

Utgiftsområdena 10, 11 och 12 inom socialförsäkringsområdet

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens förslag till anslag m.m. under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom och utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn. Utskottet behandlar även ett stort antal motioner från den allmänna motionstiden 2006 som gäller socialförsäkringsområdet. Motionerna gäller anslagen eller anslutande frågor men även allmänna principer för socialförsäkringarna och vissa internationella aspekter.

Vidare behandlas Riksrevisionens styrelses framställning angående regeltillämpningen inom socialförsäkringen, 2006/07:RRS8.

Såvitt gäller *utgiftsområde 10* föreslår regeringen att inkomsttak vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst sänks från 10 till 7,5 prisbasbelopp, dock att föräldrapenning med anledning av barns födelse även fortsättningsvis ska beräknas utifrån 10 prisbasbelopp, att sjukpenninggrundande inkomst ska multipliceras med faktorn 0,989 vid beräkning av dagersättning och att hel sjukpenning till den som är arbetslös och samtidigt sjukskriven ska utges med högst 486 kr per kalenderdag. I fråga om sjuk- och aktivitetsersättning föreslås att 80 % av antagandeinkomsten ska grunda rätt till ålderspension i stället för som i dag 93 %. Förslagen avses träda i kraft den 1 januari 2007. Därtill föreslås att riksdagen ska upphäva målet för ökad hälsa i arbetslivet, besluta om fördelning av medel på de olika anslagen, sammanlagt ca 122 355 miljoner kronor, och bemyndiga regeringen att besluta om bidrag som medför behov av anslag på högst 12 miljoner kronor efter 2007.

I propositionen aviserar regeringen bl.a. sin avsikt att återkomma till riksdagen med förslag om att dels beräkna sjukpenninggrundande inkomst utifrån historiska inkomster, dels överföra ansvaret för kostnaderna för trafikskadades sjukpenning och sjuk- och aktivitetsersättning till trafikförsäkring. Regeringen avser även att återkomma till riksdagen i frågan om förbättringar av bostadstillägget för personer med sjuk- och aktivitetsersättning när det ekonomiska utrymmet så medger.

Inom *utgiftsområde 11* föreslår regeringen att riksdagen ska besluta om fördelning av medel på de olika anslagen, sammanlagt ca 44 201 miljoner kronor. När det gäller bostadstillägg till ålderspensionärer föreslår regeringen att gränsen för högsta bostadskostnad höjs för den som fyllt 65 år från 4 850 kr till 5 000 kr per månad för den som är ogift och från 2 425 kr till 2 500 kr per månad för den som är gift. Gränsen för skälig bostadskostnad såväl i det särskilda bostadstillägget för den som fyllt 65 år som i äldreförsörjningsstödet höjs från 6 050 kr till 6 200 kr per månad för den som är ogift och från 3 025 kr till 3 100 kr per månad för den som är gift. Höjningarna gäller ersättningar för tid fr.o.m. den 1 januari 2007. Även beträffande denna grupp avser regeringen att föreslå förbättringar av bostadstillägget när det ekonomiska utrymmet så medger.

Inom *utgiftsområde 12* föreslår regeringen att riksdagen beslutar om fördelning av medel på de olika anslagen, sammanlagt ca 62 630 miljoner kronor. Regeringens ovan nämnda förslag om att sjukpenninggrundande inkomst ska multipliceras med faktorn 0,989 vid beräkning av dagessättning påverkar även föräldraförsäkringsförmånerna. Detsamma gäller, med undantag dock för föräldrapenning med anledning av barns födelse, förslaget om sänkt inkomsttak vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst. I propositionen aviserar regeringen en familjepolitisk reform.

När det gäller *ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten* föreslår regeringen att tiden för anmälan om tillgodoräknande eller överlåtelse av barnårsrätt för adoptivföräldrar för inkomståret 2005 förlängs till den 31 mars 2007.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker samtliga motioner. Med hänvisning till de åtgärder som redan vidtagits eller kommer att vidtas vad gäller rättssäkerheten och effektiviteten i socialförsäkringsadministrationen avstyrks även Riksrevisionens styrelses framställning.

S-, v- och mp-ledamöterna har i särskilda yttranden redovisat sina respektive partiers förslag.

I ärendet finns 43 reservationer från företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	6
Redogörelse för ärendet	13
Utskottets överväganden	14
Principer för socialförsäkringarna	14
Företagares socialförsäkringsskydd	16
EU och Norden	18
Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	22
Mål för ökad hälsa i arbetslivet	23
19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	25
Riksrevisionens styrelses framställning angående regeltillämpningen inom socialförsäkringen	44
19:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	46
19:3 Handikappersättningar	52
19:4 Arbetskadeersättningar m.m.	53
19:5 Ersättning för kroppsskador	56
19:6 Försäkringskassan	57
19:7 Bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvård	62
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	62
20:1 Garantipension till ålderspension	63
20:2 Efterlevandepensioner till vuxna	68
20:3 Bostadstillägg till pensionärer och 20:4 Äldreförsörjningsstöd	69
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	72
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	73
Familjepolitikens inriktning	73
21:1 Allmänna barnbidrag	76
21:2 Föräldraförsäkring	78
21:3 Underhållsstöd	86
21:4 Bidrag till kostnader för internationella adoptioner	88
21:5 Barnpension och efterlevandestöd för barn	89
21:6 Vårdbidrag för funktionshindrade barn	91
21:7 Pensionsrätt för barnår	92
Reservationer	94
1. Principer för socialförsäkringarna, punkt 1 (v)	94
2. EU:s kompetens på socialförsäkringsområdet, punkt 3 (v)	95
3. Gränshinder i Norden, punkt 4 (s)	95
4. Mål för ökad hälsa i arbetslivet, punkt 5 (s, v)	96
5. Sjukpenninggrundande inkomst, punkt 7 (mp)	96
6. Karensdag, punkt 8 (v)	97
7. Sjuknärvaro, punkt 9 (v)	97
8. Flexibla ersättningsnivåer, punkt 11 (s, v, mp)	98
9. Hamna mellan stolarna, punkt 13 (s, v)	98
10. Sjukpenning vid deltidstudier m.m., punkt 14 (mp)	99
11. Sjukskrivningsrätt för sjukgymnaster, punkt 16 (v)	100
12. Sjukpenning vid elöverkänslighet, punkt 17 (v)	100

13. Sjukpenningfrågor i övrigt, punkt 18 (mp)	101
14. Rehabiliteringsfrågor, punkt 20 (v)	101
15. Rehabiliteringsansvar m.m., punkt 21 (s)	102
16. Rehabiliteringsansvar m.m., punkt 21 (v)	102
17. Arbetshjälpmedel, punkt 23 (v, mp)	103
18. Finansiell samordning, punkt 24 (s)	104
19. Finansiell samordning, punkt 24 (v)	104
20. Övrig samverkan, punkt 25 (s)	105
21. Övrig samverkan, punkt 25 (v)	105
22. Läkarintyg från första dagen, punkt 26 (s, v, mp)	106
23. Sjuklöneansvar för mindre företag, punkt 27 (v)	106
24. Rätt till aktivitets- och sjukersättning på garantinivå, punkt 29 (v)	107
25. Arbetsskadeförsäkring, punkt 33 (v)	107
26. Ränta, punkt 34 (s)	108
27. Genusfrågor, punkt 35 (v)	108
28. Tillsyn av försäkringsläkare, punkt 36 (s, v)	109
29. Missbruk och oegentligheter, punkt 37 (v)	109
30. Frågor om socialförsäkringsadministrationen i övrigt, punkt 38 (v)	110
31. Förbättrade pensioner, punkt 40 (v)	111
32. Förbättrade pensioner, punkt 40 (mp)	111
33. Bostadstillägg till pensionärer, punkt 41 (v)	112
34. Familjepolitikens inriktning, punkt 43 (v)	112
35. Barnbidrag, punkt 45 (s, mp)	113
36. Barnbidrag, punkt 45 (v)	114
37. Delad föräldraförsäkring, punkt 46 (s)	114
38. Delad föräldraförsäkring, punkt 46 (v)	115
39. Samtidigt uttag av föräldrapenning, punkt 47 (s, v)	116
40. Övriga föräldraförsäkringsfrågor, punkt 49 (v)	116
41. Övriga föräldraförsäkringsfrågor, punkt 49 (mp)	117
42. Underhållsstöd, punkt 50 (v)	117
43. Vårdbidrag, punkt 52 (v)	118
Särskilda yttranden	119
1. Anslag under utgiftsområdena 10-12, punkterna 6, 39 och 44 (s)	119
2. Anslag under utgiftsområdena 10-12, punkterna 6, 39 och 44 (v)	121
3. Anslag under utgiftsområdena 10-12, punkterna 6, 39 och 44 (mp)	123
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	127
Proposition 2006/07:1	127
Framställning 2006/07:RRS8	128
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	128
<i>Bilaga 2</i>	
Översikt över förslag till anslag för 2007 under utgiftsområdena 10, 11 och 12	143
<i>Bilaga 3</i>	
Förslag till beslut om anslag för 2007 inom utgiftsområdena 10, 11 och 12	145

Bilaga 4

Regeringens lagförslag	147
Utgiftsområde 10	147
Utgiftsområde 11	158
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	161

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Socialförsäkringar

1. Principer för socialförsäkringarna

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf265 yrkandena 3–6 och 9.

Reservation 1 (v)

2. Företagares socialförsäkringsskydd

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf211, 2006/07:Sf217, 2006/07:Sf230, 2006/07:Sf233, 2006/07:Sf234, 2006/07:Sf239 och 2006/07:Sf246.

3. EU:s kompetens på socialförsäkringsområdet

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf265 yrkande 10.

Reservation 2 (v)

4. Gränshinder i Norden

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf225, 2006/07:Sf231, 2006/07:Sf254, 2006/07:Sf291, 2006/07:Sf292, 2006/07:Sf293 och 2006/07:N294 yrkande 9.

Reservation 3 (s)

Utgiftsområde 10

5. Mål för ökad hälsa i arbetslivet

Riksdagen godkänner att målet för ökad hälsa i arbetslivet upphävs. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:1 utgiftsområde 10 punkt 7 och avslår motionerna 2006/07:Fi244 yrkande 18 och 2006/07:Sf286 yrkande 5.

Reservation 4 (s, v)

6. Anslag under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

a) Lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag i proposition 2006/07:1 under utgiftsområde 10 till

- 1) lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
- 2) lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring,
- 3) lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön,
- 4) lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,

b) Bemyndigande

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 19:6 Försäkringskassan besluta om bidrag som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 12 000 000 kr efter 2007,

c) Anslag

Riksdagen anvisar för 2007 anslagen under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp enligt utskottets förslag i bilaga 3.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:1 utgiftsområde 10 punkterna 2–5, 8 och 9 samt avslår motionerna 2006/07:Fi244 yrkandena 12 i denna del, 13, 14 i denna del, 15, 19, 32 och 59, 2006/07:Sf265 yrkandena 7 i denna del och 8, 2006/07:Sf286 yrkandena 1–4 och 6 samt 2006/07:Sf296 yrkande 7.

7. Sjukpenninggrundande inkomst

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf215, 2006/07:Sf259 och 2006/07:Ub255 yrkande 5.

Reservation 5 (mp)

8. Karensdag

Riksdagen avslår motion 2006/07:A269 yrkande 22.

Reservation 6 (v)

9. Sjuknärvaro

Riksdagen avslår motion 2006/07:So309 yrkande 1.

Reservation 7 (v)

10. Beslut om sjukpenning m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf290 och 2006/07:Sf294.

11. Flexibla ersättningsnivåer

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf210, 2006/07:Sf249, 2006/07:Sf278 och 2006/07:A269 yrkande 21.

Reservation 8 (s, v, mp)

12. Politiska m.fl. uppdrag

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf213, 2006/07:Sf218 yrkande 2, 2006/07:Sf263 och 2006/07:Sf306.

13. Hamna mellan stolarna

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf242 yrkandena 2 och 3, 2006/07:Sf273, 2006/07:Sf276 och 2006/07:Sf288.

Reservation 9 (s, v)

14. Sjukpenning vid deltidstudier m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf236, 2006/07:Sf240 och 2006/07:Ub255 yrkande 26.

Reservation 10 (mp)

15. Ersättning vid vuxenutbildning

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf289.

16. Sjukskrivningsrätt för sjukgymnaster

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf277.

Reservation 11 (v)

17. Sjukpenning vid elöverkänslighet

Riksdagen avslår motion 2006/07:Fö219 yrkande 5.

Reservation 12 (v)

18. Sjukpenningfrågor i övrigt

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf203, 2006/07:Sf237 och 2006/07:Sf296 yrkande 11.

Reservation 13 (mp)

19. Sjukförsäkringen m.m.

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf275.

20. Rehabiliteringsfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf218 yrkande 1, 2006/07:Sf242 yrkande 5, 2006/07:Ub259 yrkande 2, 2006/07:A235 yrkande 3 och 2006/07:A269 yrkandena 11, 12 och 18.

Reservation 14 (v)

21. Rehabiliteringsansvar m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Fi244 yrkande 31, 2006/07:Sf235 och 2006/07:A269 yrkande 17.

Reservation 15 (s)

Reservation 16 (v)

22. Fontänhus

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf244.

23. Arbetshjälpmedel

Riksdagen avslår motion 2006/07:A273 yrkandena 1 och 2.

Reservation 17 (v, mp)

24. Finansiell samordning

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Fi244 yrkande 62, 2006/07:Sf242 yrkande 1, 2006/07:Sf258, 2006/07:Sf281 och 2006/07:Sf295 i denna del.

Reservation 18 (s)

Reservation 19 (v)

25. Övrig samverkan

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Fi244 yrkande 16, 2006/07:Sf242 yrkande 4 och 2006/07:A269 yrkande 13.

Reservation 20 (s)

Reservation 21 (v)

26. Läkarintyg från första dagen

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Fi244 yrkande 17 och 2006/07:Sf296 yrkande 9.

Reservation 22 (s, v, mp)

27. Sjuklöneansvar för mindre företag

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf229 yrkandena 1 och 2 samt 2006/07:Sf272.

Reservation 23 (v)

28. Framställning av Riksrevisionens styrelse

Riksdagen avslår framställning 2006/07:RRS8.

29. Rätt till aktivitets- och sjukersättning på garantinivå

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf241.

Reservation 24 (v)

30. Aktivitets- och sjukersättning vid institutionsvistelse

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf206 yrkandena 1 och 2.

31. Övriga frågor om aktivitets- och sjukersättning

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf209, 2006/07:Sf298 och 2006/07:Kr244 yrkande 3.

32. Handikappersättning

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf207 och 2006/07:Sf280.

33. Arbetskadeförsäkring

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Fö219 yrkande 6 och 2006/07:Sf279.

Reservation 25 (v)

34. Ränta

Riksdagen avslår motion 2006/07:Fi244 yrkande 20.

Reservation 26 (s)

35. Genusfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf221 yrkandena 1 och 2, 2006/07:So382 yrkande 2 och 2006/07:A269 yrkandena 15 och 16.

Reservation 27 (v)

36. Tillsyn av försäkringsläkare

Riksdagen avslår motion 2006/07:A269 yrkande 20.

Reservation 28 (s, v)

37. Missbruk och oegentligheter

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf265 yrkandena 1 och 2.

Reservation 29 (v)

38. Frågor om socialförsäkringsadministrationen i övrigt

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf212, 2006/07:Sf302 och 2006/07:A269 yrkandena 19 och 25.

Reservation 30 (v)

*Utgiftsområde 11***39. Anslag under utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom****a) Lagförslag**

Riksdagen antar regeringens förslag i proposition 2006/07:1 under utgiftsområde 11 till

1) lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.,

2) lag om ändring i lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd.

b) Anslag

Riksdagen anvisar för 2007 anslagen under utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom enligt utskottets förslag i bilaga 3.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:1 utgiftsområde 11 punkterna 1–3 och avslår motion 2006/07:Sf296 yrkande 12.

40. Förbättrade pensioner

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf219, 2006/07:Sf220 yrkande 10 och 2006/07:Sf268.

Reservation 31 (v)

Reservation 32 (mp)

41. Bostadstillägg till pensionärer

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf238 och 2006/07:Sf265 yrkande 7 i denna del.

Reservation 33 (v)

*Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten***42. Pensionsgrundande belopp för barnår för adoptivföräldrar**

Riksdagen antar regeringens förslag i proposition 2006/07:1 under Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:1 Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten punkt 1.

*Utgiftsområde 12***43. Familjepolitikens inriktning**

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf256 yrkandena 1 och 2, 2006/07:Sf264 yrkandena 5 och 6, 2006/07:Sf303 och 2006/07:So265 yrkande 2.

Reservation 34 (v)

44. Anslag under utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Riksdagen anvisar för 2007 anslagen under utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt utskottets förslag i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:1 utgiftsområde 12 punkt 1 och avslår motionerna 2006/07:Fi244 yrkandena 12 och 14, båda i denna del, 2006/07:Sf256 yrkande 4, 2006/07:Sf284 yrkande 1, 2006/07:Sf287 och 2006/07:Sf296 yrkandena 13 och 14.

45. Barnbidrag

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf256 yrkande 3 och 2006/07:Sf297.

Reservation 35 (s, mp)

Reservation 36 (v)

46. Delad föräldraförsäkring

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf264 yrkande 1, 2006/07:Sf284 yrkande 2, 2006/07:Sf300 och 2006/07:Sf301 yrkande 1.

Reservation 37 (s)

Reservation 38 (v)

47. Samtidigt uttag av föräldrapenning

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf264 yrkande 2, 2006/07:Sf301 yrkande 2 och 2006/07:Sf307.

Reservation 39 (s, v)

48. Överlåtelse av föräldrapenningförmåner

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf271, 2006/07:Sf274 och 2006/07:Sf299.

49. Övriga föräldraförsäkringsfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf264 yrkandena 3 och 4, 2006/07:Sf301 yrkande 3 och 2006/07:A221 yrkande 9.

Reservation 40 (v)

Reservation 41 (mp)

50. Underhållsstöd

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf256 yrkandena 5 och 6.

Reservation 42 (v)

51. Adoptionsbidrag

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf226.

52. Vårdbidrag

Riksdagen avslår motion 2006/07:So382 yrkande 11.

Reservation 43 (v)

Stockholm den 5 december 2006

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gunnar Axén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Axén (m), Tomas Eneroth (s)¹, Helena Rivière (m), Catherine Persson (s)², Lars-Arne Staxäng (m), Solveig Zander (c), Siw Wittgren-Ahl (s)³, Kurt Kvarnström (s)⁴, Mats G Nilsson (m), Göte Wahlström (s)⁵, Lars Gustafsson (kd), Mikael Cederbratt (m), Kalle Larsson (v)⁶, Fredrick Federley (c), Gunvor G Ericson (mp)⁷, Barbro Westerholm (fp) och Helena Frisk (s)⁸.

¹⁻⁸ Avstår från ställningstagande under punkterna 6, 39 och 44.

Redogörelse för ärendet

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2006/07:1 volym 6 avseende utgiftsområdena 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom och utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn jämte ett stort antal motionsyrkanden väckta under den allmänna motionstiden 2006. I ärendet behandlas också Riksrevisionens styrelses framställning angående regeltillämpningen inom socialförsäkringen, 2006/07:RRS8.

Däremot behandlar utskottet inte i betänkandet regeringens förslag under utgiftsområde 10 att avskaffa den särskilda sjukförsäkringsavgiften, dvs. arbetsgivarnas medfinansiering av sjukpenningkostnaden. Eftersom regeringens förslag i den delen rör socialavgifter och därmed inkomstberäkningen för 2007 har detta förslag jämte två motionsyrkanden överlämnats till finansutskottet för hantering (se yttrande till finansutskottet 2006/07:SfU1y).

De motioner som utskottet behandlar i betänkandet tar upp frågor om t.ex. principer för socialförsäkringarna, förbättrat trygghetssystem för företagare, slopad karensdag, arbetsgivares ansvar för rehabilitering av sina anställda, förbättringar av sjuk- och aktivitetsersättningen och av garanti-pensionen till ålderspension, familjepolitikens inriktning, delat barnbidrag, förlängd och delad föräldraförsäkring.

I anslutning till beredningen har utskottet uppvaktats av Pensionärernas Riksorganisation (PRO).

Finansutskottet har i betänkande 2006/07:FiU1 tillstyrkt regeringens förslag till utgiftsramar för utgiftsområdena 10–12.

Utskottets överväganden

Principer för socialförsäkringarna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om allmänna principer för socialförsäkringarna.

Jämför reservation 1 (v).

Gällande ordning

Centrala delar i det svenska socialförsäkringssystemet är sjukförsäkringen, föräldraförsäkringen, arbetsskadeförsäkringen och det allmänna pensionssystemet.

I sjukförsäkringen ingår sjukpenning, som för närvarande utges med 80 % av arbetsinkomster upp till 10 prisbasbelopp. För arbetslösa utges dock hel sjukpenning med högst 521 kr, dvs. motsvarande högsta ersättning i arbetslöshetsförsäkringen. Den lagstadgade sjuklöneperioden, då sjuklön utges av arbetsgivaren, är två veckor.

Förtidspensioneringen har fr.o.m. 2003 ersatts av förmånerna sjukersättning och, för personer i åldern 19–29 år, aktivitetsersättning. Förmånerna, som tillhör sjukförsäkringen, är inkomstrelaterade men garantiförmåner finns också.

Även i föräldraförsäkringen är kompensationsnivån 80 % av arbetsinkomster upp till 10 prisbasbelopp med såväl en grundnivå som lägstnivå på 180 kr per dag.

Förmåner från arbetsskadeförsäkringen utges främst i form av livränta som i princip ska täcka inkomstförlusten till följd av en arbetsskada. Livräntan följer till viss del den allmänna löneutvecklingen.

Det allmänna pensionssystemet har reformerats med omfattande övergångsregler. Syftet har varit att skapa ett pensionssystem som är följligt mot den samhällsekonomiska och demografiska utvecklingen. Reformen gäller fullt ut för personer födda 1954 eller senare. För denna kategori grundas ålderspensionen på de under livet sammanlagda förvärvsinkomsterna. Pensionsrätten motsvarar 18,5 % av den årliga förvärvsinkomsten upp till ett förmånstak. 2,5 procentenheter avsätts i ett premiepensionssystem. Förmånerna i det inkomstgrundade fördelningssystemet anpassas bl.a. till den allmänna löneutvecklingen. I systemet finns även en garantipension.

Socialförsäkringarna finansieras i huvudsak med arbetsgivaravgifter, egenavgifter och allmän pensionsavgift. För anställda som uppbär hel sjukpenning betalar arbetsgivaren också en särskild sjukförsäkringsavgift (medfinansiering).

Till begreppet socialförsäkring hänförs i många sammanhang andra förmånssystem av socialpolitisk art. Någon definition av begreppet finns inte i den svenska lagstiftningen. I socialförsäkringslagen (1999:799) har en avgränsning skett utifrån ett praktiskt betingat synsätt. Socialförsäkringslagen omfattar således trygghetssystem som administreras av Försäkringskassan och Premiepensionsmyndigheten. Förmåner från arbetslöshetsförsäkringen omfattas inte av socialförsäkringslagen bl.a. på grund av att arbetslöshetsförsäkringen till väsentliga delar är frivillig.

Motion

I motion Sf265 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 3–6 och 9 framhålls att det offentliga trygghetssystemet är ett redskap för att utjämna klass- och könsskillnader samt att fördela resurser över livet. I direktiven till den aviserade parlamentariska utredningen bör därför anges att värnandet om den generella välfärdsmodellen bör vara en utgångspunkt för utredningsarbetet. I arbetet med att skapa förbättringar inom socialförsäkringssystemet bör regeringen använda sig av inkomstbortfallsprincipen som grund, och höjda förmånstak är en förutsättning för systemets legitimitet. Det är viktigt att värna den generella karaktären i försäkringssystemen och motverka ökade inslag av privatisering genom att överlåta ansvar till trafikförsäkringen. Inom ohälsöarbetet bör man se över vilka förändringar som är nödvändiga för att motverka behovet och framväxten av privata försäkringslösningar. Statens ansvar ska inte lämnas över på arbetsmarknadens parter eller den privata marknaden. Utgiftstaket för staten innebär i praktiken att överskott i socialförsäkringarna används för att täcka budgetunderskottet och sänka skatten. Regeringen bör i stället verka för att eventuella överskott i socialförsäkringssystemet ska komma de försäkrade till del.

Den påbörjade översynen av socialförsäkringarna

En översyn av socialförsäkringarna som är tänkt att ske i två steg har inletts. Som ett första steg har en särskild utredare (dir. 2004:129) haft i uppdrag att göra en genomgripande analys av socialförsäkringarna i ett brett perspektiv. Denna analys ska enligt direktiven därefter utgöra underlag för en parlamentarisk utredning som ska lämna förslag till en reformerad socialförsäkring.

Utredningsuppdraget i det första steget har redovisats i betänkandet Mera försäkring och mera arbete (SOU 2006:86). I betänkandet anges att utredningsarbetet har haft tre utgångspunkter: de försäkrade och deras behov, att försäkringsmässigheten i försäkringen måste stärkas och att allmän och avtalad försäkring tillsammans bestämmer försäkringens värde. Utredningens fokus ligger på sjukförsäkringen, och de andra socialförsäkringarna analyseras i relation till sjukförsäkringen. Betänkandet redovisar de vägval försäkringen står inför. Enligt utredningen krävs en effektiv arbetslinje och en stabil försäkring med lägre utnyttjande och kortare sjukfall. Grunden för en reform som når dit är, enligt vad som anges i

betänkandet, en självständig sjukförsäkring, som ska vara en allmän försäkring med enhetliga premier. En viss harmonisering av villkoren i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna bör ske. Vidare kommer staten och arbetsmarknadens parter att även i framtiden vara ägare av försäkringen, men fördelningen av ansvar bör se annorlunda ut än i dag.

Utskottets ställningstagande

Som ovan angivits har det första steget i den påbörjade översynen av socialförsäkringarna nu redovisats. Utskottet noterar därtill att den nuvarande regeringen har uttalat att det finns ett behov av att, på motsvarande sätt som när det gäller pensionsreformen, reformera andra delar av socialförsäkringssystemet för att uppmuntra till arbete och öka stabiliteten i de offentliga finanserna, en reform som ska ha bredast möjliga förankring. I budgetpropositionen anges att regeringen snarast kommer att tillsätta en parlamentarisk utredning i syfte att förbereda en sådan reform.

Enligt utskottets mening bör riksdagen inte nu närmare precisera utgångspunkterna för eller uttala sig om den närmare inriktningen på en kommande reform. Med det anförda avstyrker utskottet motion Sf265 yrkandena 3–6 och 9.

Företagares socialförsäkringsskydd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om företagares socialförsäkringsskydd.

Gällande ordning

För en person som driver näringsverksamhet i form av ett aktiebolag beräknas SGI:n på den lön som tas ut från bolaget (SGI på grund av inkomst av anställning). Personen likställs således med en anställd. Det innebär också att när han eller hon blir sjuk är bolaget skyldigt att betala sjuklön enligt lagen (1991:1047) om sjuklön. Socialavgifter betalas på lönesumman i form av arbetsgivaravgifter.

När det gäller personer som driver näringsverksamhet som fysisk person eller i form av bl.a. handelsbolag, s.k. egenföretagare, räknas SGI:n med utgångspunkt i den taxerade nettoinkomsten, dock högst motsvarande skälig lön för liknande arbete som anställd (SGI på grund av inkomst av annat förvärvsarbete). Under uppbyggnadsskedet kan SGI:n sättas högre än den skatterättsliga nettointäkten, dock även här högst vad som motsvarar skälig lön för liknande arbete som anställd. Rätt till sjuklön enligt sjuklönelagen gäller inte sådan egenföretagare. Vidare gäller att socialavgifter betalas i form av egenavgifter och i huvudsak på den taxerade nettoinkomsten.

För egenföretagare kalenderdagsberäknas den tillfälliga föräldrapenningen men utbetalas endast för arbetsdagar.

Motioner

I motion Sf230 av Gunnar Sandberg (s) begärs ett tillkännagivande om att småföretagare i så stor utsträckning som möjligt ska omfattas av samma trygghet som anställda vid exempelvis sjukdom och föräldraskap. I motion Sf239 av Lennart Axelsson (s) begärs en översyn av företagares möjligheter att använda sig av våra trygghetssystem.

Även i motionerna Sf211 av Sofia Larsen och Claes Västerteg (c) och Sf217 av Annie Johansson (c) begärs förbättringar av trygghetssystemen för företagare, t.ex. vad gäller sjukdom, tillfällig föräldrapenning och arbetslöshetsersättning.

Karin Pilsäter (fp) begär i motion Sf233 en utredning om företagarnas socialförsäkringsskydd. Hon efterlyser mer radikala förändringar än ändrade beräkningsregler och anser att nuvarande utredning om företagarnas socialförsäkringsskydd bör få tilläggsdirektiv om att ta fram förslag om att företagaren ska kunna avstå skydd och i stället få sänkta socialavgifter. I motion Sf234 begär samma motionär en utredning av möjligheten att omvandla delar av företagares föräldrapenningförmåner till ersättning för barn tillsyn.

I motion Sf246 av Magdalena Andersson (m) begärs en utredning av ändrade regler inom framför allt socialförsäkringssystemet så att de möjliggör egenanställning i företag där enskilda anställs som entreprenörer med egna uppdrag och kunder och där företaget fungerar som juridisk och administrativ plattform.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare och senast i betänkande 2005/06:SfU1 behandlat motioner om de sociala trygghetssystemen för företagare ur flera av de aspekter som tas upp i nu aktuella motioner.

Utskottet har därvid ifrågasatt om det är rimligt att en person, särskilt när han eller hon redan har ett uppbyggt socialförsäkringsskydd, ska riskera att ställas utan försäkringsskydd under uppbyggnadsskedet av en verksamhet bara av det skälet att vederbörande valt aktiebolagsformen för verksamheten. Utskottet ansåg det angeläget att regeringen skyndsamt återkommer med förslag beträffande företagarnas ekonomiska situation.

Vad gäller beräkningen av tillfällig föräldrapenning till egenföretagare har utskottet konstaterat att kalenderdagsberäkningen medför att egenföretagare missgynnas vid uttag av tillfällig föräldrapenning. En teknisk lösning har redovisats i IBIS-utredningens betänkande SOU 1997:85, men utskottet har av kostnadsskäl inte ansett sig kunna föreslå en sådan regeländring.

En särskild utredare, biträdd av en referensgrupp med företrädare för riksdagspartierna, har i uppdrag (dir. 2006:37) att se över företagarnas försäkringsvillkor i trygghetssystemen och lämna förslag till hur regelverket

kan göras tydligare och bättre. För den som vill starta företag ska regelverket underlätta övergången från anställning till företagande. En utgångspunkt för utredningen är att det ska skapas en ökad balans i villkoren för och behandlingen av företagare och anställda i trygghetssystemen. Uppdraget gäller både arbetslöshetsförsäkringen och socialförsäkringen. Bland annat anges att vid behov ska utredaren lämna förslag till hur reglerna i sjukförsäkringen kan förändras så att de så långt möjligt blir neutrala i förhållande till val av associationsform, t.ex. när det gäller de olikheter som finns under ett företags uppbyggnadsskede. De skillnader mellan företagsformerna som gäller t.ex. beräkningen av den tillfälliga föräldrapenningen bör också uppmärksammas. Utredaren bör även belysa konsekvenserna av att egenföretagares SGI bestäms utifrån nettointäkterna i företaget samt överväga behov av och möjligheter till förändringar. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2007.

Utskottet anser att resultatet av denna utredning bör avvaktas. Med detta avstyrker utskottet motionerna Sf230, Sf239, Sf211, Sf217, Sf233, Sf234 och Sf246.

EU och Norden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om EU:s kompetens på socialförsäkringsområdet och om gränshinder i Norden.

Jämför reservationerna 2 (v) och 3 (s).

Gällande ordning

I socialförsäkringslagen (1999:799) finns bestämmelser om vem som omfattas av den svenska socialförsäkringen. Förmånerna delas in i bosättningsbaserade respektive arbetsbaserade förmåner. Den bosättningsbaserade försäkringen avser garantibelopp och bidrag, och den arbetsbaserade försäkringen avser ersättning för inkomstförlust.

För att den som utnyttjar den fria rörligheten inom EU inte ska missgynnas när det gäller rätten till social trygghet finns regler som samordnar de nationella socialförsäkringssystemen. De närmare bestämmelserna finns i förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen. Förordningen tillämpas även i förhållande till andra EES-länder och Schweiz.

I förordning 1408/71 finns bestämmelser om bl.a. likabehandling av EU-medborgare, bestämmande av tillämplig lagstiftning, sammanläggning av kvalifikationstider, export av förmåner och proportionell beräkning av pensioner. En grundläggande princip är att den för vilken förordningen gäller ska omfattas av lagstiftningen i bara en stat, i regel arbetslandets lagstift-

ning. Det ankommer på den nationella lagstiftningen att ange närmare villkor för att tillhöra det landets system för social trygghet och förutsättningarna för att få förmåner. Den nationella lagstiftningen får dock inte avvika från gemenskapsrättsliga principer och regler. För enskilda fall eller för definierade grupper är det möjligt för länderna att sluta överenskommelser om undantag från de allmänna reglerna i EG-rätten om vilket lands lagstiftning om social trygghet som ska tillämpas i olika situationer.

En ny förordning, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, bygger på samma grundprinciper och kommer att ersätta förordning 1408/71.

Förbindelserna på socialförsäkringsområdet mellan Sverige och de övriga nordiska länderna regleras även av den nordiska konventionen om social trygghet som har trätt i kraft den 2 november 2004. Enligt konventionen ska reglerna i förordning 1408/71 generellt tillämpas på alla personer försäkrade och bosatta i Norden som inte direkt omfattas av förordningen. Det gäller i huvudsak s.k. icke förvärvsaktiva EU/EES-medborgare och tredjelandsmedborgare som är bosatta i Norden. I förhållande till Danmark omfattas dock inte tredjelandsmedborgare när det gäller vissa förmåner.

Motioner

Lars Ohly m.fl. (v) anger i motion Sf265 yrkande 10 att det finns en risk att EU-samarbetet kommer att medföra en ökad privatisering vad gäller socialförsäkringarna. Detta kan hota det generella välfärdssystemet i Sverige. Regeringen bör därför inom EU offensivt verka för att den nationella beslutanderätten på det sociala området bevaras även i praktiken.

Fem motioner tar upp olika gränshinder i Norden.

I motion Sf254 av Marie Granlund m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om att arbetet med att undanröja hindren för integrationen i Öresundsregionen påskyndas och intensifieras. Motionärerna anger att det fortfarande finns besvärligheter som begränsar integrationen mellan länderna, t.ex. när det gäller a-kassan, praktik för arbetssökande, utbildningssystemen och inkomstbeskattningen samt oklarheter när det gäller arbetsgivaravgifter.

Anita Brodén och Nina Larsson (fp) anger i motion N294 yrkande 9 att samarbetet mellan Värmland och Norge måste följas upp av förenklingar vid gränspassering mellan Sverige och övriga nordiska länder bl.a. när det gäller tjänster, arbetsmarknadsförsäkringar och sjukförsäkringsförmåner.

I motion Sf225 av Anne-Marie Pålsson (m) begärs en översyn med syfte att finna en fullgod och väl fungerande lösning för gränsgångarna i Öresundsregionen. Motionären framhåller komplikationerna med att länderna har olika regler vad avser skatt, tillgång till socialförsäkringssystemet och offentlig service.

I motion Sf231 av Krister Hammarbergh (m) anges beträffande Tornedalen att många undviker att ta arbete på andra sidan gränsen eftersom detta påverkar rätten till a-kassa, sjukpenning och andra trygghetssystem. Motionären begär ett tillkännagivande om flexibla regler för ersättningssystemen när människor får arbete i ett angränsande grannland.

Sinnika Bohlin m.fl. (s) anger i motion Sf293 att de nordiska ländernas olika regler för förtidspensionering är ett problem. Motionärerna anser att det behövs en harmonisering av regelverken eller särregler för dem som arbetat i flera nordiska länder.

Två motionsyrkanden avser flytt inom Norden eller övriga EU/EES-området.

I motion Sf292 av Sinikka Bohlin m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska överväga att ändra den svenska lagstiftningen så att studerande med studiemedel från annat nordiskt land eller EU/EES-land inte särbehandlas negativt vad avser rätten till vilande SGI i samband med studier.

I motion Sf291 av Sinikka Bohlin m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om det orimliga i att en person kan nekas föräldrapenning vid flytt till ett annat nordiskt land medan utbetalningen pågår.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet tidigare har slagit fast ligger det inte inom den europeiska gemenskapens kompetensområde att harmonisera medlemsstaternas socialförsäkringssystem. Principerna om icke-diskriminering och likabehandling av EU-medborgare liksom krav på likabehandling av kvinnor och män påverkar visserligen utformningen av socialförsäkringssystemen, men själva innehållet i medlemsländernas socialförsäkringssystem är en nationell fråga.

I det nya konstitutionella fördraget, som ännu inte trätt i kraft, behålls kompetensfördelningen mellan medlemsstaterna och unionen på det sociala området. Beslut får dock fattas med kvalificerad majoritet.

Utskottet har senast i sitt betänkande 2005/06:SfU1 konstaterat att regeringen även fortsättningsvis behöver vara uppmärksam på att EU-samarbetet inte inkräktar på den nationella beslutanderätten över socialförsäkringssystemen. Något tillkännagivande från riksdagens sida ansågs däremot inte nödvändigt.

Utskottet vidhåller denna uppfattning och avstyrker motion Sf265 yrkande 10.

Utskottet har tidigare vid flera tillfällen och senast i betänkande 2005/06:SfU1 behandlat motioner om gränshinder i Norden. Utskottet har därvid redovisat att de svenska och danska regeringarna i maj 1999 gemensamt gett ut rapporten Öresund – en region blir till. I rapporten anfördes om det sociala området bl.a. att reglerna i förordning 1408/71 i vissa avseenden får särskilt komplicerade effekter i de fall Danmark är inblandat, eftersom Danmark skiljer sig från övriga medlemsstater vad gäller den sociala trygg-

hetens finansiering så tillvida att socialavgifter knappast existerar. I rapporten anges även att regeringarna avser att verka för att tillämpningen av gällande regler så långt möjligt sker på ett sätt som främjar integrationen och att de kommer att ta initiativ till att utarbeta en gemensam tolkning av EG-reglerna om social trygghet.

Utskottet har vidare redovisat att en särskild utredare har haft i uppdrag av Nordiska ministerrådet att utreda de rättigheter som en nordisk medborgare har vid bosättning, arbete, studier, besök eller liknande i ett annat nordiskt land. En slutrapport avlämnades i april 2002, Nordbornas rättigheter (ANP 2002:719). I rapporten anges att det av många skäl krävs en bättre samordning av lagar och regelverk. Skillnader mellan länderna i beskattningen, i de sociala välfärdsstrukturerna, särskilt när det gäller pensioner och familjepolitik, och inom utbildningen anges ha skapat de flesta problemen. Nya gemensamma nordiska regler som berör EU/EES:s kompetensområde bör dock även gälla EU-länders medborgare, och bilaterala överenskommelser mellan nordiska länder som reglerar nordbors rättigheter bör därför undvikas.

Arbetet med att avskaffa gränshinder har fortsatt haft hög prioritet i det nordiska samarbetet, inte minst från svensk sida. Bland annat har den förre danske statsministern Poul Schlüter haft i uppdrag att som samarbetsministrarnas särskilda representant driva på gränshindersarbetet. Schlüters arbete avslutades vid årsskiftet 2005/06.

Vidare sammanträder regelbundet Nordiska socialförsäkringsgruppen, som är en grupp under Nordiska ministerrådet, för att diskutera samordningssvårigheter inom ramen för EG-regelverket och den nordiska konventionen. Det sker också regelbundet erfarenhetsutbyte mellan de tillämpande myndigheterna i de nordiska länderna.

I detta sammanhang kan också nämnas att dåvarande Riksförsäkringsverket (RFV) har haft i uppdrag att göra en genomgång av de problem som finns när förordning 1408/71 är tillämplig. Granskningen har koncentrerats till föräldraförsäkringen och sjukförsäkringen. I redovisningen av uppdraget den 29 oktober 2004 anges bl.a. att de olika bosättningsbegreppen skapar problem vid tillämpningen av den nordiska konventionen om social trygghet, t.ex. för studerande. Det har också uppstått tveksamhet om användningen av de svenska reglerna om sjukpenninggrundande inkomst (SGI) på inkomster inom EU och beräkningen av föräldrapenningens 240-dagarsvillkor. RFV anser att huvuddelen av de problematiska situationerna beror på att det svenska socialförsäkringssystemet och förordning 1408/71 delvis vilar på olika grund. Förordning 1408/71 utgår från att en familj som helhet normalt omfattas av ett lands socialförsäkring, medan det svenska systemet utgår från att var och en av familjemedlemmarna är individuellt försäkrade. Vidare medför likabehandlingsprincipen att svensk socialförsäkring inte kan konstruera särlösningar.

Även Socialförsäkringsutredningen har i ett pm (nr 5) om EU och socialförsäkringarna angivit att Sveriges individuella försäkring hamnar i konflikt med EU:s familjemodell, framför allt vad gäller föräldraförsäkringen och barnbidraget.

Den nuvarande svenska samordningsministern har nyligen vid en interpellationsdebatt i riksdagen (IP 2006/07:64, prot. 2006/07:26) framhållit att ett främjande av Öresundsintegrationen faller väl in under regeringens mål att Norden ska vara Europas starkaste tillväxtområde. Hon har därför tagit initiativ till en hearing i mars 2007 om hur invånarna i Öresundsregionen ser att integrationen kan stärkas. Dessutom ska Skatteverket få i uppdrag att göra en utvärdering av den svensk-danska skatteöverenskommelsen från 2003. Samordningsministern har understrukit att man måste hitta regler som fungerar också för andra gränsområden i Norden. Det är vidare viktigt med god information om regelverken. Det finns redan en nordisk skatteportal och utveckling pågår av en nordisk socialförsäkringsportal.

Utskottet kan således konstatera att det redan pågår mycket arbete med att undanröja gränshinder inom Norden och att gränshindersfrågor är en högt prioriterad uppgift i det nordiska samarbetet och för den svenska regeringen. Det är viktigt att det arbetet fortskrider. Av det ovan redovisade framgår också att problemen inte alltid är begränsade till de nordiska länderna utan också gäller reglerna inom EU/EES-området.

Något uttalande från riksdagens sida är mot denna bakgrund inte påkallat, och utskottet avstyrker motionerna Sf254, N294 yrkande 9, Sf225, Sf231, Sf293, Sf292 och Sf291.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Ersättning vid arbetsoförmåga som omfattar sjukpenning, rehabiliteringspenning, närståendepenning, aktivitets- och sjukersättning, handikappersättning samt ersättning vid arbets- och kroppsskador. Från och med 2005 omfattas även utgifterna för bostadstillägg till de personer som uppbär aktivitets- eller sjukersättning.

Även socialförsäkringens administration ingår i utgiftsområdet. Den utgjordes t.o.m. utgången av 2004 av Riksförsäkringsverket (RFV) och de allmänna försäkringskassorna. Vid årsskiftet 2004/05 genomfördes en omorganisation och de allmänna försäkringskassorna och RFV avvecklades och ersattes av en ny nationellt sammanhållen myndighet, Försäkringskassan.

Det nationella målet för ökad hälsa i arbetslivet lyder fr.o.m. 2003: Frånvaron från arbetslivet på grund av sjukskrivning ska i förhållande till 2002 halveras fram till 2008. Parallellt ska antalet nya aktivitets- och sjukersättningar minska och hänsyn tas till den demografiska utvecklingen under perioden.

Finansutskottet har för 2007, i enlighet med regeringens förslag, föreslagit att ramen för utgiftsområde 10 fastställs till 122 355 miljoner kronor (bet. 2006/07:FiU1).

Mål för ökad hälsa i arbetslivet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag att målet för ökad hälsa i arbetslivet ska upphävas. Därmed avslår riksdagen motionsyrkanden om att målet bör bibehållas.

Jämför reservation 4 (s, v).

Propositionen

Sjukfrånvaron mätt i antalet ersatta sjukpenningdagar nästan fördubblades mellan 1998 och 2002, dels på grund av ett ökat antal sjukskrivna, dels på grund av en betydande ökning av sjukskrivningarnas längd. Antalet sjukskrivna ökade från 180 000 till 300 000 under denna period, för att i juni 2006 uppgå till ca 200 000. Antalet kvinnor utgör ca 64 % av de sjukskrivna. Minskningen av antalet sjukskrivna från 2002 har berott dels på ett minskat antal nya sjukskrivna, dels på att ett stort antal långtidssjukskrivna har beviljats sjuk- och aktivitetsersättningar.

Beträffande sjuk- och aktivitetsersättningar ökade dessa under perioden 2000–2005 med 120 000 personer. Sedan slutet av 2005 har emellertid ökningen av gruppen upphört. Det beror främst på att antalet långtidssjukskrivna minskat, vilket medfört ett minskat antal nybeviljade sjukersättningar. I augusti 2006 uppbar totalt 552 000 personer sjuk- eller aktivitetsersättning. Andelen kvinnor i gruppen har successivt ökat under senare år och uppgick till 60 % i augusti 2006. En uppdelning av utflödet under 2005 från aktivitets- och sjukersättningen visar att av de ca 46 700 personer som lämnade dessa förmåner övergick ca 33 000 till ålderspension, ca 5 500 avled medan endast drygt 8 300 återvände till arbetsmarknaden eller annan försörjning.

Sjukpenningdagarna har således minskat sedan 2002 med cirka en tredjedel. Strävan mot den föregående regeringens halveringsmål, dvs. att frånvaron från arbetslivet på grund av sjukskrivning ska i förhållande till 2002 halveras fram till 2008, har dock skett till priset av en betydande ökning i form av nybeviljade aktivitets- och sjukersättningar. Trots att sjukpenningdagarna har minskat i en stor omfattning är det inte sannolikt att en halvering av den samlade sjukfrånvaron 2008 kan nås eftersom karensoch sjuklönedagar, vilka knappast har minskat något sedan 2002, ingår i halveringsmålet.

Sjukförsäkringen ska ha som mål att bevara tryggheten för den som drabbas av sjukdom eller skada. Samtidigt ska den ge motiv och möjlighet att återgå till arbete. Sjukförsäkringen måste reformeras så att den ger ökade drivkrafter för återgång i arbete. Regeringen anser att det s.k. halveringsmålet inte är tillräckligt fokuserat på att få tillbaka sjukskrivna i arbete. Regeringen föreslår därför att målet upphävs. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett nytt mål.

Motioner

Göran Persson i Stjärnhov m.fl. (s) anser i motion Fi244 yrkande 18 att målet att halvera antalet sjukpenningdagar fram till 2008 bör ligga fast. Motionärerna framhåller att utvecklingen har visat att det är fullt möjligt att nå målet. Bakgrunden till att regeringen har valt att inte ställa sig bakom målet är förmodligen att regeringen inser att dess politik minskar möjligheterna att bringa ned ohälsan.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf286 yrkande 5 ett beslut om att avslå regeringens förslag om upphävande av halveringsmålet. Motionärerna anser att regeringens inslagna väg är en symbolpolitik som enbart handlar om att ställa hårdare krav på sjukskrivna. Kraften ska i stället ägnas åt att stärka försäkringen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är centralt både för den enskilde och för utgiftsutvecklingen inom sjukförsäkringsområdet att fler personer med ersättning från sjukförsäkringen återförs till arbetsmarknaden. Utskottet delar därför regeringens uppfattning att ett mål inom politikområdet Ersättning vid arbetsoförmåga bör formuleras som i större utsträckning tar sikte på detta. Nu gällande mål för ökad hälsa i arbetslivet bör därför upphävas.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag och avstyrker motionerna Fi244 yrkande 18 och Sf286 yrkande 5.

Den politiska inriktningen enligt propositionen

Regeringen föreslår en rad förändringar i sjukförsäkringen för att hjälpa människor att komma tillbaka i arbete. Nedan redovisas under respektive anslag regeringens nu framlagda förslag.

Vidare aviserar regeringen följande åtgärder inom sjukförsäkringen eller närliggande områden. En parlamentarisk utredning om en reformerad socialförsäkring ska tillsättas. Arbetsgivarnas medfinansieringsansvar ska avskaffas fr.o.m. 2007 (prop. 2006/07:1, yttr. 2006/07:SfU1y, bet. 2006/07:FiU1). Kostnaderna för trafikskadades sjukpenning och aktivitets- och sjukersättning ska överföras till trafikförsäkringen. Den finansiella samordningen ska göras mer flexibel och anpassas efter lokala förhållanden. Rehabiliteringen ska göras aktivare för att få till stånd en ökad återgång i

arbete, varvid arbetsgivarens ansvar för rehabiliteringsutredningar ska upphöra och en närmare utformning av ett system med koordinatörer ses över. Personer med aktivitets- och sjukersättning ska stimuleras att återgå i arbete och hinder för detta ska undanröjas. Förbättringar av bostadstillägg för personer med aktivitets- eller sjukersättning ska ske när det ekonomiska utrymmet så medger. Så kallade nystartsjobb införs fr.o.m. 2007 och ska omfatta bl.a. personer som haft sjukpenning eller aktivitets- eller sjukersättning i mer än ett år. Alla arbetsgivare ska få rätt att begära läkarintyg av den anställda fr.o.m. den första sjukdagen. Ytterligare åtgärder ska vidtas mot fusk, missbruk och överutnyttjande inom sjukförsäkringen. Hälso- och sjukvårdens bedömningar av diffusa diagnoser ska förbättras. Tillämpningen av sjukförsäkringen ska bli mer aktiv och försäkringsmässig. Arbetet med att ta fram ett nationellt beslutsstöd i form av försäkringsmedicinska riktlinjer som ska vara vägledande vid sjukskrivning ska påskyndas. Arbetet med att gå igenom långa sjukfall samt aktivitetsersättningar och tidsbegränsade sjukersättningar för att ta till vara arbetsförmågan ska stramas upp.

19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om sänkt inkomsttak till 7,5 prisbasbelopp inom lagen om allmän försäkring och lagen om sjuklön, om att multiplicera SGI med 0,989 vid beräkning av dagersättningar samt om sänkt sjukpenningtak för sjukskrivna som är arbetslösa.

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslaget Sjukpenning och rehabilitering m.m. Därmed avslår riksdagen motionsyrkanden om annan medelsanvisning till anslaget.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. sjukpenninggrundande inkomst, flexibel sjukpenning, ersättning från sjukförsäkringen vid politiska m.fl. verksamheter samt karensdag.

Jämför reservationerna 5 (mp), 6 (v), 7 (v), 8 (s, v, mp), 9 (s, v), 10 (mp), 11 (v), 12 (v), 13 (mp), 14 (v), 15 (s), 16 (v), 17 (v, mp), 18 (s), 19 (v), 20 (s), 21 (v), 22 (s, v, mp) och 23 (v).

Gällande ordning

Enligt sjuklönelagen, SjLL, har arbetstagare under de första 14 dagarna av ett sjukfall rätt till sjuklön från arbetsgivaren.

För den första dagen i sjuklöneperioden betalas ingen ersättning (karensdag). För de återstående dagarna behåller den anställda 80 % av lön och andra anställningsförmåner.

Antalet karensdagar är begränsat till tio under en tolv månadersperiod (allmänt högriskskydd). För en arbetstagare som lider av sjukdom som kan antas medföra ett större antal sjukperioder med sjuklön under en tolv månadersperiod kan Försäkringskassan besluta om s.k. särskilt högriskskydd. Då utges sjuklönen för första dagen och arbetsgivaren får ersättning från sjukförsäkringen. Vidare gäller ett utökat särskilt högriskskydd för den som har en sjukdom som medför risk för en eller flera längre sjukperioder under en tolv månadersperiod. Även i dessa fall får arbetsgivaren ersättning från sjukförsäkringen. Däremot utges inte sjuklönen för karensdag.

Efter sjuklöneperioden utges sjukpenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL). Sjukpenningen utgörs av 80 % av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI). Om den sjukskrivne är arbetslös kan dock sjukpenning utgå högst med det belopp som motsvarar det högsta beloppet inom arbetslöshetsförsäkringen (730 kr fem dagar i veckan, vilket motsvarar en kalenderdagsberäknad sjukpenning på 521 kr sju dagar i veckan). För den som inte omfattas av SjLL, t.ex. egenföretagare och uppdragstagare, utges sjukpenning enligt AFL från sjukperiodens början. Sjukpenning utges dock inte för den första dagen i sjukperioden (karensdag). Antalet karensdagar är begränsat till högst tio under en tolv månadersperiod.

Från och med den 1 januari 2005 finns ett medfinansieringsansvar för arbetsgivare som omfattar 15 % av sjukpenningkostnaderna för anställda som är helt sjukskrivna. Vissa begränsningar i arbetsgivarnas betalningsskyldighet finns. Begränsningarna utgörs bl.a. av ett fribelopp om 12 000 kr och ett högkostnadsskydd om 4 % av lönesumman för året.

SGI är den årliga inkomst i pengar som en försäkrad kan antas komma att tills vidare få för eget arbete, antingen som arbetstagare i allmän eller enskild tjänst (inkomst av anställning) eller på annan grund (inkomst av annat förvärvsarbete). För rätt till sjukpenning krävs att den försäkrade har en SGI som uppgår till minst 24 % av prisbasbeloppet. Sedan den 1 juli 2006 gäller att vid beräkning av SGI bortses från inkomster som överstiger 10 prisbasbelopp. Gränsen var tidigare 7,5 prisbasbelopp.

Arbetsgivaren har i första hand ansvaret för att uppmärksamma och utreda sina anställdas behov av rehabilitering och att åtgärder kommer till stånd. Från och med den 1 juli 2003 är arbetsgivarens rehabiliteringsutredning obligatorisk.

Försäkringskassan har sedan 1992 års rehabiliteringsreform ett ansvar för att samordna samhällets resurser för att återge en sjukskriven person möjlighet att förvärvsarbeta. Försäkringskassan har således ett generellt ansvar för att den försäkrades rehabiliteringsbehov klarläggs, och att de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering. Detta innebär att Försäkringskassan vid behov ska se till att de utredningar som behövs blir gjorda. Kassan har därför ansvaret för att rehabiliteringsutredningar görs för försäkrade som inte har någon arbetsgivare.

Rehabiliteringsersättning utges under vissa förutsättningar när en försäkrad vars arbetsförmåga till följd av sjukdom är nedsatt med minst en fjärdedel deltar i en arbetslivsinriktad rehabilitering. Rehabiliteringsersättning består av rehabiliteringspenning, som utges med 80 % av SGI, och ett särskilt bidrag.

Enligt 18 kap. 2 § AFL får Försäkringskassan sedan den 1 januari 1998 träffa överenskommelse om frivillig samverkan med kommun, landsting och länsarbetsnämnd i syfte att stödja dem som behöver särskilda insatser inom rehabiliteringsområdet (Frisam). Syftet är att uppnå en effektivare användning av tillgängliga resurser. Målgruppen är personer i förvärvsaktiv ålder med långvarig arbetslöshet, psykosociala och/eller hälsomässiga problem. De enskilda aktörerna ska själva besluta om att bedriva samverkan utifrån lokala förutsättningar och behov. Samordning kan ske mellan två eller flera parter.

Från och med den 1 januari 2004 gäller lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. Finansiell samordning kan ske frivilligt mellan Försäkringskassan, ett landsting, en länsarbetsnämnd samt en eller flera kommuner. Därigenom ska en effektiv resursanvändning underlättas. Den finansiella samordningen ska bedrivas genom ett fristående samordningsorgan, vari de samverkande parterna är representerade. Målgruppen för den finansiella samordningen utgörs av människor som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser från flera av de samverkande parterna för att uppnå eller förbättra sin förmåga till förvärvsarbete.

Av sjukpenninganslaget disponerar Försäkringskassan högst 5 % för samverkan inom rehabiliteringsområdet.

Propositionen

Sjukskrivningsprocessen har i stor utsträckning präglats av passivitet och väntan när den i stället ska vara aktiv och initiativrik med tidiga insatser. Samspelet mellan hälso- och sjukvård, arbetsgivare och Försäkringskassan fungerar inte tillfredsställande. Den arbetslivsinriktade rehabiliteringen fungerar inte heller tillfredsställande. Detta skapar onödigt långa sjukskrivningar. Alltför många har härigenom beviljats aktivitets- och sjukersättning, och det har inte vidtagits tillräckligt kraftfulla åtgärder för att bryta utvecklingen, vilket har resulterat i ett ökat utanförskap.

Försäkringskassan har, sedan den i januari 2005 blev en ny myndighet för socialförsäkringens administration, gjort stora insatser för att öka kvaliteten och likformigheten i försäkringshandläggningen. Trots dessa insatser anser regeringen att det finns brister. Försäkringskassan har inte levt upp till bestämmelserna i AFL om rehabiliteringsutredning, rehabiliteringsplan, avstämningsmöten och ettårsprovning. Antalet genomförda avstämningsmöten är alltför få, trots en ökning under 2006, och sker alltför sent. Tidiga insatser i ett sjukfall är av fundamental betydelse. Statistik visar att ju längre tid ett sjukfall pågår, desto mindre är sannolikheten för att en sjuk-

skrivnen kommer tillbaka till arbete. Försäkringskassan måste därför betydligt tidigare och på ett kraftfullare sätt verka för att de sjukskrivnas arbetsförmåga tas tillvara.

Regeringens åtgärder syftar till att komma till rätta med dessa problem. Den enskildes inflytande över rehabiliteringsprocessen måste öka och rätten till rehabilitering förstärkas. Samtidigt bör individens skyldighet att aktivt delta i rehabilitering preciseras. För att samarbetet mellan berörda myndigheter ska kunna utvecklas är det vidare viktigt att införa en fungerande och flexibel finansiell samordning utifrån lokala förutsättningar. För att upprätthålla socialförsäkringssystemets legitimitet är det angeläget att arbetet mot fusk och kontrollen av ärenden fortgår och vidareutvecklas.

Regeringen anser således att det är mycket angeläget att minska kostnaderna för sjukfrånvaron och stimulera människor att återgå till arbete. För att åstadkomma detta behöver ett ekonomiskt utrymme skapas för att bl.a. kunna sänka skatterna för människor med låga och genomsnittliga inkomster och därmed stärka drivkrafterna för arbete. Detta är mycket mer angeläget än att sjukförsäkringen ger en hög ersättning till dem som har höga inkomster. Regeringen föreslår av detta skäl att det nyligen höjda inkomsttaket i sjukförsäkringen återgår från 10 till 7,5 prisbasbelopp fr.o.m. 2007. Inkomsttaket för föräldrapenning vid barns födelse bör däremot även fortsättningsvis vara 10 prisbasbelopp.

Vidare bör beräkningen av SGI ändras. En SGI som grundar sig på historiska inkomster i stället för, som i dag den förväntade inkomsten, är mer rättvisande och gör det dessutom svårare att genomföra försäkringsbedrägerier genom att uppe felaktig inkomst. I avvaktan på att ett sådant förslag kan presenteras föreslår regeringen att SGI reduceras på så sätt att denna multipliceras med faktorn 0,989 vid beräkning av sådana dag ersättningar som beräknas på SGI.

Regeringen har aviserat att den hösten 2006 kommer att slopa den förhöjda arbetslöshetsersättningen på 730 kr fem dagar i veckan under de första 100 ersättningsdagarna och i stället införa en enhetlig högsta nivå för ersättningen på 680 kr per dag. För att det nya högsta beloppet i arbetslöshetsförsäkringen ska få genomslag även i sjukpenningförsäkringen, föreslår regeringen att hel sjukpenning för den som samtidigt är arbetslös ska vara högst 486 kr per kalenderdag fr.o.m. 2007.

I budgetpropositionen föreslås att riksdagen för budgetåret 2006 till anslaget 19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. anvisar ett ramanslag på 34 344 miljoner kronor.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2007

I motion Sf286 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 6 i denna del, 1 i denna del och 3 begärs att riksdagen anvisar 2 340 miljoner kronor mer än vad regeringen har föreslagit och att regeringens förslag om försämringar i AFL och SjöLL avslås. Motionärerna anser även att eventuella effektivise-

ringar och minskning av felaktiga utbetalningar inte ska användas till besparingar på utgiftsområdet, utan till att förbättra tillämpningen av regelsystemet som åtgärd mot fusk och överutnyttjande av regelsystemet.

I motion Sf296 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp) yrkande 7 i denna del begärs att riksdagen anvisar 460 miljoner kronor mer än vad regeringen har föreslagit. Motionärerna anför att man motsätter sig att SGI ändras till att beräknas på historiska inkomster. En sådan ändring riskerar att medföra att människor får ekonomiskt försämrade livsvillkor, vilket drabbar i synnerhet dem som blir långvarigt sjuka. I konsekvens härmed motsätter sig motionärerna även förslaget om sänkt dagersättningsnivå. Motionärerna motsätter sig också ett sänkt sjukpenningtak för arbetslösa och anför att sjukskrivna arbetslösa drabbas extra hårt.

Göran Persson i Stjärnhov m.fl. (s) begär i motion Fi244 yrkande 12 i denna del ett tillkännagivande om att hålla fast vid en ersättningsnivå på 80 % i sjuk- och föräldrapenningen m.fl. ersättningar och att riksdagen därmed avslår regeringens förslag om ändring i AFL. I motionens yrkande 14 i denna del begär motionärerna ett tillkännagivande om att SGI bör beräknas på nuvarande sätt och att riksdagen därmed avslår regeringens förslag till ändring i AFL. I linje härmed begär motionärerna i yrkande 32 avslag på regeringens förslag om ändring i sjuklönelagen, dvs. att inkomsttaket sänks från 10 till 7,5 prisbasbelopp för ersättning som ges ut från sjukförsäkringen då tvist om sjuklön föreligger. Slutligen begär motionärerna i yrkande 15 avslag på regeringens lagförslag om att sänka den högsta sjukpenningen till sjuka som är arbetslösa från 521 kr per dag till 486 kr per dag.

Övriga motioner

Sjuklön

I motion Fi244 av Göran Persson i Stjärnhov m.fl. (s) yrkande 17 motsätter sig motionärerna att reglerna ändras så att alla arbetsgivare får möjlighet att begära läkarintyg från första dagen. Motionärerna anför att sjuka i så fall tvingas gå till primärvården i stället för att vara hemma och kureras förkylningar och magåkommor själva. Även Gunvor G Ericson m.fl. (mp) motsätter sig i motion Sf296 yrkande 9 ett sådant förslag.

I motion Sf229 av Marie Engström m.fl. (v) begärs i yrkande 1 att sjuklöneansvaret för företag med upp till tio anställda ska slopas. Motionärerna framhåller att ett småföretag inte alltid har samma resurser och kunskaper på området som ett större företag. Dessutom får frånvaro många gånger en större inverkan på dessa företags verksamhet. Det är även mycket som talar för att gällande regler har påverkat småföretagens vilja att anställa personal. Risken för utestängningseffekter på arbetsmarknaden är därtill uppenbar. I motionens yrkande 2 begärs att regeringen återkommer med lagförslag om särskilda regler för sjukpenning under de första 14 dagarna

för anställda i företag med upp till 10 anställda. Om sjuklöneansvaret slopas för småföretag innebär det annars att anställda i dessa företag får en lägre ersättning vid sjukdom än vad anställda vid större företag får.

Anne-Marie Pålsson och Ewa Thalén Finné (m) anser i motion Sf272 att mindre och medelstora företag bör kunna befrias från sjuklöneansvaret. I stället bör dessa få betala en något högre arbetsgivaravgift som motsvarar den kostnad för sjukfrånvaron som finns inom den egna gruppen av företag.

Sjukpenninggrundande inkomst

I motion Sf259 av Emma Henriksson (kd) begärs ett tillkännagivande om den ekonomiska tryggheten för studerande föräldrar. Motionären framhåller att många studenter inte kvalificerar sig för någon SGI innan studierna påbörjas. För dem som har kvalificerat sig in i systemet, tar detta ofta inte hänsyn till den faktiska inkomstförlusten.

Britta Rådström (s) begär i motion Sf215 ett tillkännagivande om enklare kontroll av SGI. Motionären föreslår att arbetsgivaren ska uppge lönen i samband med sjukanmälan. Uppgiften ska noteras på den försäkran för sjukpenning som den försäkrade ska skriva under. Denne kan i samband därmed kontrollera uppgiften.

I motion Ub255 begär Maria Wetterstrand m.fl. (mp) i yrkande 5 att regeringen ska återkomma med förslag om hur kopplingen för studerande mellan studiemedel och SGI kan avskaffas. Motionärerna anser att den som studerar på heltid ska kunna ha sin SGI vilande oavsett hur studierna finansieras.

Sjukpenningfrågor

I motion A269 yrkande 22 tar Lars Ohly m.fl. (v) upp frågan om en slopad karensdag fr.o.m. 2008. Motionärerna anför att karensdagen medför att många går till jobbet fast de är sjuka, vilket troligen ökar ohälsan för individen i ett senare skede.

Vidare begär Lars Ohly m.fl. (v) i motion So309 yrkande 1 att en utredning tillsätts som ser över konsekvenserna av sjuknärvaron i arbetslivet. Motionärerna anför att en alltför stor sjuknärvaro i arbetslivet ger allvarigare ohälsa på sikt.

Gunvor G Ericson m.fl. (mp) framhåller i motion Sf296 yrkande 11 att det inte ska utformas stelbenta regler som kan användas för att avfärda människors smärta och sjukdom. I stället ska rätt hjälp ges.

I motion Fö219 av Elina Linna m.fl. (v) begärs i yrkande 5 att Försäkringskassan ska se över enhetligheten och rättssäkerheten i bedömningarna vad gäller elöverkänslighet.

Luciano Astudillo och Veronica Palm (s) begär i motion Sf203 en ökad forskning kring frågeställningen varför antalet sjukskrivningar på grund av psykisk ohälsa, depressioner och utslagning bland ungdomar ökar.

Vidare tas frågan om mer flexibla sjukskrivningsnivåer inom sjukförsäkringen upp i motionerna A269 yrkande 21 av Lars Ohly m.fl. (v), Sf210 av Hans Hoff (s), Sf249 av Ulf Nilsson och Torkild Strandberg (fp) och Sf278 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m).

Raimo Pärssinen m.fl. (s) anser i motion Sf290 att målsättningen bör vara att sjukpenning inte, utan den försäkrades vetskap, bör kunna nekas ”retroaktivt”.

Anneli Särnblad och Peter Hultqvist (s) anser i motion Sf294 att en person som får ersättning från arbetslöshetskassan eller från annat håll, aldrig ska behöva hamna i en situation som innebär att han eller hon förlorar ersättning under den tid som en fråga om sjukpenning eller sjukersättning handläggs.

I motionerna Sf213 av Krister Örnfjäder (s), Sf218 av Stefan Tornberg (c) yrkande 2, Sf263 av Åsa Lindestam (s) och Sf306 av Britta Rådström och Helén Pettersson (s) tas frågan upp om att kunna ha ideella engagemang, politiska uppdrag m.m. utan att ersättningen från sjukförsäkringen minskas. Motionärerna framhåller bl.a. att sådana engagemang kan vara viktiga från rehabiliteringssynpunkt.

I några motioner framhålls vikten av att myndigheternas kriterier och bedömningar stämmer överens så att vissa personer inte ”hamnar mellan stolarna” och därmed inte får ersättning från någon myndighet, t.ex. varken från Försäkringskassan eller arbetslöshetskassan.

Således begärs i motion Sf242 av LiseLotte Olsson m.fl. (v) i yrkande 2 ett tillkännagivande om att en lokal implementering av uppdraget om förbättrad samverkan mellan Försäkringskassan och arbetsförmedlingen ska ske vid beslut om nekad ersättning. Myndigheter och anställda på lokal nivå måste känna till samverkansformen, vilket bör skrivas in i regleringsbrevet till Försäkringskassan och Ams. I motionens yrkande 3 begärs att regeringen uppdrar åt Försäkringskassan och Ams att samordna sina målbeskrivningar. Myndigheterna använder sig i sina bedömningar av olika begrepp: Försäkringskassan av ”arbetsförmåga” och Ams av ”arbetsför”.

Krister Örnfjäder (s) framhåller i motion Sf273 att ett hinder i rehabiliteringsprocessen är att Försäkringskassan och arbetsmarknadsmyndigheten har olika mål och riktlinjer. För att få ett arbete via arbetsförmedlingen måste den enskilde kunna arbeta minst fyra timmar per dag medan sjukskrivningen kan omfatta mer än hälften av arbetsförmågan.

Ingemar Vänerlöv (kd) efterlyser i motion Sf276 bättre samverkansregler mellan socialtjänsten och Försäkringskassan. Han anför att den enskilde kan komma i kläm om Försäkringskassan återkräver en utbetald förmån som det ekonomiska biståndet tidigare reducerats med. Den enskilde får i en sådan situation ingen kompensation för det reducerade ekonomiska biståndet.

Eva-Lena Jansson m.fl. (s) pekar i motion Sf288 på vikten av samarbete mellan Försäkringskassan och arbetsförmedlingen i syfte att förhindra att människor kommer i kläm mellan olika regelverk. Motionärerna anser bl.a. att det måste finnas garantier för att så inte ska kunna ske.

I motion Sf277 anser Elina Linna m.fl. (v) att ett projekt bör initieras med möjlighet för sjukgymnaster att ansvara för sjukskrivningar av patienter med långvariga problem från rörelseapparaten. Projektet bör genomföras inom ett avgränsat område under två år och därefter utvärderas.

Frågan om att kunna kombinera deltidssjukskrivning med deltidstudier tas upp i motionerna Ub255 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) yrkande 26 och Sf240 av Louise Malmström och Johan Löfstrand (s).

I motion Sf236 framhåller Billy Gustafsson (s) att det finns ett behov av en regelförändring som möjliggör en kombination av partiell sjukpenning och partiellt aktivitetsstöd.

I motion Sf237 begär Billy Gustafsson (s) ett tillkännagivande om inrättande av s.k. försäkringsmedicinska kommittéer. Kommittéerna ska inte hantera enskilda patientärenden utan vara ett forum för professionell normering och vägledning. De bör kunna utvecklas till forum för kunskapsuppbyggnad och utvecklingsinsatser.

Stefan Tornberg (c) begär i motion Sf218 yrkande 1 ett tillkännagivande om åtgärder för att ge fler möjligheter att komma tillbaka i arbete. Motionären framhåller bl.a. att det ska finnas ett tydligt arbetsmål, bättre samordning mellan förtroendeläkarna, läkarintyg som i större utsträckning tar sikte på arbetsförmågan, en snabb och anpassad rehabilitering, bättre finansiell samordning samt samordning av Försäkringskassans, arbetsförmedlingens och sjukvårdens resurser så att ingen hamnar utanför.

Christina Oskarsson m.fl. (s) begär i motion Sf275 ett tillkännagivande om vikten av att slå vakt om att tryggheten ska vara en grundpelare i vårt välfärdssamhälle. Motionärerna anför att det innebär bl.a. att Pila-projektet får fortsätta att utvecklas, att inte kräva läkarintyg från första dagen samt att arbetsgivarna ansvarar för rehabiliteringsutredning och rehabilitering.

Rehabilitering

Göran Persson i Stjärnhov m.fl. (s) begär i motion Fi244 yrkande 31 ett tillkännagivande om att arbetsgivarens ansvar för rehabiliteringsutredningar ska kvarstå. Motionärerna anför att sammantaget med att arbetsgivarnas medfinansiering av sjukpenningkostnaden avskaffas, innebär ett avskaffande av arbetsgivarnas rehabiliteringsansvar att arbetsgivarnas drivkrafter att hjälpa sjuka medarbetare tillbaka till arbetslivet minskar. Detta kommer framför allt att drabba kvinnor, eftersom kvinnors ohälsa är större än mäns.

Billy Gustafsson (s) begär i motion Sf235 ett tillkännagivande om behovet av att överväga en regelförändring så att sanktionsmöjligheter kan vidtas gentemot arbetsgivare som inte fullgör sitt rehabiliteringsansvar.

Lars Ohly m.fl. (v) anför i motion A269 yrkande 17 att sanktioner ska kunna riktas mot arbetsgivare som inte inkommer med rehabiliteringsutredning.

Lars Ohly m.fl. (v) begär vidare i motion A269 yrkandena 11, 12 och 18 några tillkännagivanden. Motionärerna framhåller att alla ska ha rätt till en kvalificerad rehabilitering som syftar till ett fortsatt deltagande i arbetslivet. Därför bör det skyndsamt utredas hur en obligatorisk rehabiliteringsförsäkring som garanterar individens rätt till rehabilitering kan utformas och finansieras. Vidare ska långtidssjukskrivna, som bedöms ha behov av att upgradera kompetens eller byta yrkesinriktning för att kunna återgå i arbetslivet, få möjlighet att uppbära rehabiliteringspenning vid studier. Slutligen anser motionärerna att arbetet med avstämningsmöten behöver följas upp.

I motion Sf242 av LiseLotte Olsson m.fl. (v) begärs i yrkande 5 ett tillkännagivande om att skapa en samlad och kraftfull omställningsstrategi som bygger på individens rätt till arbete efter egen förmåga.

Josefin Brink m.fl. (v) begär i motion A235 yrkande 3 att det bör uppdras åt Försäkringskassan att utarbeta riktlinjer för beaktande av arbetsplatsinflytande i rehabiliteringsarbetet. Motionärerna framhåller att eftersom Försäkringskassan är involverad i bedömningen av arbetsgivares rehabiliteringsåtgärder, bör den även se över arbetsorganisationen mer brett och då också beakta inflytande- och medbestämmandeaspekter.

I motion Sf244 av Jan Ertsborn (fp) begärs regelförändringar så att statliga medel hos Försäkringskassan och Ams kan användas till att stödja den verksamhet med arbetsrehabilitering av psykiskt långtidssjuka som pågår på Fontänhusen i Sverige.

I motion Ub259 av Christer Nylander och Anita Brodén (fp) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om rehabiliteringen av smärtpatienter. Motionärerna anser att rehabiliteringsvården fungerar mycket dåligt och att den därför bör bli mer professionell och få tydliga uppföljningskriterier. Patienter ska kunna påbörja arbetlivsförlagd rehabilitering innan en smärtutredning görs. Fel ordning blir ofta kontraproduktiv.

Samverkan

Göran Persson i Stjärnhov m.fl. (s) begär i motion Fi244 yrkandena 16 och 62 tillkännagivanden om att pilotprojektet (Pila) ska genomföras i den takt och med det innehåll som uppdraget till Försäkringskassan och Ams tidigare fått och att det bör säkerställas att den finansiella samordningen även i fortsättningen kommer att utgå ifrån principen om att alla fyra aktörer ska delta.

I motion A269 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 13 begärs att en översyn görs av berörda myndigheters organisatoriska samverkan kring långtidssjukskrivnas och förtidspensionerades behov av insatser samt hur denna samverkan kan förbättras och effektiviseras. Främst berörs samarbetet mellan Försäkringskassan och Arbetsmarknadsverket.

I motion Sf242 av LiseLotte Olsson m.fl. (v) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om målet för finansiell samordning. Motionärerna framhåller att samordningen inte fungerar riktigt och att ytterligare åtgärder därför behöver vidtas för att målet ska uppnås. I motionens yrkande 4 begärs att Samhall och andra offentliga institutioner bör få i uppdrag och resurser att mer offensivt svara för personer som har en restarbetsförmåga, men som inte kunnat få ett reguljärt arbete för denna del.

Emma Henriksson (kd) efterlyser i motion Sf281 en ny lagstiftning om finansiell samordning som flyttar ned fler beslut på lokal nivå och undanröjer hinder för finansiell samordning.

Även Anne Marie Brodén (m) begär i motion Sf258 ett tillkännagivande om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. Motionären anför att två eller flera parter ska kunna delta och att insatsen bör inriktas på rehabilitering som kan ge konkreta och snara resultat. Försäkringskassan bör även inleda samverkan med sjukvården för att åstadkomma en snar rehabilitering.

Berit Högman och Ann-Kristine Johansson (s) begär i motion Sf295 i denna del ett tillkännagivande om en effektiv och kraftfull rehabilitering som sker utifrån individens behov och förmåga där samhällets samlade resurser sätts in. Till exempel kan ett bra samarbete inom ramen för finansiell samordning ge en bättre livssituation för många människor.

Per Svedberg (s) anser i motion Sf289 att Försäkringskassan, Ams och vuxenutbildningen bör samverka mer så att en sjukskriven eller arbetslös kan ges möjlighet att delta i vuxenutbildning utan att förlora sin ersättning.

Arbetshjälpmedel

I motion A273 av Elina Linna m.fl. (v) begärs i yrkande 1 en översyn av regelsystemet när det gäller arbetshjälpmedel. Motionärerna anser att det bör ses över om arbetsmiljölagens bestämmelser tolkas felaktigt av Försäkringskassan och att samhällets ansvar att bekosta arbetshjälpmedel därmed urholkas. I motionens yrkande 2 begärs ett förslag till en bättre anpassning av nödvändig facklitteratur för läshandikappade. Motionärerna anför att Försäkringskassan tidigare har bekostat inläsning av facklitteratur inom ramen för bidraget för arbetshjälpmedel till funktionshindrade i arbetslivet. Försäkringskassan har dock börjat ändra sin hållning med motiveringen att facklitteratur inte kan anses vara arbetshjälpmedel. Det behöver därför införas en regel där det klart står att facklitteratur är ett arbetshjälpmedel.

Utskottets ställningstagande

Anslaget 19:1 Sjukpenning och rehabilitering, m.m.

Utskottet delar regeringens uppfattning att det är mycket angeläget att stimulera människor med ersättning från sjukförsäkringen att återgå till arbete. Detta gagnar således individen själv, och kostnaderna för sjukfrånvaron minskar. Att stärka den enskildes ekonomiska drivkrafter till att

arbeta kan vara ett verksamt medel. Utskottet delar därför regeringens bedömning att ett sänkt inkomsttak på 7,5 prisbasbelopp bör tillämpas vid beräkning av sjukpenning, tillfällig föräldrapenning m.fl. ersättningar.

Regeringen har aviserat ett kommande förslag om att beräkningen av SGI ska ändras så att den grundar sig på historiska inkomster i stället för, som i dag, på den förväntade inkomsten. Att arbeta fram nya grunder för beräkning av SGI-regler är ofta komplicerat och kan därför beräknas ta en viss tid i anspråk. En sådan ändring torde i de flesta fall innebära att SGI och därmed dagersättningen blir något lägre jämfört med nuvarande beräkningssätt. Utskottet har inget att erinra mot att SGI fr.o.m. 2007 multipliceras med faktorn 0,989 vid beräkning av dagersättningar.

Regeringen planerar att inom kort göra en ändring i förordningen om arbetslöshetsförsäkring, som innebär att taket för ersättningen kommer att sänkas från 730 kr per dag till 680 kr per dag, vilket belopp kan utges fem dagar i veckan. Eftersom sjukpenning för den som är arbetslös ska utgå högst med det belopp som motsvarar det högsta beloppet inom arbetslöshetsförsäkringen, ska sådan sjukpenning utgå med högst 486 kr per kalenderdag sju dagar i veckan fr.o.m. 2007.

Beträffande regeringens förslag till medelsanvisning noterar utskottet att regeringen nu påbörjat och aviserat flera olika åtgärder på sjukförsäkringsområdet för att stärka arbetslinjen i syfte att minska ohälsan och utanförskapet. Särskilt viktigt är, enligt utskottets mening, att en kraftfull, fungerande rehabilitering kommer till stånd. Utskottet noterar därvid regeringens avsikt att stärka, intensifiera och utveckla rehabiliteringsarbetet, varvid bl.a. den finansiella samordningen ska utvecklas. Utskottet noterar även att regeringens avsikt är att kraftfullt verka för att överutnyttjandet inom sjukförsäkringen minskar. Vidare vill utskottet framhålla att det finns en potential i den nya organisationen för socialförsäkringen att ytterligare bidra till minskad ohälsa och till minskat överutnyttjande av sjukförsäkringen, vilket regeringen synes medveten om.

Utskottet konstaterar att enligt Försäkringskassans prognos beräknas antalet sjukskrivna minska även under 2007. Antalet personer med sjuk- och aktivitetsersättning har sedan drygt ett år stabiliserats på en hög nivå om drygt ca 550 000 personer. Prognosen är dock att beståndet ska börja minska 2007.

Mot bakgrund av det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag om ett sänkt inkomsttak inom utgiftsområdet, om att underlaget vid beräkning av dagersättningar ska utgöras av SGI multiplicerat med 0,989 samt om sänkt sjukpenningtak för sjukskrivna som är arbetslösa. Utskottet vill dock framhålla att själva ersättningsnivån om 80 % av underlaget ska gälla även fortsättningsvis.

Riksdagen bör även bifalla regeringens förslag om medelsanvisning för anslaget 19:1 för budgetåret 2007.

Utskottet avstyrker därmed motionerna Sf286 yrkandena 6 i denna del, 1 i denna del och 3, Sf296 yrkande 7 i denna del och Fi244 yrkandena 12 i denna del, 14 i denna del, 15 och 32.

Övriga motioner

Sjuklön

Genom sjuklöneperioden har arbetsgivare fått ett ansvar för och en möjlighet att påverka kostnaderna för sjukfrånvaron på arbetsplatsen. Vissa arbetsgivare kan ansluta sig till en småföretagsförsäkring mot kostnader för sjuklön. Försäkringen gäller för företag vars sammanlagda lönekostnader inte beräknas överstiga 130 prisbasbelopp.

Riksdagen har på förslag av utskottet i betänkande 2005/06:SfU1 gjort ett tillkännagivande om att en utvärdering av sjuklönesystemets effekter för småföretagare bör komma till stånd under 2006. Frågan bereds således på Regeringskansliet. Med det anförda avstyrks motionerna Sf229 och Sf272.

Beträffande frågan om rätt för arbetsgivare att kräva att sjukdom styrks av läkarintyg från första dagen av en sjukperiod, har regeringen aviserat ett kommande förslag i frågan. Utskottet noterar att socialförsäkringsministern den 26 oktober 2006 i riksdagen uttalat att förslaget handlar om att ge arbetsgivare möjlighet att kräva intyg från första dagen vid fall av upprepade korttidsfrånvaro och då det möjligtvis kan misstänkas ligga ett större problem bakom, t.ex. missbruks- eller stressproblem.

Utskottet finner inte anledning att nu föreslå några tillkännagivanden i frågan. Därmed avstyrks motionerna Fi244 yrkande 17 och Sf296 yrkande 9.

Sjukpenninggrundande inkomst

Eftersom regeringen avser att för riksdagen lägga fram ett förslag om ett nytt beräkningssätt för SGI är utskottet inte berett att föreslå några tillkännagivanden angående beräkning och utformning av SGI. På grund härav avstyrker utskottet motionerna Sf215, Sf259 och Ub255 yrkande 5.

Sjukpenningfrågor

Utskottet ställer sig bakom regeringens politiska inriktning för utgiftsområdet. Med det anförda får motion Sf218 yrkande 1 anses vara tillgodosedd och avstyrks därmed. Även motion Sf275 avstyrks.

Vad avser frågan om inrättande av s.k. försäkringsmedicinska kommittéer anser utskottet att det kan finnas ett behov av att ge sjukskrivande läkare ett stöd vid sjukskrivning, dels för att bedöma sjukskrivningens omfattning i sig, men också för att minska risken för att patienter får för stort inflytande över densamma. Utskottet noterar att Försäkringskassan har fått i uppdrag att i samråd med Socialstyrelsen utforma försäkringsmedicinska riktlinjer för sjukskrivning. Riktlinjerna ska utgöra ett beslutsstöd

vid bedömningen av arbetsförmåga och behov av sjukskrivning. Utskottet anser därför inte att det finns ett behov av att inrätta försäkringsmedicinska kommittéer. Beträffande s.k. diffusa diagnoser har regeringen även angivit att möjligheten att fördjupa beslutsunderlaget genom särskilda läkarutlåtanden från vissa försäkringsmedicinskt utbildade läkare bör användas oftare. Utskottet vill peka på att en sådan fördjupning kan leda till att den försäkrade får en bättre behandling och rehabilitering. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sf237 och Sf296 yrkande 11.

I flera motioner tas frågan upp om personer som uppbar ersättning från sjukförsäkringen kan ha ideella engagemang och politiska uppdrag m.m. utan att få ersättningen från sjukförsäkringen nedsatt. Utskottet anser det viktigt att även sjuka och funktionshindrade personer ska, om inte medicinska skäl talar mot det, kunna delta i samhällslivet och därigenom ha sociala kontakter.

I proposition 1997/98:111 uttalades på s. 37 att vid bedömningen av arbetsförmågan ska bortses från aktiviteter som kan jämföras med sådana fritidsaktiviteter som en yrkesverksam person i normalfallet utför på sin fritid. Deltagande i sådant föreningsliv eller sådan kursverksamhet m.m. som motsvarar vad en yrkesverksam person vanligen utför på sin fritid, bör därför inte tas hänsyn till vid bedömningen av arbetsförmågan. Rätten till sjukersättning och aktivitetsersättning påverkas däremot om den försäkrades aktiviteter motsvarar sådana arbetsinsatser som vanligen utförs av förvärvsarbete.

Vid bedömningen av arbetsförmågan ska således bortses från sådant deltagande i föreningsliv, politisk verksamhet, kursverksamhet m.m. som en yrkesverksam person i normalfallet utför på sin fritid, men aktiviteterna får inte motsvara sådana arbetsinsatser som vanligen utförs av förvärvsarbete. För aktiviteter som inte ryms under nämnda fritidsaktiviteter finns det möjlighet för den som har hel aktivitets- eller sjukersättning att utnyttja en liten återstående arbetsförmåga utan att rätten till sjuk- eller aktivitetsersättning ifrågasätts. Arbetsförmågan ska då inte överstiga en åttiondel av ett heltidsarbete. Utskottet anser att det är viktigt att regeringen följer rättstillämpningen och återkommer till riksdagen med ett förslag om det visar sig att tillämpningen medför oönskade effekter. Med det anförda kan motionerna Sf213 och Sf218 yrkande 2 anses tillgodosedda och motionerna Sf263 och Sf306 anses delvis tillgodosedda. Motionerna avstyrks därmed.

När det gäller frågan om karensdag i sjukförsäkrings- och sjuklönesystemen finner utskottet inte anledning att föreslå riksdagen att ta bort en karensdag fr.o.m. 2008. Utskottet utgår från att frågan om karensdag kommer att behandlas av den parlamentariska utredningen om en reformerad socialförsäkring. Inte heller anser utskottet att en utredning som ser över konsekvenserna av sjuknärvaron bör tillsättas. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna A269 yrkande 22 och So309 yrkande 1.

Utskottet har tidigare uttalat att sjukgymnaster kan fylla en viktig funktion inom sjukskrivningsprocessen och att en försöksverksamhet bör genomföras med avseende på denna yrkesgrupp. (Jfr betänkandena 2003/04:SfU1 och 2004/05:SfU1). I betänkande 2005/06:SfU1 underströk utskottet att en försöksverksamhet bör genomföras. Utskottet vidhåller sitt ställningstagande. Med det anförda får motion Sf277 anses delvis tillgodosedd och avstyrks därmed.

Beträffande frågan om mer flexibla ersättningsnivåer noterar utskottet att Sjukförsäkringsutredningen i sitt slutbetänkande (SOU 2000:121) lämnade ett förslag (s. 169–170) om att partiell ersättning ska kunna utgå efter en individuell prövning, dock med lägst 20 %. Enligt utredningen får emellertid förslaget konsekvenser för en rad andra system, och en förutsättning för genomförandet är därför att berörda systems villkor harmoniseras i samband med genomförande av utredningens förslag. Utskottet uttalade senast i betänkande 2005/06:SfU1 att utskottet, som såg positivt på en ökad flexibilitet av ersättningsnivåerna, hade förståelse för frågans komplexitet. Att införa flexibla ersättningsnivåer innebar således att långtgående förändringar även måste göras i andra ersättningssystem. Det betydde att en sådan förändring inte kunde ske utan ett omfattande underlag. Utskottet utgick dock från att regeringen övervägde frågan. Utskottet förutsätter att frågan kommer att behandlas av den parlamentariska utredningen om en reformerad socialförsäkring. Med det anförda avstyrks motionerna Sf210, Sf249, Sf278 och A269 yrkande 21.

En studerande som är helt oförmögen att studera kan få behålla studiemedlet under sjukdom trots att han eller hon inte studerar. Om sjukperioden varar mer än 30 dagar kan studieskulden för tiden därefter avskrivas. Föregående regering har i proposition 2004/05:108 uttalat att möjligheterna att kombinera partiell sjukskrivning med studier bör förbättras och att frågan ska utredas. I betänkande 2004/05:SfU13 uttalade utskottet att det var tillfredsställande att regeringen redovisade uppfattningen att deltidstudier och partiell sjukskrivning borde kunna kombineras. Utskottet underströk dock att ett förslag om en regelförändring borde lämnas till riksdagen så snart som möjligt. Utskottet vidhöll sitt ställningstagande i betänkande 2005/06:SfU1. Utskottet, som noterar att reglerna om vilande SGI och studie-SGI är tillämpliga även för den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och uppbar aktivitetsstöd, vidhåller även nu sitt ställningstagande. Motionerna Ub255 yrkande 26, Sf236 och Sf240 får därmed anses tillgodosedda och avstyrks.

I regleringsbrevet för 2005 fastställde regeringen målet att en försäkrad som begär sjukpenning ska få beslut om den ersättning han eller hon har rätt till inom 30 dagar om inte särskilda skäl föreligger. För att klara av det uppsatta målet beslutade Försäkringskassan i april 2005 om ett trepunktsprogram med målet att korta handläggningstiderna för beslut om sjukpenning. I trepunktsprogrammet ingår följande. Försäkringskassan ska påbörja handläggningen av ett sjukpenningärende inom tre dagar från det

att begäran av sjukpenning inkommit. Inom dessa tre dagar ska Försäkringskassan även begära kompletteringar av beslutsunderlaget i de fall det är behövt. I de fall då den försäkrades rätt till sjukpenning är oklar ska den försäkrade meddelas detta. Vidare ska ärenden där rätten till ersättning är oklar prioriteras. När beslut fattats om att den försäkrade har rätt till ersättning ska utbetalning göras så snart som möjligt. Utskottet, som anser att det alltid ska vara styrkt att arbetsförmågan är nedsatt till följd av sjukdom för att ett slutligt beslut om utbetalning av sjukpenning ska kunna fattas, avstyrker med det anförda motionerna Sf290 och Sf294.

Vad avser problemet med att en person kan hamna i den situationen att denne inte bedöms berättigad till någon ersättningsform utan ”hamnar mellan stolarna”, föreligger samverkande insatser mellan olika myndigheter, bl.a. mellan Försäkringskassan och Ams, vilket har resulterat i en handlingsplan för dessa myndigheter som bl.a. innefattar hur sjukskrivna arbetslösa ska få hjälp av rätt myndighet. Nya rutiner har införts fr.o.m. den 1 juni 2006. De nya rutinerna innebär att när en arbetslös person inte längre ska ha rätt till sjukpenning ska Försäkringskassan ta kontakt med arbetsförmedlingen och den enskilde för ett avstämningsmöte innan beslutet fattas. Om behov finns ska frågan lyftas till en gemensam beredningsgrupp. Efter ett eventuellt avslagsbeslut ska den enskilde erbjudas ytterligare ett gemensamt möte med arbetsförmedlingen, ett s.k. överlämningsmöte. Om personen inte är aktuell för ersättning varken från Försäkringskassan eller genom arbetsförmedlingen ska Försäkringskassan upplysa individen om kommunens försörjningsansvar. Med det anförda avstyrks motion Sf288.

I Försäkringskassans svar den 29 maj 2006 på regeringsuppdrag om administrativa rutiner och formella krav i samband med beslut om rätt sjukpenning enligt AFL anges att en viktig förutsättning för att de nu aktuella rutinerna ska komma i tillämpning fullt ut på ett effektivt sätt är att ledningen inom Försäkringskassan och AMV, nationellt, regionalt och lokalt, mobiliseras, och att all berörd personal ges tillräcklig information. Således genomför Försäkringskassan och Ams konferenser och gemensamma informationsaktiviteter för ledning respektive medarbetare inom myndigheterna. Vidare kommer gemensamma informationsmaterial att tas fram som stöd för enskilda. Myndigheterna kommer slutligen att diskutera hur fortsatt uppföljning av rutinen ska ske.

Utskottet konstaterar att de berörda myndigheterna bedriver implementering av den nya rutinen. Motion Sf242 yrkande 2 avstyrks därmed.

Utskottet noterar att ett hinder för en harmoniserad övergång kan vara att för att få ersättning från sjukförsäkringen kan den försäkrade ha en restarbetsförmåga som uppgår till en fjärdedel, vilket motsvarar 10 timmar per vecka. Inom arbetslöshetsförsäkringen är kravet dock att den arbets sökande ska vara arbetsför och oförhindrad att åta sig arbete för en arbetsgivares räkning minst tre timmar varje arbetsdag och i genomsnitt minst 17 timmar i veckan. Enligt utskottets mening kan det finnas skäl att överväga

om kraven för ersättning från arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen bör harmoniseras för att minska drivkrafterna att på fel grunder röra sig inom de båda systemen. Problemet torde dock vara känt inom Regeringskansliet. Utskottet är inte berett att föreslå ett tillkännagivande om detta. Med det anförda får motionerna Sf242 yrkande 3 och Sf273 anses vara till viss del tillgodosedda och avstyrks därmed.

Vad avser yrkandet om bättre samverkansregler mellan kommunens socialtjänst och Försäkringskassan har utskottet i betänkande 2005/06:SfU1 pekat på att kommunen har det yttersta ansvaret för att de som bor i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Med det anförda avstyrks motion Sf276.

Beträffande frågan om elöverkänslighet m.m. är den nya statliga myndigheten för socialförsäkringens administration, Försäkringskassan, avsedd att åstadkomma en mer enhetlig och rättssäker tillämpning av socialförsäkringens regler. Frågan huruvida arbetsförmågan är nedsatt på grund av sjukdom ska bedömas lika för alla och praxis skapas av förvaltningsdomstolarna och därvid i sista hand av Regeringsrätten. Utskottet anser, i likhet med i betänkande 2005/06:SfU1, att det inte bör göras något särskilt tillkännagivande angående elöverkänsliga. Med det anförda avstyrker utskottet motion Fö219 yrkande 5.

Försäkringskassan fick i regleringsbrevet för 2005 i uppdrag att följa utvecklingen av ungdomars hälsa i arbetslivet. Av rapporten Ungdomars ersatta ohälsa – en redogörelse utifrån sju statistiska mått (Försäkringskassan redovisar 2006:3) framgår att det finns vissa oroväckande tendenser för ungdomars hälsa i arbetslivet trots att ungdomar ligger bra till jämfört med övriga åldersgrupper. I fråga om pågående långa sjukfall har andelen sådana fall minskat bland ungdomar under 2005 jämfört med 2002. I jämförelse med samtliga åldersgrupper har andelen minskat mest i ungdomsgruppen 16–19 år, medan den däremot har minskat minst i ungdomsgruppen 20–29 år.

I ett andra steg ska Försäkringskassan i samråd med Arbetslivsinstitutet bl.a. belysa utvecklingen av ungdomars ohälsa i arbetslivet. Uppföljningen ska bl.a. om möjligt belysa skillnader i utvecklingen av ungdomars levnadsvillkor beroende på kön, inrikes/utrikes födda, socioekonomiska bakgrund, ålder, geografisk hemvist samt eventuella funktionshinder. Dessutom ska uppföljningen innehålla en kommentar om utvecklingen av ungdomars levnadsvillkor avseende målet för politikområdet. Uppdraget ska redovisas i samband med Försäkringskassans årsredovisning.

I betänkandet Ungdomar, stress och psykisk ohälsa – Analyser och förslag till åtgärder (SOU 2006:77), som har slutredovisats den 15 augusti 2006, har analyser och förslag till åtgärder orienterats mot de levnadsförhållanden som skapar stress och psykisk ohälsa.

Utskottet finner inte anledning att föreslå något tillkännagivande med anledning av motion Sf203 som således avstyrks.

Rehabilitering

Enligt Socialförsäkringsutredningens skrift *Samtal om socialförsäkring. Rehabilitering – ett långt lidandes historia* s. 57 förmår det svenska systemet för rehabilitering och arbetsanpassning inte effektivt återskapa de sjukskrivnas arbetsförmåga och försörjningsförmåga och därmed stödja arbetslinjen som en bärande princip i välfärdssamhället. Såsom det fungerar i dag förpassar välfärdsstaten många sjukskrivna till utanförskap. Ofta sker det trots att den sjukskrivne inget annat vill än att göra en insats i arbetslivet, försörja sig själv och bidra till utvecklingen av den gemensamma välfärden.

Rehabiliteringen av personer som uppbär ersättning från sjukförsäkringen fungerar således dåligt, vilket innebär belastningar på den enskilde i form av utanförskap och på sjukförsäkringen i form av kostnader. Det krävs därför kraftfulla åtgärder för att förnya, stärka och utveckla rehabiliteringen. Bland annat bör rehabiliteringen ske i större omfattning och påbörjas mycket tidigare än vad som nu sker. Det måste även tas fram mer kunskap om fungerande rehabiliteringsmetoder.

Regeringen anför i budgetpropositionen, angående inriktningen av rehabiliteringsarbetet, att en förutsättning för en lyckad rehabilitering är individens engagemang och medverkan. Möjligheten att komma tillbaka till arbetslivet måste öka genom aktiva, snabba, sammansatta och dokumenterat effektiva rehabiliteringsinsatser. Individens bör ges ett reellt inflytande över rehabiliteringsprocessen genom att dennes rehabiliteringsmöjligheter stärks. Samtidigt ska individens skyldighet att vara aktiv preciseras. Arbetsgivarens ansvar för rehabiliteringsutredningar ska upphöra. Införandet av ett system med koordinatörer bör väsentligt öka förutsättningarna för att driva och följa rehabiliteringsprocessen för den enskilde på ett effektivt sätt. En koordinator kan också vara ett stöd för arbetsgivarens rehabiliteringsverksamhet. Regeringen avser att se över den närmare utformningen av dessa frågor.

Vidare anges i budgetpropositionen att den finansiella samordningen ska göras mer flexibel och anpassas efter lokala förhållanden. Personer med aktivitets- och sjukersättning ska stimuleras att återgå i arbete och hinder för detta ska undanröjas. Så kallade nystartsjobb införs fr.o.m. 2007 och ska omfatta bl.a. personer som haft sjukpenning eller aktivitets- eller sjukersättning i mer än ett år.

Utskottet ställer sig bakom den politiska inriktning till stöd för arbetslinjen som regeringen har gett uttryck för. Därmed kan utskottet inte ställa sig bakom de motionsyrkanden som avser arbetsgivarens ansvar för rehabiliteringsutredningar och om det s.k. Pila-projektet. Utskottet avstyrker därmed motionerna Fi244 yrkandena 16 och 31, Sf235 samt A269 yrkande 17.

Beträffande frågan om samordning enligt lagen om finansiell samordning, som trädde i kraft den 1 januari 2004, har det gått långsamt att starta upp sådana samordningsförbund som lagen kräver. Organisationsformen

med samordningsförbund, som bl.a. kräver att alla fyra parter nämligen Försäkringskassan, länsarbetsnämnd, kommun och landsting deltar, har framstått som tungrodd.

Enligt Statskontorets rapport Fortsättningen med Finsam – målgrupper, insatser och arbetsformer fanns det i april 2006 totalt 38 samordningsförbund i 12 län. Utskottet har fått uppgiften från Försäkringskassan att 41 samordningsförbund hade startats i september 2006.

Det är utskottets uppfattning att finansiell samordning kan ge stora möjligheter till ett effektivare resursutnyttjande och vara ett verksamt medel för personer som således har behov av rehabilitering som enskilda myndigheter har svårt att tillgodose, t.ex. personer som har en kombination av medicinska, psykiska, sociala och/eller arbetsmarknadsrelaterade problem. Finansiell samordning bör dock även kunna omfatta andra målgrupper. Enligt utskottets mening bör den finansiella samordningen därför göras mer flexibel och lättare att hantera för de myndigheter som involveras i samordningen. Regeringen har således framhållit att för att samarbetet mellan berörda myndigheter ska kunna utvecklas är det viktigt att införa en fungerande och flexibel finansiell samordning utifrån lokala förutsättningar. Utskottet ställer sig bakom denna inriktning. Motionerna Sf242 yrkande 1, Sf258 och Sf281 får därmed anses tillgodosedda och avstyrks. Även motionerna Fi244 yrkande 62 och Sf295 i denna del avstyrks.

Utskottet anser att avstämningsmötet, där bl.a. den sjukskrivne, Försäkringskassan, arbetsgivaren, facklig företrädare och läkare kan mötas, är av central betydelse för att klarlägga förutsättningarna för en återgång i arbete och för att planera de insatser som behöver vidtas. Det utgör således ett viktigt instrument för att minska ohälsan. Utskottet anser att det är nödvändigt att arbetet med avstämningsmöten fungerar på Försäkringskassan. I budgetpropositionen anges att Försäkringskassan för 2006 har målsättningen att hålla 90 000 avstämningsmöten, varav hälften ska hållas inom 90 dagar. Under perioden januari t.o.m. juni 2006 har Försäkringskassan hållit 45 990 avstämningsmöten, vilket ska jämföras med de 49 957 avstämningsmöten som hölls under hela 2005. Det är emellertid i väldigt få sjukfall, ca 2 %, som avstämningsmöte hålls inom 90 dagar.

Utskottet noterar att Försäkringskassan har möjlighet att nå målet att under 2006 hålla 90 000 avstämningsmöten, vilket är tillfredsställande. Mötena hålls dock alltför sent, vilket innebär att verksamheten i denna del måste utvecklas väsentligt. Försäkringskassans arbete med avstämningsmöten följs av regeringen. Något tillkännagivande om en särskild uppföljning anser utskottet inte vara erforderligt för närvarande. Med det anförda avstyrks motion A269 yrkande 18.

Beträffande frågorna om omställning till nytt arbete och att sjukskrivna personer ska kunna delta i vuxenutbildning och andra studier, vill utskottet framhålla att sjukförsäkringen kan stödja omställning m.m. genom rehabiliteringspenningen. Den kan betalas ut vid arbetsträning eller yrkesinriktade studier. De studier som omfattas är yrkesutbildning, viss utbildning som är

en nödvändig förberedelse för yrkesutbildning eller datatekniskt orienterande utbildning för personer med bristfällig eller föråldrad utbildning. Eftergymnasial utbildning kan inbegripas om den omfattar högst 40 veckor. Därtill finns även möjlighet att ha aktivitets- och sjukersättning vilande för att pröva på ett förvärvsarbete. Från och med 2007 införs regler om att kunna ha aktivitets- och sjukersättningen vilande vid studier. Regeringen har även, som angivits ovan, lagt förslag om nystartsjobb fr.o.m. 2007. Frågan om omställning diskuteras i Socialförsäkringsutredningens betänkande (SOU 2006:86). Utskottet förutsätter frågan kommer att behandlas i den parlamentariska utredningen om en reformerad socialförsäkring. Utskottet finner inte anledning att nu föreslå några tillkännagivanden i frågorna och avstyrker därmed motionerna Sf242 yrkandena 4 och 5, Sf289 och A269 yrkande 12.

Fontänhusen bedriver i sin verksamhet med psykiskt sjuka personer bl.a. arbetslivsinriktad rehabilitering i form av s.k. övergångsarbeten innebärande halvtidsarbete med marknadsmässiga löner under viss tid. Utskottet noterar att rehabiliteringsinsatser för enskilda kan upphandlas inom ramen för lagen om finansiell samordning. Utskottet kan inte ställa sig bakom att särskilda medel inom socialförsäkringen ska avsättas för den verksamhet som bedrivs inom Fontänhusen. Med det anförda avstyrks motion Sf244.

Det är arbetsgivarna, Arbetsmarknadsverket och Försäkringskassan som ansvarar för att en arbetssökande eller anställd får de arbetshjälpmedel han eller hon behöver. Arbetsgivarnas ansvar regleras i arbetsmiljölagen, där det stadgas att arbetsmiljön ska anpassas till människors skilda förutsättningar i fysiskt och psykiskt avseende. Arbetsmiljölagen är en ramlag och dess krav konkretiseras i avtal mellan arbetsmarknadens parter och föreskrifter från Arbetsmiljöverket.

Arbetsmarknadsverkets ansvar för stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen gäller för de tolv första månaderna en person är anställd hos arbetsgivaren. Försäkringskassan ansvarar för bidrag till arbetshjälpmedel för dem som varit anställda i mer än tolv månader. Bidraget från Försäkringskassan kan både betalas ut till den enskilde och till arbetsgivaren. För bidrag till arbetsgivaren gäller särskilda begränsningsregler.

En försäkrad som arbetar kan få bidrag till översättning av facklitteratur till talbok, E-text eller punktskrift. Förutsättningen är att den nya kunskapen behövs för att den försäkrade ska kunna utföra sitt arbete och kunna följa den utveckling som normalt sker inom arbetsområdet (jfr Försäkringskassans vägledning 2004:2 s. 187).

I utredningen SOU 2004:83 Hjälpmedel i arbetslivet ges förslag bl.a. om att Ams och Försäkringskassan ska förstärka sina insatser när det gäller stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen och bidrag till arbetshjälpmedel. Vidare ges förslag om samverkan, kompetensutveckling för personal samt att de regler som begränsar bidragsbelopp för anställda och arbetsgivare ska tas bort.

Försäkringskassan har fått i uppdrag av regeringen att genomföra en samlad satsning för att förbättra handläggningsrutinerna och den egna personalens kompetens vad gäller hjälpmedel på arbetsplatsen. Uppdraget ska redovisas senast i samband med årsredovisningen.

Det är förvaltningsdomstolarnas uppgift att skapa praxis med utgångspunkt i aktuella regler. Utskottet noterar att bidrag ska kunna lämnas till översättning av facklitteratur och att regeringen bereder frågor om arbets hjälpmedel. Med det anförda avstyrks motion A273 yrkandena 1 och 2.

Som framhållits ovan är det regeringens avsikt att stärka, intensifiera och utveckla rehabiliteringsarbetet, vilket enligt utskottets mening är av stor vikt. Det finns inte skäl att nu föreslå riksdagen att ta ställning till olika rehabiliteringsfrågor, såsom införande av en rehabiliteringsförsäkring m.m. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sf242 yrkande 4, A269 yrkandena 11 och 13, A235 yrkande 3 och Ub259 yrkande 2.

Riksrevisionens styrelses framställning angående regel tillämpningen inom socialförsäkringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår Riksrevisionens styrelses framställning angående regel tillämpningen inom socialförsäkringen.

Framställningen

Riksrevisionen har granskat den tidigare regeringens och Försäkringskassans insatser för att förbättra kunskapen om omfattningen av fel och fusk samt deras åtgärder för att rätta till brister i regel tillämpningen inom socialförsäkringen. Resultatet av granskningen har presenterats i rapporten *Styrning och kontroll av regel tillämpningen inom socialförsäkringen* (RiR 2006:20).

Av Riksrevisionens rapport framgår bl.a. att lagstiftningen inom socialförsäkringen är komplex och att de lagändringar som företagits under senare år inte har gjort systemet enklare. Fel i tillämpningen av reglerna för socialförsäkringen förekommer i mycket högre utsträckning än vad man enligt styrelsens mening har rätt att vänta. Orsakerna till felen har dock inte analyserats av Försäkringskassan. Den tidigare regeringen har inte heller tagit initiativ till systematiska åtgärder som kan minska felen i regel tillämpningen.

Riksrevisionens styrelse anser att rättssäkerheten i socialförsäkringarna kräver att regel tillämpningen förbättras väsentligt. Styrelsen föreslår därför att riksdagen begär att regeringen tar initiativ till en allsidig undersökning och analys av orsakerna till att regel tillämpningen inom socialförsäkringen inte uppfyller de krav på kvalitet och rättssäkerhet som måste ställas i ett obligatoriskt försäkringssystem.

Utskottets ställningstagande

Riksrevisionens styrelses framställning tar således sikte på brister i regeltillämpningen, dvs. att beslutsunderlagen inte är tillfyllest och att felaktiga beslut fattas. I budgetpropositionen redovisar regeringen insatser som för närvarande pågår på området enligt följande.

Utredningen om samordning av socialförsäkringslagarna har undersökt möjligheterna att samordna lagarna inom socialförsäkringsområdet så att de ska bli lättare att överblicka och tillämpa (SOU 2005:114).

Bestämmelser om återkrav ses över. Syftet är bl.a. att göra reglerna mer enhetliga och att förbättra myndigheternas beslutsunderlag.

Informationsutbytesutredningen (dir. 2005:91) ska lämna sitt betänkande den 30 april 2007. Syftet med uppdraget är bl.a. att förbättra myndigheternas beslutsunderlag, förebygga och minska felaktiga utbetalningar och att öka effektiviteten på myndigheterna.

Kommittéer som tar fram förslag som leder till utbetalningar av stöd eller bidrag ska säkerställa att risken för felaktigt utnyttjande minimeras och att de uppgifter som ligger till grund för utbetalningarna kan kontrolleras.

Vidare anger regeringen i budgetpropositionen att den under mandatperioden avser att intensiviera och utöka arbetet på området och aviserar i budgetpropositionen följande åtgärder.

Regeringen anser att det är angeläget att rättssäkerheten och effektiviteten i socialförsäkringsadministrationen fortlöpande blir föremål för en objektiv granskning. Sedan Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna slagits samman ingår den tidigare tillsynsfunktionen och tillsynsobjekten i samma myndighet. En myndighet bör dock inte utöva tillsyn över sig själv. Det finns därför anledning att se över de organisatoriska formerna för tillsynen av socialförsäkringsadministrationen.

För att följa myndigheternas insatser, främja samverkan, sprida erfarenheter, utarbeta mätmetoder och föreslå mål för att minska felaktiga utbetalningar har en särskild delegation mot felaktiga utbetalningar inrättats. Fördjupade studier ska genomföras för vart och ett av de olika trygghetssystemen. Utöver omfattningen av felaktiga utbetalningar ska bl.a. felens orsaker studeras och förslag till åtgärder tas fram. Delegationen ska lämna en slutlig redovisning senast i juli 2008.

Regeringen anger vidare i budgetpropositionen (BP volym 1 s. 48) att regeringen kommer att särskilt inrikta sig på att ta fram förslag och åtgärder som syftar till att förbättra regelverken inom bl.a. socialförsäkringen.

Riksrevisionens granskningsrapport är föremål för regeringens handläggning. Utskottet kommer att noga följa arbetet med att utveckla regeltillämpningen och anser, i likhet med Riksrevisionen, att det bör råda nolltolerans mot felaktig tillämpning av regelverket. Utskottet anser vidare att målet bör vara att göra bestämmelserna i socialförsäkringarna enkla, tydliga och

klara. Det saknas dock anledning för riksdagen att nu göra något tillkännagivande. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet Riksrevisionens styrelses förslag.

19:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag att 80 % av antagandeinkomsten för aktivitets- eller sjukersättning ska kunna grunda rätt till ålderspension.

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslaget 19:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m. Därmed avslår riksdagen motionsyrkanden om annan medelsanvisning till anslaget.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ersättningsnivån i aktivitets- och sjukersättningen, indexering och aktivitets- och sjukersättning för personer i kriminalvårdsanstalt m.m.

Jämför reservation 24 (v).

Gällande ordning

Ett nytt ersättningssystem har trätt i kraft den 1 januari 2003 och innebär att förtidspension och sjukbidrag har ersatts av aktivitets- och sjukersättning (prop. 2000/01:96, bet. 2000/01:SfU15, rskr. 2000/01:257). De nya förmånerna utges till personer som drabbats av långvarig eller varaktig medicinskt grundad nedsättning av arbetsförmågan. Reglerna innebär att försäkrade som är under 30 år kan få aktivitetsersättning, dock tidigast fr.o.m. den 1 juli det år de fyller 19 år. Ersättningen kan beviljas för längst tre år i taget. Försäkringskassan är skyldig att erbjuda den som beviljats aktivitetsersättning möjlighet att delta i aktiviteter. Sjukersättning kan utges till personer i åldern 30–64 år. Både aktivitets- och sjukersättning utges dels i form av en inkomstrelaterad ersättning, dels i form av garanti-ersättning för den som har haft inga eller låga förvärvsinkomster. Förmånerna kan utges som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån. Hel inkomstrelaterad sjukersättning beräknas som 64 % av genomsnittet av de tre högsta prisindexerade bruttoårsinkomsterna som den försäkrade haft under en viss ramtid (antagandeinkomst). Den inkomstrelaterade ersättningen räknas upp med prisbasbeloppet. Garantinivån i sjukersättningen uppgår till 2,40 prisbasbelopp.

Sedan den 1 juli 2003 gäller enligt 16 kap. 1 § andra stycket AFL att Försäkringskassan senast ett år efter sjukanmälningsdagen ska ha utrett om det finns förutsättningar för att tillerkänna den försäkrade aktivitets- eller sjukersättning i stället för sjukpenning, trots att denne inte har ansökt om detta.

Den 1 januari 2000 infördes regler om vilande förtidspension. Reglerna syftar till att stimulera till återgång i arbetslivet och ett i övrigt aktivt liv och innebär följande. En försäkrad som uppburit sjuk- eller aktivitetsersättning i minst ett år får behålla förmånen under högst tre månader under en tolv månadersperiod, samtidigt som denne prövar på att arbeta. Om den försäkrade därefter fortsätter att arbeta ska sjukersättningen förklaras vilande under den tid som återstår av en tjugofyramånadersperiod utan att förmånen får dras in eller sättas ned. Aktivitetsersättningen får vilandeförklaras längst till utgången av den period som beslutet om aktivitetsersättning omfattar.

Från och med den 1 januari 2007 kan sjuk- eller aktivitetsersättning vara vilande även vid studier.

Sjukersättning och aktivitetsersättning ska inte betalas ut för viss tid under vilken den försäkrade är intagen i kriminalvårdsanstalt, häktad eller är intagen i ett särskilt ungdomshem för verkställande av slutna ungdomsvård under förutsättning att institutionsvistelsen sammanlagt överstiger 90 dagar. Förmånen ska därvid tillfälligt dras in för tiden efter det att den försäkrade varit intagen 60 dagar i följd och högst den tid för vilken förmånen är beviljad. För tid fr.o.m. den trettionde dagen före frigivningsdagen ska den tillfälligt indragna förmånen åter betalas ut.

Pensionsgrundande belopp (PGB) tillgodoräknas den försäkrade för varje månad han eller hon har inkomstrelaterad sjuk- eller aktivitetsersättning. Vid beräkningen av PGB för hel sjuk- eller aktivitetsersättning utgår man från den antagandeinkomst som ligger till grund för den inkomstrelaterade sjuk- eller aktivitetsersättningen. Antagandeinkomsten ska minskas med 7 % för att ta hänsyn till den allmänna pensionsavgift som normalt betalas på inkomster.

Propositionen

Från anslaget bekostas utgifter för aktivitets- och sjukersättning, inklusive statlig ålderspensionsavgift, bostadstillägg till personer med aktivitets- och sjukersättning och kostnader för sysselsättning av vissa personer med aktivitets- och sjukersättning. I budgetpropositionen föreslås att riksdagen för budgetåret 2007 till anslaget 19:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m. anvisar ett ramanslag på 72 321 miljoner kronor.

I propositionen framhålls att det har skett en successiv ökning av antalet nybeviljade aktivitets- och sjukersättningar (förtidspensioner och sjukbidrag) sedan slutet av 1999 och eftersom utflödet från dessa förmåner, bl.a. av demografiska skäl, varit lågt under de senaste åren har även antalet personer som uppbär dessa förmåner, det s.k. beståndet, ökat kraftigt. Beståndet ökade från ca 422 000 vid utgången av 1999 till närmare 540 000 vid utgången av 2004 och uppgår för närvarande till ca 552 000, vilket är i princip samma antal som för ett år sedan.

Under de senaste tolv månaderna har nybeviljandet minskat kraftigt i förhållande till åren 2002–2004. Denna utveckling väntas i huvudsak fortsätta under återstoden av 2006. Med början från 2007 beräknas det totala antalet utbetalade ersättningar minska till följd av att antalet nybeviljade ersättningar ligger kvar på en låg nivå, samtidigt som alltfler personer med sjukersättning kommer att övergå till ålderspension som en följd av den demografiska situationen med stora åldersgrupper födda i början av 1940-talet.

Regeringen föreslår att fr.o.m. 2007 ska 80 % av den antagandeinkomst som ligger till grund för beräkning av inkomstrelaterad aktivitets- och sjukersättning grunda rätt till ålderspension. Den föreslagna reduceringen av antagandeinkomsten medför att personer med inkomstrelaterad aktivitets- och sjukersättning kan få en lägre ålderspension. Enligt regeringen kan detta för många förmånstagare i varierande grad kompenseras genom att de blir berättigade till högre garantipension och genom att bostadstillägget till ålderspensionärer blir högre.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2007

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf286 yrkande 6 i denna del att riksdagen anvisar 2 640 miljoner kronor mer än vad regeringen har föreslagit. I motionens yrkande 4 begär motionärerna avslag på regeringens förslag att endast 80 % av antagandeinkomsten ska vara pensionsgrundande. Vidare begär Lars Ohly m.fl. (v) i motion Sf265 yrkande 8 att regeringen återkommer med förslag om en stegvis höjning av ersättningsnivån i sjuk- och aktivitetsersättningen från 64 % till 67 % 2009. I motionens yrkande 7 i denna del begärs dessutom att regeringen återkommer med förslag om höjning av bostadstillägget. Motionärerna anser att personer med sjuk- och aktivitetsersättning ska få del av samma bostadstillägg som ålderspensionärer fr.o.m. den 1 januari 2007, dvs. ersättningsnivån ska höjas från 91 till 93 % och taket för bostadskostnaden höjas från 4 500 kr till 5 000 kr. Dessutom föreslås en fortsatt stegvis höjning av ersättningsnivån under 2008 och 2009 till 95 %.

Gunvor G Ericson m.fl. (mp) begär i motion Sf296 yrkande 7 i denna del att riksdagen anvisar 1 700 miljoner kronor mer än vad regeringen har föreslagit. Motionärerna motsätter sig förslaget att endast 80 % av antagandeinkomsten ska vara pensionsgrundande.

Även Göran Persson i Stjärnhov m.fl. (s) begär i motion Fi244 yrkande 19 avslag på regeringens förslag att endast 80 % av antagandeinkomsten ska vara pensionsgrundande. Motionärerna anför att det drabbar dem som har det allra svårast. I motionens yrkande 59 begärs därtill ett tillkännagivande om att personer med sjuk- och aktivitetsersättning ska få del av samma bostadstillägg som ålderspensionärer fr.o.m. 2007. Det innebär en höjning av ersättningsnivån från 91 till 95 %. Vidare ska taket för bostadskostnaden höjas med 500 kr till 5 000 kr. Dessutom ska inkomstpröv-

ningsnivån sänkas från 62 till 60 %. Motionärerna framhåller att höjningarna kan innebära en inkomstförstärkning med upp till 655 kr per månad.

Övriga motioner

I motion Sf241 av Kalle Larsson m.fl. (v) begärs att regeringen skyndsamt återkommer med ett förslag om utvidgad rätt till sjuk- och aktivitetsersättning på garantinivå för personer som är arbetsoförmögna vid bosättning i Sverige men som inte fått uppehållstillstånd av flyktingskäl. Motionärerna framhåller att såväl regering som riksdag under flera års tid tydligt har uttalat att försörjningen av de personer som uppfyller de medicinska kriterierna och varaktighetskriterierna för rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning, men som på grund av kraven på viss försäkringstid inte har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning eller endast en låg sådan, måste få sin lösning.

Marietta de Pourbaix-Lundin (m) begär i motion Sf206 yrkandena 1 och 2 två tillkännagivanden om sjuk- eller aktivitetsersättning, dels att beslut om sådan förmån inte ska få fattas under fängelsetid eller rättspsykiatrisk vårdtid, eftersom det innebär att den dömdes chanser att klara sig på vanligt sätt i samhället döms ut på förhand, dels att dessa förmåner ska få behållas kortare tid än de nu gällande första 60 dagarna och sista 30 dagarna av en vistelse i kriminalvårdsanstalt m.m. eftersom det är anstaltsvistelsen i sig som är arbetshindret.

Ann-Christin Ahlberg (s) begär i motion Sf209 ett tillkännagivande om möjligheten att förbättra den ekonomiska tryggheten för dem som har de lägsta ersättningarna i sjukförsäkringen. Motionären anför att många som i dag lever på sjukersättning har en inkomst som medför stora ekonomiska svårigheter och att den grupp som är särskilt utsatt är kvinnor.

Anita Brodén (fp) begär i motion Kr244 yrkande 3 ett tillkännagivande om en uppluckring av bidragsregler vid sjuk- och förtidspensionering för att möjliggöra studier. Motionären framhåller att studierna i dessa fall innebär en ekonomisk belastning och gör det omöjligt för många att studera.

I motion Sf298 begär Marina Pettersson (s) att regeringen bör utreda förutsättningarna för att följsamhetsindexera inkomstrelaterad sjukersättning och garantiersättning så att den årliga uppräknings av ersättningarna därmed sker på samma villkor som beträffande ålderspensionen.

Utskottets ställningstagande

Anslaget 19:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.

Utskottet finner det naturligtvis tillfredsställande att beståndet av aktivitets- och sjukersättningar, som nu i över ett år legat på i stort sett samma mycket höga nivå, kan beräknas börja minska inom en snar framtid. Utskottet anser att förstärkta, utvecklade insatser samt ökad aktivitet och samverkan inom rehabiliteringsområdet, förstärkta efterkontrollinsatser och en allmänt förstärkt arbetslinje på sikt kan komma att få ytterligare positiva

effekter vad gäller antalet aktivitets- och sjukersättningar. I enlighet med vad utskottet har anfört under anslaget 19:1 vill utskottet även framhålla den potential som finns i den nya organisationen för socialförsäkringen att ytterligare bidra till minskad ohälsa och till minskat överutnyttjande av sjukförsäkringen.

Beträffande regeringens förslag om ändring av pensionsrätten för personer med inkomstrelaterad aktivitets- och sjukersättning, genom att antagandeinkomsten reduceras från dagens 93 % till 80 % när det pensionsgrundande beloppet beräknas, noterar utskottet att den inkomst som då kan läggas till grund för ålderspensionen blir mer i överensstämmelse med den inkomst som blir pensionsgrundande då den försäkrade uppbär sjukpenning. Utskottet tillstyrker förslaget.

Utskottet har inte något att erinra mot regeringens förslag till medelsanvisning till anslaget 19:2: Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag och avstyrker motionerna Sf286 yrkandena 4 och 6 i denna del, Sf265 yrkandena 7 i denna del och 8, Sf296 yrkande 7 i denna del och Fi244 yrkandena 19 och 59.

Övriga motioner

Enligt utskottets mening måste det finnas ett rimligt ekonomiskt skydd vid långvarigt nedsatt arbetsförmåga av medicinsk art. Förmånerna sjuk- och aktivitetsersättning utges i form av en inkomstrelaterad ersättning och ett grundskydd, garantiersättning. Utskottet anser att de reformerade reglerna i huvudsak fyller kravet på att ge en långsiktig ekonomisk trygghet. Utskottet avstyrker därmed motion Sf209.

I Socialförsäkringsutredningens skrift *Trygg i början – om samspelet sjukförsäkring, avtalsersättningar och tid* anges på s. 29 att sedan mitten av 1990-talet har de förvärvsarbetandes löner ökat betydligt mer än de allmänna prisstegringarna, vilket innebär en standardökning med ca 35 %. Utredningen uttalar att på ett principiellt plan finns det ett uppenbart behov av någon sorts inkomstindexering av sjukersättningen (s. 91).

Utskottet förutsätter att frågan om indexering av aktivitets- och sjukersättningen behandlas av den parlamentariska utredningen om en reformerad socialförsäkring. Därmed avstyrks motion Sf298.

Enligt utskottets mening måste ambitionen fortsättningsvis vara att förbättra för dem med de lägsta inkomsterna inom aktivitets- och sjukersättningen. Bostadstillägget för personer med aktivitets- och sjukersättning bör således höjas när det finns ekonomiskt utrymme för detta.

I proposition 2000/01:96 Sjukersättning och aktivitetsersättning i stället för förtidspension anfördes att förslaget att endast den som är försäkrad vid tidpunkten för försäkringsfallet ska tillhöra den skyddade personkretsen medför att personer som är arbetsförmögna på grund av sjukdom eller funktionshinder redan när de bosätter sig i Sverige inte har rätt till garantiersättning. Vidare anfördes i propositionen att det är angeläget att staten tar ansvar för försörjningen av de personer som uppfyller de medi-

cinska kriterierna och varaktighetskriterierna för rätt till förtidspension, men som inte har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning eller endast en låg sådan på grund av kraven på viss försäkringstid. Regeringen skulle utreda frågan om ersättning till denna grupp och avsåg att återkomma till riksdagen i frågan.

Utskottet noterar att försörjningsfrågan för dem som har fyllt 65 år och som inte har kvalificerat sig för en pension som ger tillräcklig försörjning har lösts genom ett äldreförsörjningsstöd som inrättats fr.o.m. den 1 januari 2003. Regeringen uttalade i proposition 2000/01:136, som låg till grund för denna lagstiftning, att beträffande den grupp invandrare som uppfyller de medicinska kraven för förtidspension, men som inte uppfyller bosättningskravet och också kan bli långvarigt beroende av socialtjänstens försörjningsstöd, så är de per definition i förvärsaktiv ålder. De skiljer sig därför som grupp från dem över 65 år, vilka i princip lämnat förvärsaktiv ålder. Att generellt utvidga äldreförsörjningsstödet till denna grupp är därför ett principiellt större steg. Hur försörjningen för denna grupp ska lösas bör därför enligt regeringens uppfattning beredas vidare. Utskottet uttalade i betänkandena 2004/05:SfU1 och 2005/06:SfU1 att det var angeläget att regeringen lämnade ett förslag i den nu aktuella frågan. Utskottet vidhåller även nu sitt ställningstagande. Med det anförda är motion Sf241 tillgodosedd och avstyrks.

Beträffande möjligheterna att få studera med bibehållen ersättning finns det inga formella hinder för eller begränsningar mot detta. I enlighet med vad utskottet anført ovan ska studier som är av den omfattningen som yrkesverksamma utför på sin fritid inte föranleda att rätten till förmånen ifrågasätts. För den som har hel aktivitets- och sjukersättning finns även ett utrymme för en mindre arbetsförmåga, den s.k. åttondelen. Från och med 2007 kommer det att vara möjligt att ha vilande sjuk- eller aktivitetsersättning vid studier. En förutsättning för att Försäkringskassan ska dra in eller minska sjuk- och aktivitetsersättning är även att arbetsförmågan väsentligt har förbättrats. Bedrivna studier av viss omfattning kan således medföra att frågan om den fortsatta rätten till sjuk- eller aktivitetsersättning utreds och prövas på nytt. Utskottet kan inte ställa sig bakom regler om att studier generellt ska få bedrivas med bibehållen ersättning. Med det anförda avstyrker utskottet motion Kr244 yrkande 3.

Vad avser frågan om aktivitets- och sjukersättning för en person som är intagen i kriminalvårdsanstalt m.m. inträffar vissa av de minskade levnadsomkostnader som uppkommer under intagningen med viss eftersläpning. Det är därför rimligt att den intagne ges möjlighet att ställa om sin ekonomi innan förmånen tillfälligt dras in. Vid frigivningen kan den intagne också förväntas ha vissa initialkostnader. Utskottet finner därför inte anledning att föreslå någon ändring av aktuella tider för vilka ersättning kan utges. Motion Sf206 yrkande 2 avstyrks därmed.

Beträffande själva rätten till aktivitets- och sjukersättning är det arbetsförmågans nedsättning på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan och varaktigheten av denna nedsättning som utgör grunden för rätten till ersättningen. Det gäller oavsett om den försäkrade befinner sig på kriminalvårdanstalt, vårdinstitution m.m. eller inte gör detta. Utskottet har ingen annan uppfattning i denna fråga. Motion Sf206 yrkande 1 avstyrks därmed.

19:3 Handikappersättningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslaget 19:3 Handikappersättningar.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om handikappersättningens nivåer och variationer i bedömningen.

Gällande ordning

Enligt de bestämmelser som gäller fr.o.m. den 1 januari 2003 utges handikappersättning tidigast fr.o.m. juli månad det år den försäkrade fyller 19 år. För rätt till handikappersättning krävs att försäkrad före 65 års ålder för avsevärd tid fått sin funktionsförmåga nedsatt i sådan omfattning att han eller hon i sin dagliga livsföring behöver mer tidskrävande hjälp av annan eller behöver hjälp av annan för att förvärvsarbeta eller har betydande merutgifter på grund av sitt handikapp.

Handikappersättning utbetalas med belopp som per år motsvarar 69 %, 53 % eller 36 % av prisbasbeloppet, alltefter hjälpbehovets omfattning eller merutgifternas storlek.

Propositionen

Antalet handikappersättningar har haft en långsamt ökande trend. En av förklaringarna till detta är demografisk. En annan förklaring är att det i de flesta åldersgrupper blir allt vanligare med handikappersättning, detta gäller både för män och för kvinnor.

I propositionen föreslås att riksdagen för budgetåret 2007 till anslaget 19:3 Handikappersättningar anvisar ett ramanslag på 1 198 miljoner kronor.

Motioner utan anslagseffekt budgetåret 2007

Marietta de Pourbaix-Lundin (m) vill i motion Sf207 att regeringen utreder en steglös och därmed individanpassad handikappersättning med en nedre gräns på t.ex. 25 % av prisbasbeloppet.

Sven Gunnar Persson (kd) anför i motion Sf280 att en översyn behöver göras av reglerna för och tillämpningen av handikappersättningen. Motionären anser att dagens nivåer bör ändras till 25 %, 50 %, 75 % och 100 % av prisbasbeloppet för att bättre motsvara de faktiska merkostnader som den handikappade har. Vidare anför motionären att det finns stora variationer i bedömningen av rätten till handikappersättning.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag till medelansvisning till anslaget 19:3 har inte föranlett några motionsyrkanden. Utskottet tillstyrker förslaget.

I betänkande 2005/06:SfU1 uttalade utskottet att det fanns indikationer på att handikappersättning inte fullt ut fyllde sitt syfte. Utskottet ansåg därför att regeringen borde överväga att utreda frågan. Regeringen har i juli 2006 gett i uppdrag åt Försäkringskassan att göra en kunskapsöversikt och kartlägga problemställningar som förekommer inom bl.a. handikappersättningen. I uppdraget ingår bl.a. att analysera hur väl handikappersättningens regelverk är anpassat till dagens samhälle och hur väl förmånen uppfyller sitt syfte. Uppdraget ska redovisas senast den 2 april 2007.

Beträffande frågan om bristande enhetlighet i Försäkringskassans bedömningar vill utskottet peka på att ett av syftena med att skapa den nya Försäkringskassan fr.o.m. den 1 januari 2005 har varit att åstadkomma en bättre enhetlighet i besluten och skapa en ökad rättssäkerhet inom socialförsäkringsadministrationen.

Med det anförda får motionerna Sf207 och Sf280 anses delvis tillgodosedda och avstyrks.

19:4 Arbetsskadeersättningar m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om sänkning av inkomsttaket vid beräkning av arbetsskadesjukpenning under yrkesutbildning samt särskild arbetsskadeersättning.

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelansvisning till anslaget 19:4 Arbetsskadeersättningar m.m. Därmed avslår riksdagen motionsyrkanden som påverkar anslaget.

Riksdagen avslår även motionsyrkanden om elöverkänslighet och indexering.

Jämför reservation 25 (v).

Gällande ordning

Den som förvärvsarbetar här i riket är enligt socialförsäkringslagen (1999:799) försäkrad för arbetsskada. Detsamma gäller den som genomgår utbildning i den mån utbildningen är förenad med särskild risk för arbets-

skada. Lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring (LAF) omfattar skador till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet. Även olycksfall vid färd till och från arbetet räknas som olycksfall i arbetet, om färden föranleddes av och stod i nära samband med arbetet.

Reglerna för ersättning enligt LAF genomgick omfattande förändringar under 1993. Den 1 januari 1993 höjdes beviskravet vid prövning av en arbetsskada, och den 1 juli samma år slopades rätten till arbetsskadesjukpenning för den som är försäkrad enligt AFL.

Under 2002 har riksdagen beslutat om flera ändringar i arbetsskadeförsäkringen (prop. 2001/02:81, bet. 2001/02:SfU10, rskr. 2001/02:213) bl.a. i syfte att erhålla en mer rättvis och jämställd försäkring. Beviskravet har sänkts för skador som inträffar den 1 juli 2002 eller senare. Vid en helhetsbedömning ska en skada anses ha uppkommit av ett olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet om övervägande skäl talar för det. För den som ådragit sig en arbetsskada utges i regel endast ersättning i form av arbetsskadelivränta. Enligt bestämmelser som gäller från den 1 januari 2003 utges livränta om nedsättningen av arbetsförmågan är varaktig eller kan antas bestå under minst ett år. Ersättningen ska i princip utgöra skillnaden mellan den inkomst som den försäkrade haft som oskadad och den inkomst som han eller hon trots skadan kan beräknas få. Livräntan ersätter en årlig inkomstförlust upp till 7,5 prisbasbelopp.

Livräntan, som tidigare räknats om med förändringarna i prisbasbeloppet, ska för personer födda 1938 eller senare fr.o.m. 2004 årligen räknas om med ett tal som motsvarar hälften av inkomstindexets reala förändring med tillägg för inkomstindexets hela prispförändring. Därtill har den som fått sin skada godkänd som arbetsskada fr.o.m. den 1 januari 2003 även fått rätt till kompensation för det inkomstbortfall som systemet med karensdag medför. Ersättning utges för två karensdagar, om inte den försäkrade visar att inkomstbortfall har uppstått för flera karensdagar. Från och med 2006 gäller nya bestämmelser för fastställande av livränteunderlaget.

Propositionen

Sjukfrånvaron sjunker och så även nybeviljandet av sjukersättning, och sedan ett antal år sjunker också beviljandegraden vid prövning av arbetsskadelivränta. Försäkringskassan har vidtagit åtgärder för att komma till rätta med de stora obalanser i form av många ansökningar om livränta som inte prövats. Antalet ärenden som beslutas kommer sannolikt att öka under 2007.

För skador som visat sig efter den 1 juli 2002 gäller således sänkta beviskrav vid prövning av arbetsskada. För närvarande prövas ca 20 % av ärendena enligt dessa lägre beviskrav, men andelen kommer successivt att öka.

Regeringen föreslår att inkomsttak vid beräkning av sjukpenning från arbetsskadeförsäkringen under yrkesutbildning och särskild arbetsskadeersättning om den försäkrade har haft fler än två sjukdagar med inkomstförlust sänks från 10 till 7,5 prisbasbelopp.

I propositionen föreslås att riksdagen för budgetåret 2007 till anslaget 19:4 Arbetsskadeersättningar m.m. anvisar ett ramanslag på 6 285 miljoner kronor.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2007

Göran Persson i Stjärnhov m.fl. (s) och Lars Ohly m.fl. (v) begär i motionerna Fi244 yrkande 13 respektive Sf286 yrkande 2 att regeringens förslag om ändring i LAF ska avslås.

Övriga motioner

Elina Linna m.fl. (v) begär i motion Fö219 yrkande 6 att symtomen på elöverkänslighet bör kunna godkännas som arbetsskada.

Margareta Persson (s) begär i motion Sf279 ett tillkännagivande om en uppföljning av den nya arbetsskadeförsäkringen för att se om den tillämpats i enlighet med de ursprungliga intentionerna. Motionären anför att arbetsskadeförsäkringen inte alltid lever upp till målsättningen att skydda den arbetsskadade för det ekonomiska bortfall som uppstått på grund av skadan.

Utskottets ställningstagande

Anslaget 19:4 Arbetsskadeersättningar m.m.

Utskottet har ovan ställt sig bakom regeringens förslag om sänkt inkomsttak och gör det således även beträffande under anslaget aktuella inkomsttak.

Utskottet har inte något att erinra mot regeringens förslag till medelsanvisning och avstyrker därmed motionerna Sf286 yrkande 2 och Fi244 yrkande 13.

Övriga motioner

Det är angeläget att Försäkringskassan har tillräcklig kunskap och tillräckligt underlag för att bedöma arbetsskadeärenden. Utskottet vill peka på att inrättandet av den nya Försäkringskassan bör ge bättre förutsättningar för metodutveckling och nödvändiga organisatoriska förändringar för att allmänt förbättra hanteringen av arbetsskadeförsäkringen.

Utskottet avstyrker med det anförda motion Fö219 yrkande 6.

Arbetsskadelivräntan ska täcka inkomstförlusten på grund av skadan upp till 7,5 prisbasbelopp. Upp till detta belopp kompenserar således arbetsskadeförsäkringen fullt ut för inkomstförlusten. För att anpassas till den ekonomiska utvecklingen i samhället indexeras den fastställda livräntan.

Från den 1 januari 2003 infördes bestämmelsen att livräntan ska räknas upp med halva reallöneökningen med tillägg för prisutvecklingen. Tidigare livräntor räknades upp i förhållande till prisbasbeloppets utveckling.

Utskottet, som noterar att indexeringen nu har knutits närmare till löneutvecklingen i samhället, anser inte att det är aktuellt att ändra grunderna för beräkning av arbetsskadelivränta. Med det anförda avstyrker utskottet motion Sf279.

19:5 Ersättning för kroppsskador

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslaget 19:5 Ersättning för kroppsskador.

Propositionen

Från anslaget bekostas bl.a. ersättningar enligt lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd, t.ex. ersättning för kroppsskador som uppkommit vid tjänstgöring inom civilförsvaret och vid vård på kriminalvårdsanstalt. Även krigsskadeersättningar till sjömän samt kostnader för vissa yrkesskadeersättningar bekostas från anslaget.

Totalt bedömer regeringen att kostnaderna för ersättning för kroppsskador kommer att vara i stort sett oförändrade under 2007.

I propositionen föreslås att riksdagen för budgetåret 2007 till anslaget 19:5 anvisar ett ramanslag på 57,8 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag till medelsanvisning har inte föranlett några motionsyrkanden. Utskottet tillstyrker förslaget.

19:6 Försäkringskassan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslaget 19:6 Försäkringskassan.

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för anslaget 19:6 Försäkringskassan besluta om bidrag, som inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 12 miljoner kronor efter 2007.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om myndighetskontroll av försäkringsläkare, genus- och bemötandefrågor m.m.

Jämför reservationerna 26 (s), 27 (v), 28 (s, v), 29 (v) och 30 (v).

Gällande ordning

Den 1 januari 2005 inrättades den nya statliga myndigheten Försäkringskassan. Myndigheten är central förvaltningsmyndighet för socialförsäkringen och ansvarar för handläggning och utbetalning av socialförsäkringsersättningar och bidrag. Försäkringskassan ansvarar för kunskapsuppbyggnad och ska verka för enhetlighet vid rättstillämpningen. Vidare ska kassan samverka med andra myndigheter i syfte att uppnå en effektiv användning av tillgängliga resurser inom rehabiliteringsområdet samt, genom att samordna rehabilitering, verka för att försäkrade ges förutsättningar att tillvarata sin förmåga att arbeta och försörja sig själva genom förvärvsarbete. Försäkringskassan har också ansvar för att allmänheten får en god information om bl.a. rättigheter och skyldigheter.

Propositionen

Regeringen anför att den försäkrade många gånger möter orimligt långa handläggningstider. Det är regeringens uppfattning att det finns potential att minska handläggningstiderna kraftigt samtidigt som rättssäkerheten och kontrollen stärks. Möjligheten att garantera rättssäkerheten och utöva en effektiv kontroll är större om ärendena handläggs i rätt tid. En avgörande fråga för Försäkringskassans förändringsarbete är en enhetlig och korrekt rättstillämpning. Regeringen kommer att följa Försäkringskassans utvecklingsarbete nära.

Regeringens inställning är vidare att en generös försäkring förutsätter att enbart de som är berättigade utnyttjar den. Samtidigt är det ett faktum att olika socialförsäkringar överutnyttjas samt att det förekommer rena bedrägerier mot socialförsäkringen. Det är viktigt att medborgaren vet att den som begår brott inom socialförsäkringsområdet kommer att bli upptäckt, anmäld och lagförd. Detta är en grund för medborgarens tilltro till socialförsäkringen och en förutsättning för systemets legitimitet. Den ökade

kunskapen om omfattningen av brott inom socialförsäkringsområdet visar på behovet av ökade insatser. Regeringen förutsätter att Försäkringskassan i fortsättningen kraftfullt arbetar mot överutnyttjande och brott mot socialförsäkringen.

I propositionen föreslås att riksdagen till anslaget 19:6 Försäkringskassan anvisar ett ramanslag på 7 148 miljoner kronor för 2007.

För att stödja forskningsbehov som är särskilt angelägna ur socialförsäkringsadministrationens perspektiv har Försäkringskassan bemyndigats att inom en fastställd ram ingå ekonomiska åtaganden. Riksdagen bör bemyndiga regeringen att under 2007 besluta om bidrag, som inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 12 miljoner kronor efter 2007.

Motioner utan anslagseffekt budgetåret 2007

Göran Persson i Stjärnhov m.fl. (s) begär i motion Fi244 yrkande 20 ett tillkännagivande om att innan förslag initieras om skuldränta avseende utbetalda ersättningar i trygghetsförsäkringarna, bör förutsättningar för räntebekräkning i båda riktningar utredas. Motionärerna framhåller att regeringen således bör utreda förutsättningarna för att också utbetala ränta till enskilda som på grund av långa handläggningstider inte fått sin ersättning i tid.

I motion Sf265 av Lars Ohly m.fl. (v) anförs i yrkande 1 att förekomsten av oegentligheter i de gemensamma trygghetssystemen i sig är en kränkning mot och riskerar att underminera det generella välfärdssystemet. Av stor vikt är därför att Försäkringskassan förbättrar sin uppföljande verksamhet, varför regleringsbrev bör förtydliga detta uppdrag till Försäkringskassan. I motionens yrkande 2 anförs motionärerna att en del av de oegentligheter som det här är fråga om rör den s.k. svarta arbetskraften, t.ex. individer som uppbär sjukersättning och trots det förvärvsarbetar. Arbetsgivarna gör sig skyldiga till brott genom att de inte betalar in skatt eller socialavgifter på lönesumman, något som i förlängningen är till skada för den försäkrade genom att denne t.ex. får lägre pension. Regeringen bör utreda frågan och återkomma med förslag till kraftfulla åtgärder.

Frågan om genusperspektivet tas upp i flera motioner av Vänsterpartiet. I motionerna A269 yrkande 16 av Lars Ohly m.fl. (v) och Sf221 yrkande 2 av LiseLotte Olsson m.fl. (v) begärs tillkännagivanden om utbildning av Försäkringskassans personal i genuskunskap. Personalen bör ges fördjupad utbildning i genuskunskap. Ett genusperspektiv måste integreras både teoretiskt och metodologiskt. Det är nödvändigt med ökad kunskap om könskillnader generellt bland Försäkringskassans personal för att komma till rätta med könsrelaterade problem av mer strukturell art. Bland annat behövs fördjupad kunskap om de arbetsskaderisker som kan präglade kvinnodominerade yrken.

I motion A269 yrkande 15 av Lars Ohly m.fl. (v) begärs att Försäkringskassan ges i uppdrag att utveckla metoder för ett stärkt genusperspektiv när det gäller bedömningar och åtgärder angående rehabilitering och i detta avseende även finna lämpliga metoder för att utveckla nödvändigt statistiskt underlag. Motionärerna anför att kvinnor får mindre rehabilitering än män och att dessa rehabiliteringsåtgärder också är mindre kvalificerade och billigare jämfört med dem som satsas på män.

I motion Sf221 yrkande 1 av LiseLotte Olsson m.fl. (v) begärs att Försäkringskassan får i uppdrag att analysera uppbyggnad och handläggning av arbetsskadeförsäkringen ur ett könsperspektiv. Motionärerna anför att förändringen av bevisregler 2002 syftade till att rätta till könsskillnader, men att önskat resultat inte verkar ha uppnåtts.

I motion So382 yrkande 2 begär Lars Ohly m.fl. (v) en heltäckande utredning som utifrån ett genusperspektiv granskar funktionshindrades förutsättningar på arbetsmarknaden och i socialförsäkringssystemet. Motionärerna framhåller att arbetsgivare gynnar män framför kvinnor i anpassningen av arbete. Det urval av rehabiliteringstjänster som Försäkringskassan tillhandahåller, i synnerhet utbildningsmöjligheter, är även större för män än för kvinnor.

I motion A269 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 19 och 20 begärs tillkännagivanden om att det bör analyseras hur handläggare vid kassan hanterar den information och de underlag som inkommer från försäkringsläkarna och om det upprätthålls en tillräcklig grad av självständighet i bedömningarna samt att försäkringsläkarna bör stå under tillsyn, exempelvis av Socialstyrelsen. I motionens yrkande 25 framhålls att försäkringsläkare eller andra granskande läkare som ger en s.k. second opinion bara har den ansvariga läkarens journal som underlag för sin bedömning och inte en kunskap om patientens specifika behov och förutsättningar. Det är därför viktigt att dessa läkare har en god kunskap om den patientnära vården för att kunna värdera kvaliteten på sjukintygen.

Tomas Tobé och Anna König Jerlmyr (m) begär i motion Sf212 ett tillkännagivande om att Försäkringskassan ska ges möjlighet att till arbetsgivare meddela att en försäkrad arbetstagare erhåller sjukersättning oavsett om den är tidsbegränsad eller ej. Motionärerna framhåller att beslutet påverkar de eventuella rehabiliteringsinsatser och arbetsanpassningar som arbetsgivaren gör på arbetsplatsen. Om en person erhåller sjukersättning tills vidare så upphör även anställningen. Även en person som vikarierar för en långtidssjuk har intresse av att veta om sjukersättning har beviljats.

Slutligen begärs i motion Sf302 av Peter Hultqvist och Marita Ulvskog (s) ett tillkännagivande om förbättrat stöd till personalen så att bemötandet vid handläggningen av socialförsäkringarna blir bättre.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag till medelsanvisning till anslaget 19:6 Försäkringskassan har inte föranlett några motionsyrkanden. Utskottet tillstyrker förslaget.

Beträffande frågan om skuldränta förutsätter utskottet att tillräcklig beredning har skett innan ett förslag om skuldränta läggs. Motion Fi244 yrkande 20 avstyrks därmed.

Regeringen har i budgetpropositionen stark betonat vikten av arbetet mot fusk, felaktigheter och överutnyttjande. Utskottet noterar att detta arbete kommer att ha prioritet under budgetåret. Utskottet förutsätter att även den uppföljande verksamheten kommer att utvecklas. Något tillkännagivande om detta är inte erforderligt. Med det anförda avstyrks motion Sf265 yrkande 1.

Beträffande oegentligheter som rör den s.k. svarta arbetskraften, t.ex. att individer uppbär ersättningar från sjukförsäkringen men ändå förvärvsarbetar, pekade utskottet i betänkande 2005/06:SfU1 på vikten av att även oegentligheter från andra än de försäkrade, exempelvis arbetsgivare, måste beaktas och beivras. Att t.ex. socialavgifter inte betalas in skadar de försäkrade, bl.a. genom lägre sjukpenning och pension, men kan på sikt även skada förtroendet för socialförsäkringssystemen. Utskottet vidhåller sin uppfattning. Något tillkännagivande är inte erforderligt. Därmed avstyrks motion Sf265 yrkande 2.

I april 2005 gav dåvarande regeringen Försäkringskassan i uppdrag att integrera könsperspektivet vid tillämpningen av socialförsäkringen. Enligt uppdraget ska metoder och arbetssätt vara utformade så att handläggning och bemötande sker likformigt och rättssäkert oavsett den försäkrades kön.

I oktober 2005 har Försäkringskassan presenterat en plan som definierade fyra åtgärdsområden: Lika tillämpning, Utbildning och kompetensutveckling, Styrning samt Attityder och värderingar. Avsikten är att Försäkringskassan ska inkludera åtgärderna i den löpande verksamhetsplaneringen. Kassan ska följa beslutsprocessen i verksamheten med ett könsperspektiv, kontinuerligt och på ett systematiskt sätt.

I en rapport av Försäkringskassan den 9 maj 2006 beskrivs de aktiviteter Försäkringskassan hittills genomfört samt vilka aktiviteter som är planerade under 2006. Dessutom redovisas nyligen framtagna resultat vad gäller tillämpningen av sjukförsäkringen för kvinnor och män, särskilt vad gäller aktiviteter i sjukfallen och tidpunkten för dessa. Resultaten visar på få skillnader i Försäkringskassans tillämpning av sjukförsäkringen för kvinnor och män. Under 2006 har Försäkringskassan fokuserat arbetet med att jämställdhetsintegrera sjukförsäkringen till åtgärdsplanens områden Lika tillämpning och Styrning och uppföljning. När det gäller arbetsskadeområdet planerar Försäkringskassan en analys kring utfallet av försäkringen utifrån ett jämställdhetsperspektiv, baserat på ärenden som har prövats enligt LAF i dess lydelse från den 1 juli 2002. Dessutom driver Arbetslivsinstitutet, Arbetsmiljöverket och Försäkringskassan en gemensam studie gällande skillnader i arbetsskadebedömningar mellan män och kvinnor samt en analys om vad dessa skillnader kan bero på.

Beträffande åtgärdsområdet Styrning och uppföljning ska Försäkringskassan dels utveckla resultatuppföljningen inom ohälsområdet utifrån ett könsperspektiv, dels återkommande kommentera den. En fördjupad analys av ohälsans utveckling har därför påbörjats.

Utskottet noterar att Försäkringskassan utarbetar en policy och en handlingsplan för de mänskliga rättigheterna. Planen kommer att omfatta diskriminering på grund av kön, etnisk bakgrund, ålder, religiös tillhörighet, funktionshinder och sexuell läggning. Den ska vara Försäkringskassans styrdokument för arbetet med att nå en jämställd socialförsäkring.

Utskottet noterar vidare att Försäkringskassan ska se över sina kvalitets-säkringssystem ur ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv och vidta åtgärder för att säkerställa att kvalitetsbegreppet och rutiner för kvalitetskontroll inkluderar dessa perspektiv.

Med det anförda får motionerna A269 yrkandena 15 och 16, Sf221 yrkandena 1 och 2 och So382 yrkande 2 anses delvis tillgodosedda och avstyrks därmed.

I betänkande 2005/06:SfU1 uttalade utskottet att Socialstyrelsen den 20 januari 2004 kom med en utredningsrapport, Tillsyn över försäkringsläkare, med anledning av ett regeringsuppdrag. I rapporten anges att beträffande ärenden hos Försäkringskassan finns redan i dag en möjlighet att inom ramen för domstolsprövning av förvaltningsbesvär begära prövning hos Socialstyrelsens rättsliga råd. I rapporten görs bedömningen att möjligheten till en oberoende expertvärdering av försäkringsläkarnas medicinska bedömningar är ett bättre alternativ än att läkarna ställs under Socialstyrelsens tillsyn. Utskottet, som ansåg att frågan om en förändring av tillsynen av försäkringsläkarna vara komplicerad, pekade på det angelägna i att frågan nu fick en lösning.

Utskottet utgår från att regeringen överväger om en förändring av systemet bör ske. Med det anförda avstyrks motion A269 yrkande 20.

En försäkringsläkares utlåtande är ett led i beredningen av ett ärende. Den nya Försäkringskassan ska verka för en större enhetlighet och rättssäkerhet i bedömningarna. Med det anförda avstyrks motion A269 yrkande 19.

Utskottet förutsätter att försäkringsläkarna har en bred kunskap och flerårig klinisk erfarenhet och avstyrker därmed motion A269 yrkande 25.

När Försäkringskassan har fattat beslut i ett sjuk- eller aktivitetsersättningsärende ska den försäkrade underrättas om innehållet i beslutet. En arbetsgivare har möjlighet att hos Försäkringskassan begära att få del av uppgiften varvid en individuell sekretessprövning görs. Utskottet noterar att om Försäkringskassan, efter en ändring i sekretesslagen, skulle åläggas att rutinmässigt skicka sådana beslut till arbetsgivaren, finns risken att Försäkringskassan inte har uppdaterade uppgifter om vem som är arbetsgivare och således skickar uppgiften till en obehörig arbetsgivare. Motion Sf212 avstyrks med det anförda.

Enligt Försäkringskassans årsredovisning för 2005 har kundernas betyg på Försäkringskassan förbättrats för andra året i rad. Förbättringen gäller samtliga fyra huvudvariabler: service, bemötande, rätt och riktigt samt effektivitet. Även de som inte haft kontakt med Försäkringskassan under senare tid har gett förbättrade betyg för samtliga nämnda variabler. Däremot noteras något försämrade betyg när medborgarna ställs inför mer allmänna frågor om Försäkringskassans och socialförsäkringens ”image”.

Utskottet noterar att Försäkringskassan följer bemötandefrågorna och att de har en positiv utveckling. Därmed avstyrks motion Sf302.

19:7 Bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvård

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till medelsanvisning till anslaget 19:7 Bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvård.

Propositionen

Från anslaget betalas ett bidrag till landsting ut under förutsättning att landstinget har vidtagit åtgärder i syfte att minska sjukfrånvaron. De närmare villkoren anges i en överenskommelse från den 12 januari 2006 mellan Landstingsförbundet och staten. Avtalet innebär att staten för åren 2006–2009 i efterhand utbetalar ett bidrag till landstingen på högst en miljard kronor för insatser som syftar till att minska sjukfrånvaron.

För att ett landsting ska få ta del av bidraget krävs att landstinget gör en handlingsplan som godkänns av Försäkringskassan.

Regeringen föreslår att det för 2007 anvisas 1 000 miljoner kronor under anslaget.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag till medelsanvisning till anslaget 19:7 har inte föranlett några motionsyrkanden. Utskottet tillstyrker förslaget.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom omfattar politikområdet Ekonomisk äldrepolitik. Området omfattar garantipension till ålderspension, efterlevandepension till vuxna, bostadstillägg till pensionärer och äldreomsorgsstöd.

Bostadstillägg till personer med sjuk- eller aktivitetsersättning har fr.o.m. 2005 överförts till utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp. Inkomstgrundad ålderspension redovisas utanför statsbudgeten.

Målet för politikområdet är att personer med låg eller ingen inkomstrelaterad pension ska garanteras ett värdesäkrat grundskydd och att efterlevande make ska ges ett rimligt ekonomiskt stöd för att klara omställningen efter ett dödsfall.

Av propositionen framgår att utgifterna för utgiftsområdet 2005 blev 293 miljoner kronor lägre än anvisat. För 2006 beräknas utgifterna bli 44 970 miljoner kronor, vilket är drygt 1 miljard kronor lägre än året innan.

Anledningen till att kostnaderna för utgiftsområdet har minskat är att andelen pensionärer med inkomstrelaterad ålderspension ökar samtidigt som den genomsnittliga nivån på den inkomstrelaterade pensionen stiger. Då flertalet förmåner inom utgiftsområdet utgör komplement till den inkomstrelaterade pensionen medför detta att utgifterna minskar, dock med undantag för efterlevandepension till vuxna där anslaget omfattar både inkomstrelaterad efterlevandepension och garantipension till efterlevandepension.

Finansutskottet har för 2007, i enlighet med regeringens förslag, föreslagit att ramen för utgiftsområde 11 fastställs till 44 201 500 000 kr (bet. 2006/07:FiU1).

20:1 Garantipension till ålderspension

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslaget 20:1 Garantipension till ålderspension. Riksdagen avslår därmed ett motionsyrkande om annan medelsanvisning för anslaget.

Vidare avslår riksdagen motionsyrkanden om att kompensera ATP-pensionärerna, om garantipension till flyktingar m.fl. och om export av garantipension.

Jämför reservationerna 31 (v) och 32 (mp).

Gällande ordning

I och med ålderspensionsreformen har det särskilda grundavdraget för pensionärer avskaffats. För att kompensera för detta har bruttopensionerna höjts. För personer födda 1937 eller tidigare innebär det att en beskattad garantipension införts som motsvarar folkpension, pensionstillskott och värdet av det särskilda grundavdraget för pensionärer. För personer födda 1938 har införts en beskattad garantipension med en basnivå som innebär

att pensionstagaren inte som tidigare behöver särbehandlas i skattehänseende. För båda åldersgrupperna gäller samma inkomstskatteregler som för förvärvsarbete.

Garantipensionen följer den allmänna prisutvecklingen och finansieras med allmänna skattemedel.

Garantipensionen är bosättningsbaserad, och för full garantipension krävs att man varit bosatt i Sverige i 40 år mellan 25 år (i vissa fall 16 år) och 65 år. Garantipensionen reduceras av inkomstrelaterad ålderspension och betalas ut tidigast från 65 års ålder.

För en ogift person som är född 1938 eller senare kan garantipension betalas ut med högst 2,13 prisbasbelopp och för en gift person med högst 1,9 prisbasbelopp.

Garantipension till personer födda 1937 eller tidigare betalas ut med högst 2,1814 prisbasbelopp för ogift pensionär och med högst 1,9434 prisbasbelopp för gift pensionär.

Propositionen

Anslaget omfattar garantipension till ålderspension, barntillägg till ålderspension, hustrutillägg samt särskilt pensionstillägg för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn.

Regeringen föreslår att riksdagen för 2007 till anslaget 20:1 Garantipension till ålderspension anvisar ett ramanslag på ca 20 574 miljoner kronor.

Motion med anslagseffekt budgetåret 2007

Gunvor G Ericson m.fl. (mp) begär i motion Sf296 yrkande 12 att riksdagen till anslaget 20:1 Garantipension till ålderspension anvisar 500 miljoner kronor mer än regeringen. Motionärerna anser att garantipensionen ska höjas med 1 000 kr per år fr.o.m. den 1 juli 2007.

Övriga motioner

I motion Sf268 av Yilmaz Kerimo (s) begärs ett tillkännagivande om att se över behovet av att upprätta avtal med länder om att få ta med garantipensionen till det tidigare hemlandet. Motionären framhåller att pensionärer med bakgrund i tredje land, t.ex. Turkiet, med vilket Sverige inte har avtal som omfattar export av garantipension inte ha råd att flytta tillbaka till det gamla hemlandet.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf220 yrkande 10 förslag om att kompensera ATP-pensionärerna. Pensionernas värde har sänkts med ca 10 % under 1990-talet på grund av att prisbasbeloppet inte följt prisutvecklingen. Eftersom det har drabbat dem som då var ATP-pensionärer bör dessa kompenseras genom en engångsuppräkning av pensionerna.

I motion Sf219 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) begärs ett tillkännagivande om att skyndsamt företa en utredning med syfte att lägga fram förslag om att alla kvotflyktingar, krigsvägrare och de facto-flyktingar ska tillerkännas

garantipension. Motionärerna påpekar att personer som tagits ut inom ramen för flyktingkvoten och som av myndigheterna inte fått information vid ankomsten om att de måste ansöka om beslut om flyktingförklaring, om status som skyddsbehövande i övrigt eller motsvarande enligt äldre lagstiftning inte får tillgodoräkna sig bosättningstiden i det tidigare hemlandet vid beräkning av garantipension. Att ansöka om detta i efterhand är inte möjligt då situationen i hemlandet kan ha ändrats.

Utskottets ställningstagande

Anslaget 20:1 Garantipension till ålderspension

Under 1990-talet fick alla, inklusive pensionärerna, bidra till saneringen av statens finanser. Dock prioriterades ett bibehållt skydd för de ålderspensionärer som har de lägsta inkomsterna. Samtidigt som samhällsekonomin har förbättrats har också villkoren för pensionärerna förbättrats bl.a. genom införande av s.k. följsamhetsindexering av pensionerna och förbättringar av bostadstillägget för pensionärer. Därutöver har införandet av äldreförsörjningsstödet den 1 januari 2003 inneburit en väsentlig förbättring för vissa grupper. Detta stöd garanterar i princip alla över 65 år en skälig levnadsnivå och en skälig bostadskostnad.

I propositionen redovisas departementspromemorian Var det bättre förr? (Ds 2006:13) som beskriver pensionärernas ekonomiska situation under 1999–2004. I promemorian anges bl.a. att den disponibla inkomsten har ökat reellt med ca 10 % både för personer i åldrarna 66–74 år och för dem som är 75 år eller äldre. Den reala förbättringen beror dels på att nyblivna ålderspensionärer med relativt högre inkomster successivt har ersatt äldre pensionärer varje år, vilket har lett till att medianinkomsten stigit, dels på att följsamhetsindexeringen inneburit en real förbättring med 3,5 % sedan 2002. Däremot har de ålderspensionärer som är 75 år eller äldre lägre ekonomisk standard än någon annan grupp i samhället. Allra lägst ekonomisk standard har kvinnor över 85 år, vilket förklaras av att de har haft en svagare arbetsmarknadsanknytning än yngre kvinnor. Samtidigt uppvisar sistnämnda grupp den högsta procentuella förbättringen mellan 1999 och 2004.

Utskottet anser i likhet med regeringen att garantipensionen är en viktig del av det reformerade ålderspensionssystemet eftersom den är värdesäkrad och tillsammans med bostadstillägget till pensionärer värnar om ett rimligt grundskydd. Även det inkomstprövade äldreförsörjningsstödet, som närmare redovisas nedan (s. 70), har betydelse genom att det garanterar alla som fyllt 65 år en miniminivå.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att pensionärer med de lägsta inkomsterna de senaste åren fått en real förbättring. Regeringens nedan redovisade förslag om höjt bostadstillägg liksom höjt äldreförsörjningsstöd från 2007 kommer att ytterligare förbättra för denna grupp. Mot bakgrund av vad som nu anförts gör utskottet bedömningen att regeringens förslag är att föredra framför en höjning av garantipensionen 2007. Dessutom är

nivån på garantipensionen liksom konstruktionen för avtrappning mot inkomstgrundad ålderspension avvägd i förhållande till reglerna för hela ålderspensionssystemet som i sin tur är en del av pensionsöverenskommelsen mellan fem partier (s, m, c, fp och kd).

Enligt utskottet är det dock viktigt att pensionärernas ekonomiska förhållanden fortlöpande uppmärksammas och då särskilt utvecklingen för de pensionärer som har de lägsta inkomsterna.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning. Utskottet avstyrker därmed motion Sf296 yrkande 12.

Övriga motioner

Vad gäller frågan om att kompensera ATP-pensionärerna vill utskottet hänvisa till sitt betänkande 2003/04:SfU1 (s. 90), vari utskottet konstaterade att pensionärerna fr.o.m. 2002 hade kompenserats för besparingarna på basbeloppet genom en skattelättnad. Utskottet kunde med hänsyn härtill inte se något skäl att ytterligare kompensera pensionärerna och avstyrkte därför ett motionsyrkande i frågan. Utskottet noterar att den nyss nämnda skattelättnaden bestod i att den särskilda skattereduktion som löntagare och andra med pensionsgrundande inkomster medgetts som kompensation för den allmänna pensionsavgiften utvidgades till att omfatta pensionsinkomster och således även pensionärerna. Från och med 2003 ersattes den särskilda skattereduktionen med ett högre allmänt grundavdrag (prop. 2001/02:1 volym 1, s. 184–185, bet. 2001/02:FiU1, rskr. 2001/02:34–35). Utskottet vidhåller sin tidigare inställning och vill i övrigt tillägga att det i första hand är angeläget att, i den mån det finns utrymme för ekonomiska förbättringar, göra satsningar på de pensionärer som har de lägsta inkomsterna. Utskottet avstyrker därför motion Sf220 yrkande 10.

När det gäller frågan om s.k. export av garantipension finns i socialförsäkringslagen (1999:799) bestämmelser om vem som omfattas av den svenska socialförsäkringen. Den bosättningsbaserade försäkringen omfattar bl.a. garantipension. Enligt 4 kap. 2 § utges garantipension vid vistelse utomlands så länge den försäkrades bosättning i Sverige består. För den som utnyttjar den fria rörligheten inom EU/EES-området och i Schweiz finns som redan nämnts regler som samordnar de nationella socialförsäkringssystemen i förordning (EEG) nr 1408/71. Förordningen ska ersättas av en ny förordning, förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, som bygger på samma grundprinciper som den nuvarande förordningen.

Vad som nu sagts innebär att den som bosätter sig i ett tredje land saknar möjlighet att ta med garantipensionen såvida det inte finns en konvention om social trygghet som Sverige träffat med landet i fråga och som medger utbetalning i det landet, vilket endast undantagsvis är fallet beträffande garantipension. De associationsavtal som ingåtts mellan EU och tredje land innehåller i regel inte någon rätt till export av socialförsäkringsförmåner. Enligt utskottets mening får det ankomma på regeringen att

bedöma om det finns anledning att inleda förhandling om en konvention om social trygghet med något eller några länder alternativt att påkalla omförhandling av en redan befintlig konvention. Med det anförda avstyrker utskottet motion Sf268.

Enligt 5 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) ska uppehållstillstånd ges till en utlänning som tagits emot i Sverige inom ramen för ett beslut som regeringen har meddelat om överföring av skyddsbehövande till Sverige (vidarebosättning). Flyktingar m.fl. som överförs till Sverige på detta sätt benämns kvotflyktingar eftersom de tagits emot inom ramen för en särskild flyktingkvot. Av regleringsbrevet för Migrationsverket för 2006 framgår att flyktingkvoten i första hand ska användas för att ta hit flyktingar och skyddsbehövande i övrigt men att även andra kategorier av personer som befinner sig i särskilt utsatta situationer kan komma i fråga när det är särskilt motiverat.

Den som beviljats uppehållstillstånd med stöd av 4 kap. 1 eller 2 § utlänningslagen, dvs. som flykting eller skyddsbehövande i övrigt, ska som försäkringstid för garantipension även tillgodoräknas tid under vilken han eller hon varit bosatt i sitt tidigare hemland fr.o.m. det kalenderår då den pensionssökande fyllde 25 år (i vissa fall 16 år) till den tidpunkt då han eller hon först ankom till Sverige. Vid beräkningen ska bortses från tid för vilken personen, vid bosättning i Sverige, har rätt till pension från hemlandet (2 kap. 7 § och 3 kap. 3 § lagen [1998:702] om garantipension).

Den som tillerkänts status som flykting eller skyddsbehövande i övrigt eller motsvarande enligt äldre lagstiftning (krigsvägrare och de facto-flykting) kan vid beräkning av garantipension få tillgodoräkna sig bosättnings-tid i det tidigare hemlandet. Enbart det förhållandet att man kommit till Sverige som kvotflykting innebär emellertid inte en rätt att tillgodoräkna sig tid i det tidigare hemlandet. Personen i fråga kan ha tagits emot i Sverige av andra skäl än skyddsskäl. Det kan också handla om en person som av något skäl underlåtit att efter ankomsten till Sverige begära beslut av Migrationsverket som visar att han eller hon är flykting eller motsvarande. Det är självfallet viktigt att den som kommer till Sverige får all den information som krävs för att han eller hon ska kunna ta till vara sin rätt i detta avseende.

Utskottet förutsätter att en person som kommer till Sverige som kvotflykting får sådan information som är nödvändig för att han eller hon ska kunna ta till vara sin rätt till en framtida garantipension. Om det har funnits brister i detta avseende är det beklagligt. Utskottet anser emellertid att det i första hand får ankomma på regeringen att bedöma om någon åtgärd behöver vidtas t.ex. för att förbättra informationen till dem som kommer till Sverige inom ramen för flyktingkvoten. Utskottet avstyrker med det anförda motion Sf219.

20:2 Efterlevandepensioner till vuxna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslaget 20:2 Efterlevandepensioner till vuxna.

Propositionen

Anslaget omfattar de inkomstrelaterade förmånerna omställningspension, förlängd omställningspension, särskild efterlevandepension och änkepension. Anslaget omfattar också garantipension i form av efterlevandepension. Garantipensionen utgör en utfyllnad till den inkomstrelaterade pensionen och reduceras av denna.

De inkomstrelaterade efterlevandepensionerna följsamhetsindexeras sedan årsskiftet 2003/04.

Regeringen föreslår att riksdagen för 2007 till anslaget 20:2 Efterlevandepensioner till vuxna anvisar ett ramanslag på 15 869 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte något att erinra mot regeringens förslag till medelsanvisning. Förslaget tillstyrks därmed.

20:3 Bostadstillägg till pensionärer och 20:4 Äldreförsörjningsstöd

Utskottets förslag i korthet

Gränsen för högsta bostadskostnad för bostadstillägg till den som har fyllt 65 år höjs fr.o.m. den 1 januari 2007 till 5 000 kr per månad för den som är ogift och till 2 500 kr per månad för den som är gift. Vidare höjs från samma tidpunkt gränsen för den skäligen bostadskostnaden vid beräkning av särskilt bostadstillägg till pensionärer som fyllt 65 år och vid beräkning av äldreförsörjningsstöd till 6 200 kr per månad för den som är ogift och till 3 100 kr per månad för den som är gift.

Riksdagen bifaller därmed regeringens förslag till förbättringar av bostadstillägget och det särskilda bostadstillägget till ålder pensionärer och äldreförsörjningsstödet samt bifaller förslagen om medelsanvisning till anslagen 20:3 Bostadstillägg till pensionärer och 20:4 Äldreförsörjningsstöd.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om värdet av bostadsförmån vid beräkning av bostadstillägg till pensionärer och om höjt bostadskostnadstak.

text.

Jämför reservation 33 (v).

Gällande ordning

Det tidigare systemet för bostadstillägg har fr.o.m. 2003 anpassats till det reformerade ålderspensionssystemet. Bostadstillägget ska vara tidsbestämt, och utgångspunkten är att beslut om bostadstillägg ska gälla under ett år. Är förhållandena okomplicerade kan beslutsperioden i stället vara upp till tre år. För rätt till bostadstillägg krävs att den försäkrade har en huvudsaklig och långsiktig försörjning av pension eller uppbär sjuk- eller aktivitetsersättning.

Bostadstillägg utges fr.o.m. den månad en bidragsberättigad fyller 65 år med 93 % av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 4 850 kr för den som är ogift och 2 425 kr för den som är gift. Bostadskostnaden för gift bidragstagare, vars make inte är berättigad till bostadstillägg, beräknas till hälften av makarnas totala bostadskostnad – till skillnad från tidigare regler där bostadstillägget beräknades efter hela bostadskostnaden. Emellertid har ett fribelopp införts vid inkomstberäkningen för den make som saknar rätt till bostadstillägg, vilket delvis neutraliserar denna försämring.

Inkomstbegreppet följer i huvudsak skattelagstiftningen med vissa tillägg. Bland annat görs tillägg för förmögenhet beräknad per den 31 december året före det år då ansökan om bostadstillägg görs.

Förutom bostadstillägg kan särskilt bostadstillägg betalas ut som en utfyllnad om inkomsten efter avdrag för skälig bostadskostnad understiger en skälig levnadsnivå. Som skälig bostadskostnad anses en kostnad på högst 6 050 kr per månad för ogift och 3 025 kr för gift pensionär. En skälig levnadsnivå anses motsvara 129,4 % av prisbasbeloppet för ogift och 108,4 % av prisbasbeloppet för gift pensionär.

Det skattefria äldreförsörjningsstöd som infördes 2003 är inkomstprövat och ska garantera de personer som är bosatta i Sverige och är 65 år eller äldre en viss skälig levnadsnivå (129,4/108,4 % av prisbasbeloppet för ogift respektive gift). Dessutom kan ersättning ges för en skälig bostadskostnad på högst 6 050 kr per månad för den som är ogift och 3 025 kr för den som är gift. De som kan beviljas äldreförsörjningsstöd är främst personer som inte uppfyller bosättningskravet för oavkortad garantipension. De personer som är berättigade till äldreförsörjningsstöd var tidigare i stor utsträckning hänvisade till socialbidrag.

Propositionen

Anslaget omfattar bostadstillägg till pensionärer och särskilt bostadstillägg till pensionärer.

Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2007 till anslaget 20:3 Bostadstillägg till pensionärer anvisar ett ramanslag på 7 355 miljoner kronor.

Vidare föreslås att gränsen för högsta bostadskostnad för bostadstillägg till pensionärer till den som har fyllt 65 år fr.o.m. den 1 januari 2007 höjs till 5 000 kr per månad för den som är ogift och till 2 500 kr per månad för den som är gift. Gränsen för skälig bostadskostnad vid beräkning av särskilt bostadstillägg för pensionärer som har fyllt 65 år föreslås fr.o.m. samma tidpunkt höjas till 6 200 respektive 3 100 kr per månad för den som är ogift respektive gift.

Såvitt gäller anslaget 20:4 Äldreförsörjningsstöd föreslås att riksdagen för 2007 anvisar ett ramanslag på ca 402 miljoner kronor samt att gränsen för skälig bostadskostnad vid beräkning av äldreförsörjningsstödet fr.o.m. den 1 januari 2007 höjs till 6 200 kr per månad för den som är ogift och till 3 100 kr per månad för den som är gift.

Enligt vad som anges i propositionen innebär höjda bostadskostnadstak förbättringar för ogifta ålderspensionärer med som mest 140 kr per månad och med högst 70 kr per månad för gifta.

Motioner utan anslagseffekt budgetåret 2007

I motion Sf238 av Mats Berglind (s) begärs ett tillkännagivande om ändring av lagen om bostadstillägg till pensionärer m.fl. Motionärerna framhåller att en medlem i en oäkta bostadsrättsförening kan bli beskattad för värdet av bostadsförmån. Det sker om lägenhetens bruksvärde överstiger medlemmens årsavgift. Försäkringskassan vägrar i sådant fall att lägga värdet av bostadsförmånen till grund för beräkning av bostadstillägg till

pensionärer. Resultatet kan enligt motionären bli att pensionären förvägras bostadstillägg. Eftersom detta knappast kan ha varit lagstiftarens avsikt bör reglerna ändras.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf265 yrkande 7 (delvis) förslag om höjning av bostadstillägget till ålderspensionärer. Motionärerna anser att taket för bostadskostnaden bör höjas till 94 % från 2008 och till 95 % från 2009.

Utskottets ställningstagande

Anslagen 20:3 Bostadstillägg till pensionärer och 20:4 Äldreförsörjningsstöd

Som utskottet redan framhållit har pensionärer med de lägsta inkomsterna fått en real förbättring de senaste åren. Trots detta har pensionärer som är 75 år eller äldre – och då särskilt kvinnor över 85 år – lägre ekonomisk standard än någon annan grupp i samhället. Mot denna bakgrund välkomnar utskottet regeringens förslag om förbättrat bostadstillägg, inklusive det särskilda bostadstillägget, och motsvarande förbättring av äldreförsörjningsstödet från 2007. Utskottet, som anser att regeringens förslag innebär en välbehövlig förbättring för dem med de lägsta inkomsterna, tillstyrker dessa förslag liksom förslagen till medelsanvisning.

Utskottet ser också positivt på att regeringen enligt vad som anges i propositionen har för avsikt att återkomma med ytterligare förbättringar av bostadstillägget till ålderspensionärer när det ekonomiska utrymmet så medger.

Övriga motioner

Bostadskostnaden för en bostad med bostadsrätt är enligt Riksförsäkringsverkets föreskrifter (RFFS 1998:9) om beräkning av bostadsbidrag den fastställda årsavgiften inklusive uppvärmningskostnader samt räntekostnad. Enligt 1 § tillämpas denna författning bl.a. på bostadstillägg till pensionärer.

Som nämnts följer inkomstbegreppet i lagen om bostadstillägg till pensionärer m.fl. i huvudsak skattelagstiftningen med vissa tillägg. Enligt 12 § denna lag utgörs den bidragsgrundande inkomsten bl.a. av överskott i inkomstslaget kapital året före det år då ansökan om bostadstillägg görs.

Skattelagstiftningen innebär såvitt gäller medlem i en oäkta bostadsrättsförening att utdelning från föreningen ska tas upp som inkomst av kapital. Detsamma gäller värdet av bostadsförmån, dvs. skillnaden mellan marknadshyran (hyran för en hyreslägenhet på orten med motsvarande standard) och årsavgiften m.m. för bostadsrättslägenheten.

Utskottet konstaterar att det i proposition 2000/01:140 Reformerade regler för bostadstillägg till pensionärer m.fl. (s. 61) bl.a. anges att de förutvarande inkomstprövningsreglerna ansågs som både svåröverskådliga och komplicerade och svåra att förklara för pensionärerna. Mot denna bakgrund var det enligt den dåvarande regeringen angeläget att finna ett

inkomstbegrepp som underlättar förståelsen för regelverket och som är enklare att administrera. Av det skälet föreslog regeringen att inkomstberäkningen i stället skulle knytas till skattesystemets bestämmelser om skattepliktig inkomst på liknande sätt som gäller för bostadsbidrag. Detta blev också riksdagens beslut (bet. 2001/02:SfU3, rskr. 2001/02:10).

Enligt utskottets mening saknas skäl att frånga den grundläggande princip som inkomstberäkningen för bostadstillägget bygger på, nämligen det skatterättsliga inkomstbegreppet. Utskottet förutsätter emellertid att Försäkringskassan påtalar om någon ändring av beräkningen av bostadskostnaden är motiverad som kräver lagändring. Mot bakgrund av vad som nu anförts avstyrker utskottet motion Sf238.

När det gäller motionsyrkandet om att höja bostadstillägget från 2008 noterar utskottet att regeringen förklarat sin avsikt att återkomma med ytterligare förbättringar av bostadstillägget till ålderspensionärer när det ekonomiska utrymmet så medger. Utskottet ser som nämnts positivt på detta men anser inte att någon åtgärd från riksdagens sida är påkallad i nuläget. Utskottet avstyrker därmed motion Sf265 yrkande 7 i denna del.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringen förslag att tiden för anmälan om att tillgodoräknas pensionsgrundande belopp för barnår för 2005 förlängs för adoptivföräldrar. Anmälan ska göras senast den 31 mars 2007.

Propositionen

Föräldrar till barn under fem år kan tillgodoräknas pensionsgrundande belopp för barnår, s.k. barnårsrätt. Det är endast den ena föräldern som kan tillgodoräknas barnårsrätt för ett år, och fr.o.m. 1999 har föräldrarna möjlighet att själva välja vem av dem som ska tillgodoräknas barnårsrätt. Det gäller under förutsättning att båda föräldrarna uppfyller villkoren för barnårsrätt. Anmälan om överlåtelse mellan föräldrarna görs till Försäkringskassan senast den 31 januari fastställelseåret (året efter inkomståret). I de fall föräldrarna inte gör någon anmälan tillgodoräknas den förälder som har den lägsta inkomsten automatiskt barnårsrätten.

Den 1 januari 2005 utökades möjligheterna för adoptivföräldrar att få pensionsrätt för barnår (prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, rskr. 2001/02:215).

För åren 1960–2004 gäller att anmälan om tillgodoräknande och överlåtelse av barnårsrätt ska göras senast den 31 mars 2007. För 2005 skulle anmälan ha lämnats in senast den 31 januari 2006. Av detta skäl föreslår regeringen att anmälan enligt de nya reglerna för adoptivföräldrar även för inkomståret 2005 ska kunna göras senast den 31 mars 2007.

Utskottets ställningstagande

Inga motionsyrkanden har väckts med anledning av regeringens förslag i denna del. Förslaget tillstyrks.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Politikområdet Ekonomisk familjepolitik omfattar utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn samt anslaget 21:1 Bostadsbidrag inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggnad. Statens övriga ekonomiska stöd till barnfamiljerna är studiebidragen (utgiftsområde 15) och maxtaxan i förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen (utgiftsområde 16). I utgiftsområde 12 ingår barnbidrag inklusive flerbarnstillägg och förlängt barnbidrag, föräldraförsäkring inklusive havandeskapspenning, underhållsstöd, bidrag till kostnader för internationella adoptioner, barnpension och efterlevandestöd till barn, vårdbidrag för funktionshindrade barn samt pensionsrätt för barnår.

Utgifterna inom politikområdet har ökat från 49 miljarder till 59 miljarder kronor under perioden 2000–2005, vilket motsvarar en ökning med 20 %. Det kan till viss del förklaras med reformer på det familjepolitiska området, bl.a. har barnbidraget höjts tre gånger och föräldraförsäkringen har byggts ut. För 2006 väntas utgifterna för området bli drygt 64 miljarder kronor lägre än anvisade medel.

Finansutskottet har för 2007, i enlighet med regeringens förslag, föreslagit att ramen för utgiftsområde 12 fastställs till 62 630 664 000 kr (bet. 2006/07:FiU1).

Familjepolitikens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden bl.a. om handlingsplan till förmån för ensamstående föräldrar, om ändrad målformulering för utgiftsområdet och om familjepolitikens inriktning i övrigt.

Jämför reservation 34 (v).

Propositionen

Regeringens utgångspunkt är att familjen är en grundläggande gemenskap i samhället. En modern familjepolitik måste utgå från familjens betydelse för att skapa trygghet och sammanhang i livet. En central utgångspunkt för regeringens politik är att familjer är olika och att familjers olika önskemål och behov måste värderas lika. Familjepolitiken syftar därför till att stärka föräldrars makt över sin livssituation och öka familjernas valfrihet. Alla familjer måste få vardagspusslet att fungera utifrån sina egna förutsättningar. Det är därför viktigt att underlätta för föräldrar att kombinera yrkesliv med ett fungerande familjeliv, genom förbättrade möjligheter för båda föräldrarna att ta hand om barnen när de är små. I detta sammanhang är också jämställdheten mellan kvinnor och män av central betydelse. Regeringen vill minska den nationella politiska styrningen, till förmån för familjens eget fria val.

I propositionen aviseras att regeringen inom kort återkommer med en familjepolitisk reform med förslag om införande av barnomsorgspeng, jämställdhetsbonus, frivilligt kommunalt vårdnadsbidrag och ökat pedagogiskt inslag i förskolan.

Motioner

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf264 yrkande 5 ett tillkännagivande om en ändrad benämning av politikområdet Ekonomisk familjepolitik. Nuvarande benämning utgår från kärnfamiljen som norm, vilket är problematiskt och marginaliserar andra former av familjebildning. I stället föreslås beteckningen Ekonomisk barnpolitik, vilken på ett tydligare sätt placerar barnen i centrum. Vidare begär Vänsterpartiet i yrkande 6 ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med en förändrad målformulering för politikområdet Ekonomisk familjepolitik. Målet om att minska ekonomiska skillnader mellan familjer med och utan barn bör kompletteras med att politiken även ska vara utformad på ett sådant sätt att den bidrar till en utveckling mot ökad jämställdhet.

I motion Sf256 yrkande 1 begär Kalle Larsson m.fl. (v) att regeringen återkommer med en handlingsplan för hur man ekonomiskt ska jämställa barn till ensamstående föräldrar med barn som har båda sina föräldrar. Motionärerna menar att det bör göras särskilda träffsäkra satsningar på ensamstående föräldrar, i första hand kvinnor, med högre prioritet än generella satsningar. I handlingsplanen kan åtgärder såsom höjt underhållsstöd, höjt bostadsbidrag och innefattandet av familjer med socialbidragsstöd i höjningar av barnbidrag återfinnas. I motionens yrkande 2 begärs att regeringen återkommer med en strukturell analys och ett politiskt handlingsprogram som syftar till att förbättra situationen för ensamstående mödrar. Den genomsnittliga förvärvsinkomsten för ensamstående mödrar är ca 60 % (2003, barn 0–6 år) av motsvarande inkomst för ensamstående fäder.

Mikael Oscarsson och Alf Svensson (kd) begär i motion So265 yrkande 2 ett tillkännagivande om att anta ett handlingsprogram för hur familjen och äktenskapet som samlevnadsform ska stödjas i Sverige. Enligt motionärerna bör samhället inta en positiv stödjande roll när det gäller familj och äktenskap eftersom detta är att se till barnets bästa. Handlingsprogrammet ska vara baserat på FN:s Dohadeklaration och inriktat mot att stärka familjens roll.

Birgitta Ohlsson och Barbro Westerholm (fp) begär i motion Sf303 ett tillkännagivande om att ensamstående pappor inte ska diskrimineras som föräldrar på grundval av kön. Motionärerna pekar på att det finns regler som missgynnar ensamstående pappor, i de fall där barnet föds utomlands med en mamma av annan nationalitet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser, i likhet med regeringen, att en modern familjepolitik måste utgå från att familjer är olika. Ofta innebär familjen att mamma och pappa lever tillsammans, med fullt ut gemensamt ansvar för barnen. Men alltfler familjer består av en ensamstående mamma eller pappa, som har barnen hela eller delar av tiden. Eftersom familjer ser olika ut och barn är olika ska familjepolitiken utgå från att familjers önskemål och behov är olika. Det är i dag en realitet att ensamstående med barn, särskilt ensamstående kvinnor med barn, är en ekonomiskt utsatt grupp. Inkomsterna för ensamstående med barn visar en svag men relativt jämn ökning fram till 2004, för att därefter öka betydligt mer. Mellan 2000 och 2006 har sambohushållen och ensamhushållen ökat sin ekonomiska standard med 21 respektive 16 %.

I likhet med regeringen vidhåller utskottet att det är en prioriterad uppgift att minska andelen ekonomiskt utsatta barnfamiljer. En grundläggande strävan måste vara att skapa förutsättningar för jämlika uppväxtvillkor för alla barn. Stöden till barnfamiljer med svag ekonomi – utskottet har då särskilt ensamstående med barn i åtanke – måste även fortsättningsvis vara starka. Utskottet vill här understryka att det är viktigt att den ekonomiska familjepolitiken ses i ett större sammanhang i vilket olika politikområden tillsammans ger möjligheter att förbättra barnfamiljernas välfärd. Barnfamiljernas inkomster kommer i första hand från förvärvsarbete, vilket innebär att arbetslöshet, låg utbildning eller brist på heltidsarbete kan vara orsak till bristande ekonomi. Lösningarna på dessa problem finns därför inte inom den ekonomiska familjepolitiken.

Med det anförda får motionerna Sf256 yrkandena 1 och 2, motion So265 yrkande 2 och Sf303 anses tillgodosedda och avstyrks. Även de två motionsyrkandena om ändrad beteckning och målsättning för politiken får anses tillgodosedda med vad som ovan anförts. Utskottet anser således att familjepolitiken ska bidra till ökad jämställdhet i samhället, men att detta inte specifikt behöver anges i målformuleringen. Regeringen har vidare

markerat i propositionen att det kan komma ett förslag om förändrade mål för politikområdet. Med detta får motion Sf264 yrkandena 5 och 6 anses vara besvarade och avstyrks.

21:1 Allmänna barnbidrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till medelsanvisning till anslaget 21:1 Allmänna barnbidrag. Riksdagen avslår motionsyrkanden om delat barnbidrag och ensamstående kvinnors kostnader vid växelvis boende.

Jämför reservationerna 35 (s, mp) och 36 (v).

Gällande ordning

Allmänt barnbidrag är 1 050 kr per månad. Flerbarnstillägg lämnas med 100 kr per månad för det andra barnet, 354 kr per månad för det tredje barnet och 860 kr per månad för det fjärde barnet. För varje ytterligare barn är bidraget 1 050 kr per månad.

Enligt 4 § lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag har en förälder som har ensam vårdnad om ett barn rätt till barnbidraget. Vid gemensam vårdnad har en förälder rätt till allmänt barnbidrag om den anmälts som bidragsmottagare till Försäkringskassan av föräldrarna gemensamt. Om inte någon sådan anmälan görs har modern rätt till bidraget. Är den nu avsedda föräldern till följd av frånvaro, sjukdom eller annan orsak för längre tid förhindrad att delta i vårdnaden, övergår rätten till barnbidraget till den andra föräldern. Bor barnet varaktigt tillsammans med endast en av föräldrarna, har den föräldern rätt att få bidraget. Om föräldrarna inte bor tillsammans, men barnet är varaktigt bosatt hos båda föräldrarna (växelvis boende), kan barnbidraget delas efter anmälan av båda föräldrarna, så att bidraget utbetalas med hälften till vardera föräldern. I de fall föräldrarna har gemensam vårdnad betalas barnbidraget ut till barnets mor, eller om föräldrarna gjort anmälan om det, till barnets far. Om barnet bor varaktigt tillsammans med endast en av föräldrarna, har efter anmälan den föräldern rätt att uppbära barnbidraget. Vid bedömningen av vem som barnet anses bo varaktigt med får samtliga faktorer, inte bara var barnet är folkbokfört, vägas in.

Propositionen

Från anslaget bekostas de allmänna barnbidragen, dvs. barnbidrag, flerbarnstillägg och förlängt barnbidrag. Utgiftsutvecklingen är främst beroende av bidragets nivå och antalet födda barn. Under 2005 uppgick kostnaderna för de allmänna barnbidragen till ca 21 500 miljoner kronor. För innevarande budgetår beräknas utgifterna till 23 654 miljoner kronor,

vilket är 151 miljoner lägre än anslaget. I propositionen föreslås att riksdagen för budgetåret 2007 till anslaget 21:1 Allmänna barnbidrag anvisar ett ramanslag på 23 490 miljoner kronor.

Motioner utan anslagseffekt budgetåret 2007

Britta Rådström och Ibrahim Baylan (s) begär i motion Sf297 ett tillkännagivande om att barnbidraget ska delas mellan föräldrarna efter en separation. Av rättviseskäl borde en sådan delning fastställas automatiskt i samband med delad vårdnad. Den nuvarande bestämmelsen ger i praktiken modern ensam bestämmanderätt, vilket inte är acceptabelt.

Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion Sf256 yrkande 3 ett tillkännagivande om att se över hur kostnaderna för barnets försörjning fördelar sig vid växelvis boende. Förutsättningen för ett delat barnbidrag är att båda föräldrarna tar försörjningsansvar för barn vid växelvis boende. Det finns indikationer på att det framför allt är kvinnor som får stå för övergripande kostnader för barnet, vilket bör utredas.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag till medelsanvisning har inte föranlett några motionsyrkanden. Utskottet tillstyrker förslaget.

Vad gäller förslaget att barnbidraget som huvudregel ska delas mellan föräldrarna vid delad vårdnad efter separation vill utskottet hänvisa till att riksdagen nyligen har avslagit ett förslag om att barnbidraget ska kunna delas vid växelvis boende även om föräldrarna inte är överens om delningen (prop. 2005/06:20, bet. 2005/06:SfU7, rskr. 2005/06:164). Som motivering till beslutet angavs att förslaget om att barnbidrag vid växelvis boende ska kunna delas efter anmälan av endast en förälder kan leda till fler konflikter och tvister och låsa föräldrarna vid en uppgörelse om växelvis boende utan hänsyn till barnets skiftande behov under uppväxten. Förslaget riskerar att frambringa boendelösningar som inte är för barnets bästa, och det finns en uppenbar risk att fler motsätter sig växelvis boende på grund av risken att bli av med barnbidraget eller att fler önskar växelvis boende för att få halva barnbidraget och slippa underhållsskyldighet. Barnbidraget är inte en belöning till den som tar omsorgsansvar, utan är till för att möta barnets materiella behov. Vid en situation där växelvis boende föreligger finns också ett aktivt delat omsorgsansvar. Däremot ger växelvis boende i sig inga garantier för att även kostnadsansvaret delas mellan vårdnadshavarna. En möjlighet att dela barnbidraget vid växelvis boende efter anmälan av endast en förälder förutsätter att även de stora kostnaderna för ett barn, framför allt för barnomsorgen, kan delas. Utskottet finner ingen anledning för riksdagen att ändra standpunkt beträffande delning av barnbidrag och avstyrker därför motion Sf297.

Riksdagen har samtidigt tillkännagivit som sin mening att det finns behov av en samlad utredning om hur bidragsregler påverkar barn till särlevande föräldrar. Barn till separerade föräldrar är ofta socialt och ekono-

miskt utsatta. En utredning av dessa barns villkor bör se till hela försörjningsbilden och även beakta hur stora kostnader fördelas mellan föräldrarna.

Utskottet anser att motion Sf256 yrkande 3 får anses tillgodosedd härmed, varför den avstyrks.

21:2 Föräldraförsäkring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till medelsanvisning till anslaget 21:2 Föräldraförsäkring. Därmed avslår riksdagen motionsyrkanden om annan medelsanvisning för anslaget.

Riksdagen bör även avslå motionsyrkanden bl.a. om samtidigt uttag av föräldrapenningförmåner och om delad föräldraförsäkring.

Jämför reservationerna 37 (s), 38 (v), 39 (s, v), 40 (v) och 41 (mp).

Gällande ordning

Föräldraförsäkringen omfattar havandeskapspenning, föräldrapenning i samband med barns födelse och tillfällig föräldrapenning. Sedan den 1 januari 2002 utges föräldrapenning med totalt 480 dagar i anslutning till barns födelse eller adoption. När båda föräldrarna är vårdnadshavare har de rätt till hälften var av det totala antalet ersättningsdagar. En förälder kan överlåta rätten till föräldrapenning till den andra föräldern med undantag av 60 dagar med sjukpenningbelopp, de s.k. mamma- och pappamånaderna. Är en förälder ensam vårdnadshavare har han eller hon rätt till alla föräldrapenningdagar.

Av de 480 dagarna betalas föräldrapenningen under 390 dagar ut med ett belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning. För att ha rätt till föräldrapenning motsvarande sin sjukpenning under de 180 första dagarna krävs dock att föräldern under minst 240 dagar i följd före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten för födelsen har varit försäkrad för en sjukpenning över den s.k. lägstanivån (180 kr per dag) och skulle ha varit det om Försäkringskassan känt till samtliga förhållanden. Är villkoret inte uppfyllt utgår ersättning enligt grundnivån, som är 180 kr per dag. Resterande 90 dagar ersätts lika för alla enligt lägstanivån.

Vid flerbarnsfödelse utges föräldrapenning under ytterligare 180 dagar för varje barn utöver det första, varav 90 dagar enligt lägstanivån. För varje barn utöver det andra utges föräldrapenning med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning för samtliga tillkommande dagar.

Föräldrapenning kan utges som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels och en åttondels förmån.

Tillfällig föräldrapenning utges till en förälder som behöver avstå från förvärvsarbete för vård av sjukt barn under tolv år, i vissa fall även vid vård av barn upp till sexton år. Tillfällig föräldrapenning kan även utges när barnets ordinarie vårdare är sjuk, när en förälder behöver följa med barnet till barnavårdscentral m.m. samt till någon av föräldrarna vid vårdbehov som uppkommer när den andra föräldern besöker läkare med ett annat barn. En förälder kan överlåta tillfällig föräldrapenning till en annan försäkrad som avstår från förvärvsarbete för att vårda barnet om det är sjukt eller om den ordinarie vårdaren är sjuk. Även ensamstående förälder som själv är sjuk kan låta en annan person vårda det sjuka barnet och få tillfällig föräldrapenning. För barn som är yngre än 240 dagar gäller särskilda villkor för tillfällig föräldrapenning.

Tillfällig föräldrapenning kan utges under 120 dagar per barn och år, varav högst 60 dagar vid ordinarie vårdares sjukdom eller smitta. Sedan den 1 januari 2005 gäller att tillfällig föräldrapenning kan betalas ut under ett obegränsat antal dagar till föräldrar som har ett svårt sjukt barn som är under 18 år. Förälder till barn som omfattas av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har rätt till tillfällig föräldrapenning i form av tio kontaktdagar per barn och år från barnets födelse till dess barnet fyller 16 år för besök i barnets skola eller fritidshem.

Fadern har en särskild rätt till tillfällig föräldrapenning under högst tio dagar i samband med barns födelse. Dessa dagar brukar kallas pappadagar. Vid adoption och när två personer har utsetts att gemensamt utöva vårdnad om ett barn tillkommer motsvarande rätt båda adoptivföräldrarna eller de särskilda vårdnadshavarna. Förmånen kan även nyttjas när föräldrarna är av samma kön.

Försäkringskassan kan i vissa fall besluta att en annan försäkrad än en fader eller adoptivförälder som avstår från förvärvsarbete i samband med barns födelse eller adoption ska få rätt till tillfällig föräldrapenning.

Tillfällig föräldrapenning utges med 80 % av SGI och kan, liksom föräldrapenning, utges som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels och en åttondels förmån. Föräldrapenningförmåner får i princip inte utges till båda föräldrarna för samma barn och tid. Dock kan föräldrapenningförmåner utges till båda t.ex. i samband med föräldrautbildning och besök i förskoleverksamhet. Vid flerbarnsfödelse kan föräldrarna få föräldrapenning för var sitt barn samtidigt.

Havandeskapspenning kan utges till blivande mödrar som under graviditetens senare del inte kan fortsätta sitt vanliga arbete och inte heller kan omplaceras. Förmånen utges tidigast fr.o.m. den sextionde dagen före och längst t.o.m. den elfte dagen före den beräknade tidpunkten för barnets födelse. Även havandeskapspenning utges med 80 % av SGI.

Den 1 juli 2006 höjdes inkomsttaket för beräkning av SGI för föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och havandeskapspenning från 7,5 till 10 prisbasbelopp. Lägstanivå inom föräldraförsäkringen ändrades från 60 kr per dag till 180 kr per dag fr.o.m. den 1 juli 2006.

Propositionen

Utgiftsutvecklingen inom föräldraförsäkringen är främst beroende av ersättningsnivå, antal födda barn och fördelning av ersättningsdagar mellan föräldrarna. Regeringen föreslår en förändrad grund för beräkning av SGI för bl.a. föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och havandeskapspenning. Förslaget innebär att ersättningsnivån fr.o.m. 2007 beräknas utifrån att SGI multipliceras med 0,989. Vidare aviseras en större reform där SGI beräknas på historisk inkomst, i stället för förväntad inkomst.

Inkomsttaket för den tillfälliga föräldrapenningen och havandeskapspenning föreslås sänkas från 10 till 7,5 basbelopp. Under mandatperioden aviseras också större insatser för att motverka felaktiga utbetalningar av tillfällig föräldrapenning. Enligt en skattning av Försäkringskassan, baserad på en kontroll av utbetalningar 2005, betalades 216 miljoner kronor ut på felaktiga grunder under förra året. I en annan studie från IFAU uppskattas att tillfällig föräldrapenning överutnyttjas med ungefär 650 miljoner kronor.

Föräldraförsäkringen syftar till att ge båda föräldrarna möjlighet att förena förvärvsarbete eller studier med föräldraskap. De reserverade månaderna har bidragit till att fler pappor har tagit del i vården av sina barn jämfört med tidigare. Trots att män tar ut alltfler dagar är det fortfarande kvinnor som tar ut den större delen av föräldrapenningen. Regeringen anser att det är önskvärt med en fortsatt ökning av mäns uttag av föräldrapenning. Ett högre inkomsttak är ett sätt att stimulera pappor att öka sitt uttag av föräldrapenningdagar. Det är därför motiverat att inkomsttaket för föräldrapenning även fortsättningsvis bör vara 10 prisbasbelopp.

Männens andel av dagar för vård av sjukt barn var under 2005 drygt 45,2 %. År 2005 nyttjade över tre fjärdedelar av männen de s.k. pappadagarna. I genomsnitt användes 9,6 dagar.

I propositionen aviseras, liksom nämnts tidigare, en familjepolitisk reform under mandatperioden. Av förslagen inom ramen för reformen är särskilt jämställdhetsbonus och ett frivilligt kommunalt vårdnadsbidrag relevant för utformningen av den ekonomiska familjepolitiken.

I propositionen föreslås att riksdagen för budgetåret 2007 till anslaget 21:2 Föräldraförsäkring anvisar ett ramanslag på 28 606 miljoner kronor. I beräkningen av anslagsmedel ingår de aviserade förslagen om förändrad beräkningsnivå för SGI och sänkt inkomsttak för tillfällig föräldrapenning och havandeskapspenning.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2007

I Göran Perssons m.fl. (s) motion Fi244 yrkande 12 (delvis) begärs tillkännagivande om att bibehålla en ersättningsnivå i sjuk- och föräldrapenningen m.fl. ersättningar på 80 % och därmed avslå regeringens förslag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring. I yrkande 14 (delvis) begärs ett tillkännagivande om att den sjukpenninggrundande inkomsten ska beräknas på nuvarande sätt och avslag på regeringens förslag om

ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring. En generös föräldraförsäkring är en grundbult för familjers trygghet. Det är viktigt att satsa på familjer och att skapa ekonomiskt trygga uppväxtförhållanden.

Lars U Granberg och Fredrik Lundh (s) begär i motion Sf284 yrkande 1 ett tillkännagivande om bibehållna nivåer i föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och havandeskapspenning. Familjens ekonomi är central för ett jämlikt uttag av föräldraförsäkringen. Därför är det viktigt att de aviserade sänkningarna omvärderas av regeringen.

Lars Ohly m.fl. (v) yrkar i motion Sf287 att ytterligare 812 miljoner kronor tillförs anslaget 21:2 Föräldraförsäkring. I Vänsterpartiets budgetförslag inryms ett avvisande av regeringens förslag om förändrad beräkningsgrund för SGI på föräldraförsäkringens område, avslag på förslaget om sänkning av taket för tillfällig föräldrapenning och havandeskapspenning och att besparingar till följd av insatser mot fusk inte kan bli så stora som regeringen uppgett. Det är viktigt att behålla de ersättningsnivåer som skapar trygghet och jämlikhet i samhället. Från och med 2008 föreslås individualiserad föräldraförsäkring, och därför aviseras en ökning av anslaget med 900 miljoner kronor.

Gunvor G Ericson m.fl. (mp) begär i Sf296 yrkande 13 att riksdagen anslår ytterligare medel för föräldraförsäkringen, 315 miljoner kronor. I yrkande 14 begärs ett tillkännagivande om att stärka föräldrars möjlighet till mer tid med sina barn genom förlängd föräldraförsäkring och s.k. barn-tidsförsäkring. Det är angeläget att föräldrar får utökad tid tillsammans med sina barn och att barn inte tvingas börja dagis tidigare än de är redo för. Småbarnsföräldrar har i dag laglig rätt att minska sin arbetstid till 75 %, men många saknar reella ekonomiska möjligheter att använda sig av denna rättighet. Miljöpartiet vill därför bygga ut föräldraförsäkringen med en särskild försäkring som kan nyttjas från det att barnet är ett år. Den ska kompensera för sänkt arbetstid och möjliggöra för båda föräldrarna att arbeta mindre under den tid som barnet är litet. Försäkringsbeloppet föreslås vara 1 500 kr i månaden. Från och med 2008 föreslås också förlängd föräldraförsäkring med en månad.

Övriga motioner

Delad föräldraförsäkring m.m.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf264 yrkande 1 att regeringen återkommer med förslag på hur en individualisering av föräldraförsäkringen ska genomföras. Föräldraförsäkringen bör baseras på samma principer som andra socialförsäkringar. Föräldraförsäkringsutredningens förslag (SOU 2005:73) om fem månader till mamman, fem till pappan och fem valfria månader är ett steg i rätt riktning. Lösningen riskerar dock att institutionalisera att kvinnor tar ut två tredjedelar av föräldrapenningen, och därmed förändras inte normer och förutsättningar på arbetsmarknaden. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om möjligheten för föräldrar av samma kön att

få dela föräldradagarna lika mellan sig. Vokabulären i föräldraförsäkringens regelverk bör göras könsneutralt för att inrymma andra familjekonstellationer än den traditionella kärnfamiljen.

Birgitta Ohlsson (fp) begär i motion Sf301 yrkande 1 ett tillkännagivande om individualisering av föräldraförsäkringen. Enskilda personer bör vara utgångspunkt för familjepolitiken snarare än kollektiv, såsom familjen. En individualisering av föräldraförsäkringen bör också ha positiva effekter på kvinnors löneläge.

Lars U Granberg och Fredrik Lundh (s) begär i motion Sf284 yrkande 2 ett tillkännagivande om att utveckla förslag baserade på Föräldraförsäkringsutredningen. På sikt bör föräldraförsäkringen, enligt motionärerna, individualiseras i likhet med övriga socialförsäkringar, för att både kvinnor och män ska ta ett jämlikt ansvar för barn och arbetsliv.

Anneli Särnblad (s) begär i motion Sf300 ett tillkännagivande om att utveckla föräldraförsäkringen i enlighet med den riktning som föreslås i Föräldraförsäkringsutredningen. Föräldrar tvingas in i ojämsladda mönster utifrån tradition och strukturer inom familj och arbetsmarknad. En reform inom föräldraförsäkringen är önskvärd för att bryta dessa strukturer.

Birgitta Ohlsson (fp) begär i motion Sf301 yrkande 3 ett tillkännagivande om att förkorta antalet år föräldrapenning kan tas ut på. En sänkning av antalet år bör gynna en reell omfördelning av ansvaret mellan kvinnor och män samt minska risken att föräldrapenningen används för ökad ledighet i samband med semester.

I motion A221 yrkande 9 begär Ulf Holm m.fl. (mp) ett tillkännagivande om behovet av att utreda Försäkringskassans kampanjer till förmån för ett mer jämlikt uttag av föräldraförsäkringen. Blivande pappor behöver mer information om uttag av föräldraförsäkringen. Det är därför viktigt att de tidigare kampanjerna utvärderas för att vinna kunskap om vilka metoder och informationskanaler som varit mer eller mindre framgångsrika.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf264 yrkande 3 ett tillkännagivande om att avskaffa regeln om 240 dagars kvalifikationstid i föräldraförsäkringen. Regeln framstår som diskriminerande mot kvinnor eftersom det i första hand är kvinnor som tar ut föräldraförsäkring under de första tolv månaderna.

Föräldrapenning samtidigt

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf264 yrkande 2 ett tillkännagivande om utvidgade möjligheter att vara hemma samtidigt. Det är önskvärt att båda vårdnadshavarna är hemma tillsammans under den första tiden med barnet. Detta ökar möjligheten att pappan etablerar en nära relation till barnet och även förutsättningarna för ett mer jämlikt ansvarstagande fortsättningsvis.

Birgitta Ohlsson (fp) begär i Sf301 yrkande 2 ett tillkännagivande om att föräldrar ska kunna vara hemma samtidigt inom dagens omfång av föräldraförsäkringen.

Anders Ygeman (s) begär i motion Sf307 ett tillkännagivande om möjligheten för båda föräldrarna att under en tid tillsammans vara hemma med barnet, i riktning mot Föräldraförsäkringsutredningens förslag. Om båda föräldrarna kunde välja att ta ut föräldrapenning samtidigt under den första tiden, skulle den stora omställningen underlättas och vidare gynna ett jämställt föräldraskap. Förslaget innebär ingen utbyggnad och är kostnadsneutralt.

Överlåtelse av föräldraförsäkringsförmåner

Marina Pettersson (s) begär i motion Sf299 ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga förändringar i tillämpningen av föräldraförsäkringen (överlåtande av föräldrapenning till närstående). I fall där den andra vårdnadshavaren är avliden eller av andra skäl frånvarande i barnets liv är det motiverat att den kvarvarande föräldern ska kunna överlåta föräldrapenning åt en närstående, såsom sambo, mor- eller farförälder eller syskon.

Carina Adolfsson Elgestam och Lars Wegendal (s) begär i motion Sf274 ett tillkännagivande om behovet att följa upp den vidgade rätten till tillfällig föräldrapenning vid vård av sjukt barn. Under förra mandatperioden togs spärren om 120 dagar med tillfällig föräldrapenning för svårt sjuka barn bort. Mot bakgrund av rapporter om en alltför restriktiv bedömning bör tillämpningen av den nya lagstiftningen följas upp för att säkerställa att dess intentioner verkligen fått genomslag.

Cecilia Magnusson (m) begär i motion Sf271 ett tillkännagivande om att ta bort 240-dagarsregeln för överlåtelse av tillfällig föräldrapenning till annan närstående person. Ensamstående föräldrar kan inte, vid eget insjuknande, få avlastning i likhet med sammanlevande föräldrar, innan barnet är 240 dagar gammalt.

Utskottets ställningstagande

Anslaget 21:2 Föräldraförsäkring

Utskottet anser att föräldraförsäkringen ger de trygga grundförutsättningar som behövs för att kvinnor och män ska bilda familj och få faktiska möjligheter att förena ett jämställt föräldraskap med förvärvsarbete. När det gäller höjningen av inkomsttaket i föräldrapenningen är det utskottets fasta övertygelse att denna bidrar till en ökning av fädernas uttag av föräldraförsäkringen. Utskottet ser därför med tillfredsställelse på regeringens förslag om bibehållet inkomsttak för föräldrapenning vid barns födelse. Därigenom prioriteras ambitionen om att uppnå ett jämställt föräldraskap mellan kvinnor och män i vårt land. Ett annat angeläget mål är att förstärka drivkraften till arbete. Socialförsäkringssystemen får inte överutnyttjas, och det är viktigt att de i första hand stimulerar till förvärvsarbete. Utskottet anser att de förslag som baseras på arbetslinjen är viktiga för att barnfamiljernas ekonomi ska tryggas på längre sikt. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag om ett återställande av inkomsttaket, från 10 till 7,5 prisbasbelopp,

för tillfällig föräldrapenning och havandeskapspenning och förändrad beräkningsgrund för sjukpenninggrundande inkomst för föräldrapenningförmåner och havandeskapspenning.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till medelsanvisning för anslaget 21:2. Motionerna Fi244 delvis yrkandena 12 och 14 (båda delvis), Sf284 yrkande 1, Sf287 samt Sf296 yrkandena 13 och 14 avstyrks.

Övriga motioner

Utskottet anser att en jämnare fördelning av föräldrapenningen mellan föräldrarna är önskvärd. Barnets bästa måste vara utgångspunkten, och barn mår i allmänhet bra av en tidig och nära kontakt med båda sina föräldrar. Att föräldrar delar det praktiska ansvaret för sina barn är också viktigt ur jämställdhetssynpunkt, inte minst för att kvinnor och män ska ha samma möjligheter i arbetslivet. Ökad jämställdhet kan också bidra till tryggare familjeförhållanden och stabila uppväxtmiljöer för barn. Målsättningen om mer jämlikt uttag av föräldrapenning står dock inte i motsättning till familjers självbestämmande. Det är viktigt att familjerna själva får välja att utforma sin barnomsorg utifrån barnens och familjens behov.

Utskottet kan konstatera att männens andel av det totala uttaget av föräldrapenningdagar de senaste åren sakta ökat. Männens andel av det totala antalet uttagna dagar uppgick 2005 till 19,5 % jämfört med 18,7 % 2004 och 17,2 % 2003. Utskottet ser mycket positivt på utvecklingen men anser att skillnaderna i uttag fortfarande är stora och att en fortsatt ökning av männens uttag är önskvärd. Flera motionsyrkanden berör frågan om vilka tillvägagångssätt som är mest i effektiva i detta avseende.

I den s.k. Föräldraförsäkringsutredningen (SOU 2005:73) lämnades ett större antal förslag till regeländringar inom föräldraförsäkringen i syfte att uppnå ett mer jämlikt föräldraskap. Ett huvudförslag var en förlängning av föräldrapenningen på sjukpenningnivå från 13 till 15 månader. Rätten till föräldrapenning föreslås därvid – liksom i dag – delas lika mellan föräldrarna samtidigt som den reserverade tiden med föräldrapenning utökas för respektive förälder. Utredningen föreslår att fem månader reserveras för vardera föräldern.

I regeringsförklaringen framhålls vikten av en fortsatt strävan mot jämställdhet. Regeringen avser att motverka och förändra system som konserverar fördelningen av makt och resurser ur ett könsperspektiv. En förutsättning för det är, enligt regeringsförklaringen, att föräldraförsäkringen som den nu är utformad vad gäller längd, antal pappamånader och tak ligger fast.

Regeringen har vidare aviserat att den avser att återkomma med en större familjepolitisk reform. Enligt vad utskottet erfar kommer denna reform att inbegripa en jämställdhetsbonus, vars syfte är att ge ekonomiska möjligheter att fördela föräldraledigheten mer jämlikt. Jämställdhetsbonusen innebär att den förälder som har lägst inkomst får en skattereduktion

på 3 000 kr i månaden när den föräldern börjar arbeta och den andra föräldern tar ut föräldrapenning. Summan avser heltidsarbete. Går den lägst avlönade föräldern tillbaka till en halvtidstjänst blir skattereduktionen 1 500 kr i månaden. Genom att förstärka motiven för kvinnor att behålla en förankring i yrkeslivet motverkas även omotiverade löneskillnader mellan kvinnor och män.

Utskottet anser att riksdagen bör avvakta denna reform och avstyrker därmed motionerna Sf264 yrkande 1, Sf296 yrkande 14 och Sf301 yrkande 1.

Ytterligare motionsyrkanden berör fördelningen av föräldrapenningdagar mellan föräldrarna. Det gäller t.ex. möjligheten att nyttja föräldrapenning samtidigt. Föräldrapenningförmåner får i princip inte utges till båda föräldrarna för samma barn och tid. Dock kan föräldrapenning utges till båda i samband med föräldrautbildning och besök i förskoleverksamhet. När det gäller tillfällig föräldrapenning kan kontaktdagar tas ut av båda samtidigt samt pappan (alternativt annan försäkrad) ta ut de egna tio dagarna samtidigt som mamman tar ut föräldrapenning. Dessutom kan tillfällig föräldrapenning utges till båda om de följer med ett barn till läkare när barnet lider av allvarlig sjukdom eller om båda som en del i behandlingen av barnet behöver delta i ett läkarbesök eller i någon av läkare ordinerad behandling. Vid flerbarnsfödelse kan föräldrarna få föräldrapenning för var sitt barn samtidigt.

Utskottet finner ingen anledning för riksdagen att ta ställning till behovet av eventuella förändringar i föräldraförsäkringen, samtidigt som regeringen bereder en större reform på området. Därmed avstyrks motionerna Sf284 yrkande 2, Sf300, Sf301 yrkandena 2 och 3, A221 yrkande 9, Sf264 yrkandena 2 och 3 och Sf307.

I motion Sf271 begärs ett tillkännagivande om att ta bort 240-dagarsregeln för överlåtande av tillfällig föräldrapenning i fall där en ensamstående förälder är sjuk och inte själv kan vårda barnet. En liknande motion har behandlats i betänkande 2003/04:SfU1. Tillfällig föräldrapenning kan, när barnet är under 240 dagar gammalt, i dag överlätas till annan person än förälder om barnet är sjukt och vårdas på sjukhus eller om barnets tillsyn i vanliga fall är ordnat. Försäkringskassan kan efter medgivande av förälder besluta om utbetalning till annan försäkrad, men det gäller enbart de fall då föräldern skulle ha förvärvat arbetat om inte föräldern var sjuk. Utskottet har förståelse för motionärens synpunkter, men anser att frågan måste beaktas i det större sammanhang som regeringens familjepolitiska reform utgör. Därmed avstyrks motion Sf271.

I motion Sf299 föreslås att föräldrapenningen ska kunna överlätas av en ensamstående förälder till en annan närstående, såsom mormor, sambo eller syskon, på samma sätt som två vårdnadshavare kan göra. Som förälder med rätt till föräldrapenning räknas biologisk förälder (med vårdnad) eller adoptivförälder. En person som är gift eller har ingått registrerat partnerskap med den biologiska föräldern eller adoptivföräldern likställs med

förälder om de varaktigt bor tillsammans. Föräldrapenning i samband med barns födelse kan överlåtas från en förälder till den andre föräldern med undantag för mamma- och pappamånaderna.

Utskottet ser inga skäl att tillstyrka motionen. Liksom utskottet tidigare uttalat är föräldrarna de viktigaste personerna i ett barns liv (2004/05: SfU1). Det finns därför inga skäl att verka för att föräldrars tid med sina barn inskränks. Med detta avstyrks motion Sf299.

Vad gäller rätten till tillfällig föräldrapenning för vård av svårt sjuka barn har en viss utvidgning skett fr.o.m. den 1 juli 2006 (prop. 2005/06: 159, 2005/06:SfU16). Till grund härför låg just de skäl som återopas i motion Sf274. Mot bakgrund av detta avstyrks motionen.

21:3 Underhållsstöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till medelsanvisning till anslaget 21:3 Underhållsstöd. Därmed avslår riksdagen begäran om annan medelsanvisning för anslaget.

Riksdagen avslår vidare motionsyrkanden bl.a. om indexering av underhållsstöd.

Jämför reservation 42 (v).

Gällande ordning

Underhållsstöd är ett statligt stöd som lämnas till barn vars föräldrar inte lever tillsammans. Stödet utbetalas av Försäkringskassan till den förälder som barnet är bosatt och folkbokfört hos. Ett barn som varaktigt bor hos båda föräldrarna (växelvis boende) och är folkbokfört hos en av dem har också rätt till underhållsstöd. När barnet bor varaktigt hos båda föräldrarna kan stöd betalas ut till båda föräldrarna. Om barnet fyllt 18 år betalas stödet ut direkt till barnet.

Underhållsstödet utbetalas med maximalt 1 273 kr per barn och månad. Senast regelverket ändrades var per februari 2006 (prop. 2004/05:116, bet. 2004/05:SfU15, rskr. 2004/05:254). Då höjdes underhållsstödet med 100 kr och den bidragsskyldiges grundavdrag ökade från 72 000 kr till 100 000 kr. Rätten till umgängesavdrag vidgades så att återlämnandedygnen räknas som ett helt dygn. En metod infördes för nettoberäkning av underhållsstödet och återbetalningsskyldigheten utifrån vad som är bestämt i dom eller avtal om umgänge. När fullt underhållsstöd betalas ut ska den förälder som barnet inte varaktigt bor tillsammans med återbetala samhällets kostnader helt eller delvis. Hur stort belopp som ska återbetalas beror på den bidragsskyldiges inkomst och totala antal barn. Vid prövning av anstånd ska Försäkringskassan ta hänsyn till om den bidragsskyldige har andra lätt realiserbara tillgångar än lön eller annan ersättning. Sedan anståndsbeslutet

upphört ska en bidragsskyldig återbetala ett belopp som motsvarar en och en halv gång det fastställda återbetalningsbeloppet. Även bidragsskyldiga vars återbetalningsbelopp uppgår till 0 kr eller är mycket lågt ska betala av på anståndsskulden. I dessa fall ska den bidragsskyldige åläggas att betala 150 kr per barn och månad. Om han eller hon inte kan betala beloppet görs i stället, efter begäran, en prövning enligt reglerna i utskottsbalken (UB).

Försäkringskassan har dessutom möjlighet att på eget initiativ efterge statens fordran avseende återbetalningsskyldighet. Om den bidragsskyldige föräldern uppbär lön i eller från utlandet ska Försäkringskassan få träda in i barnets rätt till fastställt underhållsbidrag.

Propositionen

Genom underhållsstödet garanterar samhället att ett barn till särlevande föräldrar får ett visst underhåll även när den bidragsskyldiga föräldern inte fullgör sin underhållsskyldighet.

Regeringen finner att målet om att barnets försörjning i ökad utsträckning ska regleras direkt mellan föräldrarna är uppfyllt. Ungefär 64 % av de barn som i december 2005 inte bodde tillsammans med båda sina föräldrar hade föräldrar som reglerade underhållet direkt mellan sig. Det är en ökning jämfört med 2003 då andelen var 61 % och 2004 då andelen var 63 %.

För innevarande budgetår beräknas utgifterna till 2 179 miljoner kronor. Ökningen ska ses mot bakgrund av reformeringen av underhållsstödet, som gäller underhållsstöd fr.o.m. februari 2006. Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2007 anvisar ett ramanslag till anslaget 21:3 Underhållsstöd om 2 117 miljoner kronor.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2007

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf287 ett ökat anslag till anslaget 21:3 Underhållsstöd med ytterligare 480 miljoner kronor. Summan avser en höjning av stödet med 200 kr per månad och barn samt att en indexering av stödet införs.

I motion Sf256 yrkande 4 begär Kalle Larsson m.fl. (v) att regeringen återkommer med förslag på hur indexering av underhållsstödet bör utformas. Stödet bör värdesäkras genom att knytas till prisbasbeloppet. Med ett sådant system uteblir risken att underhållsstödets värde urholkas.

Övrig motion

Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion Sf256 yrkandena 5 och 6 att regeringen skyndsamt återkommer med förslag på ändring av återbetalningsskyldighet och förbättringar angående umgängesresor. Om systemet ska upplevas som rättvist även av umgängesföräldern bör förändringar åstadkommas angående inkomstunderlaget vid fastställande av återbetalnings-

skyldighet, umgängesavdraget och umgängesresorna. Dessa bör baseras på dagsaktuell inkomst, om denna förändrats med mer än 15 %, i stället för på senast taxerad inkomst. Inom ramen för underhållsstöd och återbetalningsskyldighet bör även ekonomiskt stöd för umgängesresor övervägas för att möjliggöra kontakt mellan barn och en ekonomiskt utsatt förälder.

Utskottets ställningstagande

Anslaget 20:3 Underhållsstöd

Utgångspunkten för bestämmelserna om underhållsstöd är att föräldrarna har ett gemensamt och primärt ansvar för sina barn. Det har nyligen genomförts en reformering av underhållsstödssystemet, och i samband med detta utreddes regelverket gällande underhållsstödet grundligt. De ändringar som regeringen slutligen föreslog och som beslutades av riksdagen är enligt utskottets mening välmotiverade (bet. 2004/05:SfU15). Syftet med ändringarna var bl.a. att förbättra systemets funktion. Underhållsstödet höjdes då med 100 kr per barn och månad, vilket var ett sätt att återställa stödets värde.

Utskottet avstyrker därmed motionerna Sf287 och Sf256 yrkande 4. Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

Övrig motion

De frågor som tas upp i de två motionsyrkandena, angående annat inkomstunderlag för återbetalningsskyldighet och ekonomiskt stöd för umgängesresor, har tidigare varit föremål för överväganden. Utskottet anser att även dessa motionsyrkanden bör avslås med hänvisning till den reform som nyligen genomförts. I maj 2006 överlämnade Försäkringskassan ett förslag om att återbetalningsskyldiga föräldrar som beviljats anstånd ska slippa betala ränta. Rapporten bereds nu i Regeringskansliet. Med detta anser utskottet motion Sf256 yrkandena 5 och 6 tillgodosedda och avstyrker motionen.

21:4 Bidrag till kostnader för internationella adoptioner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till medelsanvisning till anslaget 21:4 Bidrag till kostnader för internationella adoptioner. Riksdagen avslår vidare ett motionsyrkande om höjd bidragsnivå vid internationella adoptioner.

Gällande ordning

Bidrag till kostnader för internationella adoptioner utges enligt lagen (1988:1463) om bidrag vid adoption av utländska barn. Bidrag lämnas för närvarande med 40 000 kr och administreras av Försäkringskassan.

Adoptionskostnadsbidrag lämnas för adoptioner som förmedlas av en sammanslutning som är auktoriserad enligt lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling. Bidraget avser att bidra till de extra kostnader för resor och andra omkostnader som uppstår vid adoption av utländska barn. Ett syfte med bidraget är att underlätta att adoptivbarn får syskon. Bidraget utbetalas därför lika per barn oavsett om de adopteras vid samma eller vid olika tillfällen. Bidraget är lika stort oavsett från vilket land adoptionen sker och oavsett vilka kostnader som adoptivföräldrarna faktiskt haft.

Propositionen

Cirka 1 000 barn adopteras årligen till Sverige från andra länder. Under 2005 kom totalt 1 083 barn i åldern noll till tio år till Sverige för adoption, varav 941 barn kom genom auktoriserade organisationer.

Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2007 till anslaget 21:4 Bidrag till kostnader för internationella adoptioner anvisar ett ramanslag på 35,8 miljoner kronor.

Motion utan anslagseffekt budgetåret 2007

I motion Sf226 av Hillevi Larsson och Kerstin Engle (s) begärs ett tillkännagivande om att ge ökade möjligheter för låginkomsttagare att adoptera. Adoption av ett barn är förenat med stora kostnader som kan uppgå till 200 000 kr. Ofrivillig barnlöshet blir därmed en klassfråga. I Sverige bör alla som har förutsättningar att bli bra föräldrar och som behöver adoptera kunna göra detta oavsett inkomst.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

Efter att adoptionskostnadsbidraget varit oförändrat sedan 1991 höjdes det kraftigt den 1 januari 2001, från 24 000 kr till 40 000 kr per barn. Utskottet finner inte anledning att för närvarande föreslå ytterligare höjning av bidraget.

Utskottet avstyrker således motion Sf226.

21:5 Barnpension och efterlevandestöd för barn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslaget 21:5 Barnpension och efterlevandestöd för barn.

Gällande ordning

Från och med 2003 gäller nya regler för barnpension. Barnpension från folkpension och ATP har ersatts med inkomstgrundad barnpension och efterlevandestöd till barn. Förmånerna ges till barn under 18 år, vars ena eller båda föräldrar avlidit. För barn som går i grundskola, gymnasium eller liknande kan barnpensionen förlängas, längst t.o.m. juni månad det år barnet fyller 20 år.

Barnpension efter en förälder utges med 35 % av den avlidnes efterlevandepensionsunderlag om den avlidne efterlämnar ett pensionsberättigat barn som inte fyllt tolv år. Från och med månaden då barnet fyller tolv år utges barnpension i stället med 30 %. Finns det fler barn som är berättigade till barnpension efter den avlidne föräldern ökas procenttalen. Barnpension efter båda föräldrarna utges med 35 % av respektive förälders pensionsunderlag.

Efterlevandestödet till barn utgör en lägsta garanterad nivå för barnet och ges därför bl.a. som en utfyllnadsförmån till barnpensionen. Efterlevandestöd till barn utges med 40 % av prisbasbeloppet. Dubbelt efterlevandestöd utges i de fall då båda föräldrarna avlidit. Barnpension efter avliden förälder minskar efterlevandestödet till barn krona för krona.

Propositionen

Anslaget omfattar barnpension och efterlevandestöd till barn. Det ska garantera att barn vars ena eller båda föräldrar har avlidit ges en rimlig ekonomisk standard. Utgiftsutvecklingen är stabil. Utgifterna styrs främst av utvecklingen av inkomstindex och prisbasbelopp. För innevarande budgetår beräknas utgifterna till ca 1 037 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2007 till anslaget 21:5 Barnpension och efterlevandestöd för barn anvisar ett ramanslag på 1 029 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag till medelsanvisning har inte föranlett några motionsyrkanden. Utskottet tillstyrker förslaget.

21:6 Vårdbidrag för funktionshindrade barn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslaget 21:6 Vårdbidrag för funktionshindrade barn.

Riksdagen avslår vidare motionsyrkanden om en översyn av vårdbidraget.

Jämför reservation 43 (v).

Gällande ordning

Vårdbidrag utges enligt lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag till föräldrar med hemmavarande barn som är i behov av särskild tillsyn eller vård. Den 1 januari 2003 höjdes den övre åldersgränsen för rätt till vårdbidrag från 16 år till halvårsskiftet det år barnet fyller 19 år. Vid bedömning av rätt till vårdbidrag beaktas även merkostnader på grund av barnets sjukdom eller funktionshinder. Vårdbidrag kan också utges med beaktande enbart av merkostnader. För barn som vistas på institution eller enskilt hem genom samhällets försorg kan ferievårdbidrag under vissa förutsättningar utbetalas för den tid barnet vistas hemma. Vårdbidrag utbetalas som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån.

Vårdbidraget relateras till prisbasbeloppet, och hel förmån utgör 250 % av prisbasbeloppet. Vårdbidraget är skattepliktigt och pensionsgrundande. Ersättning för merkostnader som motsvarar minst 18 % av prisbasbeloppet kan betalas ut utöver det annars gällande maximibeloppet för helt vårdbidrag, under förutsättning att vård- och tillsynsbehovet för ett barn är så stort att det räcker för att grunda rätt till helt vårdbidrag. Den del av vårdbidraget som motsvarar merkostnader är skattefri och inte pensionsgrundande.

Propositionen

Syftet med vårdbidrag för funktionshindrade barn är att ge föräldrar möjlighet att i hemmet ta hand om ett sjukt eller funktionshindrat barn med behov av särskild tillsyn och vård. Antalet barn som föräldrar mottog vårdbidrag för 2005 var 42 500. Det är en ökning med 4 % sedan december 2004. Andelen flickor var 37 %. Antalsutvecklingen fortsätter att påverkas av att den övre åldersgränsen för att kunna beviljas vårdbidrag höjdes den 1 januari 2003.

År 2005 uppgick utgifterna för anslaget till nära 2 541 miljoner kronor, varav ca 117 miljoner kronor bestod av merkostnadsersättningar. För innevarande budgetår beräknas utgifterna till ca 2 657 miljoner kronor. Den långsiktiga trenden är att antalet vårdbidrag ökar. Med anledning av att den övre åldersgränsen höjdes 2003 beräknas ökningen vara särskilt stor fram till 2007.

Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2007 till anslaget 21:6 Vårdbidrag för funktionshindrade barn anvisar ett ramanslag på 2 760,5 miljoner kronor.

Motion utan anslagseffekt budgetåret 2007

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion So382 yrkande 11 ett tillkännagivande om en översyn av vårdbidraget. Vårdbidraget syftar till att kompensera föräldrar för vård av funktionshindrade barn i hemmet i enlighet med inkomstbortfallsprincipen. Det reella utfallet motsvarar dock inte principen, vilket motiverar en översyn av vårdbidragets grunder.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag till medelsanvisning har inte föranlett några motionsyrkanden. Utskottet tillstyrker regeringens anslagsförslag.

Försäkringskassan har i uppdrag att göra en översyn av handikappersättning och vårdbidrag. Bakgrunden är att det i olika sammanhang framkommit att regelverket för vårdbidrag behöver ses över och anpassas efter dagens förhållanden. Uppdraget ska avrapporteras till Socialdepartementet senast den 2 april 2007. Utskottet anser att denna utredning bör inväntas. Därmed avstyrks motion So382 yrkande 11.

21:7 Pensionsrätt för barnår

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslaget 21:7 Pensionsrätt för barnår.

Gällande ordning

Pensionsgrundande belopp för barnår ska kunna tillgodoräknas fr.o.m. det år barnet föds och t.o.m. det år då barnet fyller tre år eller, om barnet är fött under någon av månaderna juli t.o.m. december, fr.o.m. det år då barnet uppnår ett års ålder t.o.m. det år då barnet fyller fyra år. Föräldrarna kan själva välja vem av dem som ska tillgodoräknas det pensionsgrundande beloppet. Om föräldrarna inte gör ett aktivt val kommer den förälder som har den lägsta pensionsgrundande inkomsten det aktuella året att tillgodoräknas barnårsrätt automatiskt. För föräldrar med mer än ett gemensamt barn i aktuell ålder kan endast en av föräldrarna tillgodoräknas pensionsgrundande belopp för ett och samma barnår.

För den förälder som tillgodoräknas pensionsgrundande belopp för barnår ska en fiktiv inkomst beräknas för denna tid. Den fiktiva inkomsten kan beräknas på tre sätt: genom utfyllnad till förälderns pensionsgrundande inkomst året före barnets födelse, genom utfyllnad till 75 % av den genom-

snittliga pensionsgrundande inkomsten för alla försäkrade under 65 år eller med ett för alla försäkrade enhetligt belopp. Det alternativ som ger det förmånligaste utfallet för ett givet år används.

Utifrån det pensionsgrundande beloppet ska pensionsrätt beräknas med 18,5 % av underlaget. För dessa pensionsgrundande belopp betalar staten en ålderspensionsavgift om 18,5 %.

Barnår rätt för adoptivföräldrar ges under fyra år, räknat från dagen den försäkrade fick barnet i sin vård och längst tills barnet fyller tio år. Adoptivföräldrar kan tillgodoräknas barnår rätt för tid före det formella adoptionsbeslutet, om de vårdar och bor tillsammans med ett barn som de tagit emot i syfte att adoptera det. Detta gäller även den som är särskilt förordnad vårdnadshavare.

Propositionen

Syftet med pensionsrätt för barnår är att stödja den förälder i familjen som har lägst inkomst och/eller tagit störst del av vårdnaden av barnet. Anslaget har tillkommit med anledning av det reformerade ålderspensionssystemet. Systemet baseras på livsinkomsten, vilket skapar behov av särskild kompensation för grupper vars frånvaro från arbetsmarknaden inte bör slå igenom som minskad pensionsrätt. En sådan grupp är föräldrar med små barn som avstår helt eller delvis från förvärvsarbete.

Eftersom barnår rätten, om föräldrarna inte gör ett aktivt val, tillfaller den förälder som har lägst inkomst och det i hög utsträckning är kvinnor som har de lägsta inkomsterna kommer denna förmån, enligt regeringen, främst kvinnor till godo.

Den statliga ålderspensionsavgiftens storlek och utgiftsutvecklingen för pensionsrätt för barnår styrs främst av pris- och inkomstbasbeloppens utveckling, utveckling av födelsetalen, timlöneutvecklingen, inflation och arbetslöshet.

För innevarande år beräknas utgifterna till 4 452 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2007 till anslaget 21:7 Pensionsrätt för barnår anvisar ett ramanslag på 4 592 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag till medelsanvisning har inte föranlett några motionsyrkanden. Utskottet tillstyrker förslaget.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Principer för socialförsäkringarna, punkt 1 (v) av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf265 yrkandena 3–6 och 9.

Ställningstagande

Det offentliga trygghetssystemet är ett redskap för att utjämna klass- och könsskillnader samt att fördela resurser över livet. I direktiven till den aviserade parlamentariska utredningen bör därför anges att värnandet om den generella välfärdsmodellen bör vara en utgångspunkt för utredningsarbetet. I arbetet med att skapa förbättringar inom socialförsäkringssystemet bör regeringen använda sig av inkomstbortfallsprincipen som grund. Höga tak är en förutsättning för systemets legitimitet. Det är viktigt att värna den generella karaktären i försäkringssystemen och motverka ökade inslag av privatisering genom att överlåta ansvar till trafikförsäkringen. Inom ohälsarbetet bör man se över vilka förändringar som är nödvändiga för att motverka behovet och framväxten av privata försäkringslösningar. Statens ansvar ska inte lämnas över på arbetsmarknadens parter eller den privata marknaden. Utgiftstaket för staten innebär i praktiken att överskott i socialförsäkringarna används för att täcka budgetunderskottet och sänka skatten. Socialförsäkringarna finansieras genom avstått löneutrymme, och regeringen bör verka för att eventuella överskott i socialförsäkringssystemet ska komma de försäkrade till del genom att stärka försäkringen och fullfölja nödvändiga satsningar på att skapa ett rymligt arbetsliv.

2. EU:s kompetens på socialförsäkringsområdet, punkt 3 (v) av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf265 yrkande 10.

Ställningstagande

Den nationella beslutanderätten i EU-frågor på det sociala området värnas i teorin, men i praktiken pågår en harmonisering på området som drivs på av EMU-projektet. På EU-toppmötet i Bryssel i mars 2004 uppmanades medlemsländerna att ”minska den offentliga skulden genom att med kraft reformera systemet för sysselsättning, hälsa och pensioner”. Regeringen påskyndar dessutom EU-anpassningen av socialförsäkringarna i och med den pågående översynen av socialförsäkringarna. Vi ser en uppenbar risk att EU-samarbetet kommer att medföra en ökad privatisering av socialförsäkringarna, vilket i sin tur riskerar att hota det generella välfärdssystemet i Sverige. Regeringen bör inom EU därför verka för att den nationella beslutanderätten på det sociala området bevaras även i praktiken.

3. Gränshinder i Norden, punkt 4 (s)

av Tomas Eneroth (s), Catherine Persson (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf254, 2006/07:Sf291, 2006/07:Sf292 och 2006/07:Sf293 samt bifaller delvis motionerna 2006/07:Sf225, 2006/07:Sf231 och 2006/07:N294 yrkande 9.

Ställningstagande

Arbetet med att undanröja gränshindren i Norden måste påskyndas och intensifieras. Det finns fortfarande besvärligheter som begränsar integrationen mellan länderna, t.ex. när det gäller a-kassan, praktik för arbetssökande, utbildningssystemen och inkomstbeskattningen samt oklarheter när det gäller arbetsgivaravgifter. Stora problem uppstår också kring den svenska föräldraförsäkringen, och det är orimligt att en person som redan uppbär föräldrapenning kan nekas fortsatt föräldrapenning vid flyttning till ett annat nordiskt land. Dessutom har de nordiska länderna olika regler för

förtidspensionering, och det behövs en harmonisering av regelverken eller särregler för dem som arbetat i flera nordiska länder. Regeringen bör också överväga att ändra den svenska lagstiftningen så att studerande med studiemedel från annat nordiskt land eller EU/EES-land inte särbehandlas negativt vad avser rätten till vilande SGI i samband med studier.

4. Mål för ökad hälsa i arbetslivet, punkt 5 (s, v)

av Tomas Eneroth (s), Catherine Persson (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf286 yrkande 5, bifaller delvis motion 2006/07:Fi244 yrkande 18 och avslår proposition 2006/07:1 utgiftsområde 10 punkt 7.

Ställningstagande

Utvecklingen har visat att det är fullt möjligt att nå nu gällande mål. Regeringens inslagna väg är en symbolpolitik som enbart handlar om att ställa hårdare krav på sjukskrivna. Denna politik minskar möjligheterna att minska ohälsan i arbetslivet. Enligt vår mening ska kraften i stället ägnas åt att stärka försäkringen, att satsa på rehabilitering och på insatser för att skapa ett rymligt arbetsliv. Målet att halvera antalet sjukpenningdagar fram till 2008 bör därför ligga fast och regeringens förslag därmed avslås.

5. Sjukpenninggrundande inkomst, punkt 7 (mp)

av Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ub255 yrkande 5 och avslår motionerna 2006/07:Sf215 och 2006/07:Sf259.

Ställningstagande

Studenter som förvärvsarbetat innan de börjat studera kan ha kvalificerat sig för sjukpenninggrundande inkomst, SGI. SGI kan vara vilande under studietiden, under förutsättning av att studenten finansierar sina studier med studielån genom CSN. Detta förutsätter också att studenten har studie-

medel för varje vecka, hela läsåret. En enda vecka utan studiemedel innebär att studenten förlorar sin SGI. Studenter som inte uppbär studiemedel saknar möjlighet att få ersättning vid sjukdom. Det finns ingen anledning att tryggheten vid sjukdom ska vara beroende av hur studiemedlen tas ut, inte heller om om den studerande finansierar sina studier med lån eller ej. En utredning bör tillsättas för att utveckla ett nytt system för hur studenters försörjning ska tryggas vid sjukdom oavsett om de finansierar sina studier med studiemedel eller inte.

6. Karensdag, punkt 8 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:A269 yrkande 22.

Ställningstagande

Karensdagen innebär att människor inte har råd att vara hemma när de är sjuka. Detta bidrar till att öka människors osäkerhet och otrygghet på arbetsmarknaden. Karensdagen är djupt orättvis för personer som arbetar i en dålig arbetsmiljö, har en utsatt ekonomisk situation, skiftarbetar, har flera arbetsgivare eller lider av ohälsotillstånd av olika slag. I dag innebär således karensdagen att många går till jobbet fast de är sjuka, vilket troligen ökar ohälsan för individen i ett senare skede. Karensdagen bör därför avskaffas.

7. Sjuknärvaro, punkt 9 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:So309 yrkande 1.

Ställningstagande

Det är inte i linje med ett gott folkhälsoarbete att försvåra för sjuka människor att bli sjukskrivna. Risken är att detta leder till en alltför stor sjuknärvaro i arbetslivet, vilket ger allvarligare ohälsa på sikt. Regeringen bör därför tillsätta en utredning som ser över konsekvenserna av sjuknärvaron i arbetslivet.

8. Flexibla ersättningsnivåer, punkt 11 (s, v, mp)

av Tomas Eneroth (s), Catherine Persson (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v), Gunvor G Ericson (mp) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf210, 2006/07:Sf249, 2006/07:Sf278 och 2006/07:A269 yrkande 21.

Ställningstagande

För att stärka individperspektivet och möjliggöra för mer individuella rehabiliteringslösningar bör ersättning med obegränsat antal steg införas inom sjukförsäkringen. Härigenom blir utgångspunkten hur mycket den försäkrade kan arbeta med hänsyn tagen till sjukdom och arbetsförhållanden. En sådan ordning stärker även möjligheten till kontakt med arbetsplatsen. Därför bör regeringen återkomma med förslag till hur ersättning i flera steg bäst kan utformas och införas i sjukförsäkringssystemet.

9. Hamna mellan stolarna, punkt 13 (s, v)

av Tomas Eneroth (s), Catherine Persson (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf242 yrkandena 2 och 3 samt 2006/07:Sf273, bifaller delvis motion 2006/07:Sf288 och avslår motion 2006/07:Sf276.

Ställningstagande

För att hantera problemet med att människor faller mellan stolarna har Försäkringskassan och arbetsförmedlingen förbättrat sin samordning. Bland annat ska gemensamma avstämningsmöten hållas för att ge ett bättre underlag för Försäkringskassans beslut om sjukpenning. Efter ett eventuellt avslagsbeslut ska den enskilde erbjudas ytterligare ett gemensamt möte med arbetsförmedlingen.

För att detta arbetssätt ska ha avsedd verkan och ske på ett rättssäkert sätt, måste detta uppdrag vara förankrat även på lokal nivå. Varje kontor och varje anställd inom respektive myndighet måste således känna till denna rutin. Därför bör ett uppdrag, inklusive krav på återrapportering, om lokal implementering av uppdraget om förbättrad samverkan skrivas in i regleringsbrev till Ams respektive Försäkringskassan.

Försäkringskassan å ena sidan utgår i sina bedömningar ifrån målet att den sjukskrivne ska uppnå ”arbetsförmåga”. Arbetsförmedlingarna å andra sidan använder sig av begreppet ”arbetsför”. De båda myndigheternas begrepp är inte överensstämmande med varandra, vilket gör att den försäkrade riskerar att hamna i kläm genom att åtgärderna för att uppnå dessa olika målbeskrivningar drar åt olika håll. Därför bör riksdagen tillkännage för regeringen att Försäkringskassans och Ams målbeskrivningar bör samordnas.

10. Sjukpenning vid deltidstudier m.m., punkt 14 (mp)

av Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf240 och 2006/07:Ub255 yrkande 26 och avslår motion 2006/07:Sf236.

Ställningstagande

Enligt gällande regler är det inte möjligt att vara sjukskriven på deltid och samtidigt studera på deltid. I arbetslivet anses möjligheten till deltidssjukskrivning vara viktig, inte minst för att skapa rimliga förutsättningar för en anställd att komma tillbaka i arbete efter en tids sjukdom. Deltidsstudier kan vara ett utmärkt sätt att komma tillbaka till studier efter en tids heltidsjukskrivning. Deltidssjukskrivning måste således gå att kombinera med deltidstudier.

11. Sjukskrivningsrätt för sjukgymnaster, punkt 16 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf277.

Ställningstagande

De med svåra problem i rörelseapparaten har oftast sin primära och regelbundna kontakt med sjukgymnast eller motsvarande som komplement till kontakten med läkare. Det innebär att sjukgymnasten har stor kännedom om patientens arbetshinder och möjligheter. Därutöver ligger det i sjukgymnastens yrke att arbeta hälsoinriktat och utifrån de resurser varje patient har. Det bör därför ligga nära till hands att ge sjukgymnasterna rätt att sjukskriva patienter med besvär från rörelse- och stödorganen. Ett projekt bör därför initieras med möjlighet för sjukgymnaster att ansvara för sjukskrivningarna av patienter med långvariga problem från rörelseapparaten.

12. Sjukpenning vid elöverkänslighet, punkt 17 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Fö219 yrkande 5.

Ställningstagande

Flera försäkringskassor har inte godkänt elöverkänslighet som sjukdom. Inledningsvis kan sjukpenning utgå, men efter utredning kan den dras in om diagnosen är elallergi. Dessa skillnader i försäkringskassornas bedömning är oacceptabla och bör åtgärdas. Sedan den 1 januari 2005 är Försäkringskassan en sammanhållen myndighet som bl.a. har till uppgift att skapa gemensamma riktlinjer för bedömningar. Försäkringskassan bör få i uppdrag att särskilt se över enhetligheten och rättssäkerheten i bedömningarna vad gäller elöverkänslighet.

13. Sjukpenningfrågor i övrigt, punkt 18 (mp)

av Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf296 yrkande 11 och avslår motionerna 2006/07:Sf203 och 2006/07:Sf237.

Ställningstagande

Vi människor reagerar olika på både sjukdomstillstånd och psykiska påfrestringar. Sjukförsäkringssystemet måste vara anpassat till människor och inte tvärtom. Att särskilt närma sig de diffusa diagnoserna är bra, men inte för att skapa stelbenta regler som innebär att människors upplevelser av smärta eller sjukdom kan avfärdas. Istället bör rätt hjälp ges.

14. Rehabiliteringsfrågor, punkt 20 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf242 yrkande 5, 2006/07:A235 yrkande 3 och 2006/07:A269 yrkandena 11, 12 och 18 samt avslår motionerna 2006/07:Sf218 yrkande 1 och 2006/07:Ub259 yrkande 2.

Ställningstagande

Regeringens politik avseende omställning av arbetsplatser är inte verkningfull i dagens tuffa arbetsmarknad. I stället bör en samlad och kraftfull omställningsstrategi som bygger på individens rätt till arbete efter egen förmåga skapas.

Vidare ska långtidssjukskrivna, som bedöms ha behov av att uppgradera kompetens eller byta yrkesinriktning för att kunna återgå till arbetslivet, få möjlighet att uppbära rehabiliteringspenning under tid då studier bedrivs.

Arbetsgivare har ett huvudansvar för att kartlägga behovet av rehabilitering för den som varit sjuk länge eller ofta och för att rehabiliteringen också kommer i gång. Försäkringskassan är involverad i bedömningen av åtgärderna, som kan handla om att anpassa arbetsplatsen eller omplacera till annat arbete inom verksamheten. Att se över arbetsorganisationen mer brett, och då även beakta inflytande- och medbestämmandeaspekter, bör

vara en självklar del av Försäkringskassans arbete. Riksdagen bör därför begära att regeringen uppdrar åt Försäkringskassan att utarbeta riktlinjer för beaktande av arbetsplatsinflytande i rehabiliteringsarbetet.

Problemet i dag är att varken resurser som motsvarar behoven av rehabilitering eller åtgärder som kan skapa fler arbetsmöjligheter finns. I stället förtidspensioneras långtidssjukskrivna bort från arbetslivet. Såväl Försäkringskassan som Riksrevisionen menar att det grundläggande problemet är att ingen vill betala för rehabiliteringen. Konsekvensen av detta är att ett stort antal människor således förvägras tillgång till nödvändig rehabilitering. Ytterst måste samhället kunna garantera att rehabiliteringsåtgärder kommer till stånd. Den nuvarande situationen är oacceptabel, och behovet av kraftfulla åtgärder är närmast akut. Därför bör en utredning skyndsamt tillsättas för att pröva hur en obligatorisk rehabiliteringsförsäkring som garanterar individens rätt till rehabilitering bör utformas och finansieras.

Avstämningsmöten är viktiga för att den som är sjukskriven, tillsammans med arbetsgivare, Försäkringskassan, behandlande läkare och den fackliga organisationen, ska kunna ta fram en plan för en lyckad och snar återgång till arbetet. Arbetet med avstämningsmöten behöver dock följas upp. Regeringen bör därför ge Försäkringskassan i uppdrag att genomföra en sådan uppföljning.

15. Rehabiliteringsansvar m.m., punkt 21 (s)

av Tomas Eneroth (s), Catherine Persson (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Fi244 yrkande 31 och avslår motionerna 2006/07:Sf235 och 2006/07:A269 yrkande 17.

Ställningstagande

Tidiga insatser i rehabiliteringsprocessen har betydelse för arbetstagarnas hälsa. Därför bör arbetsgivarens skyldighet att göra rehabiliteringsutredning kvarstå.

16. Rehabiliteringsansvar m.m., punkt 21 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:A269 yrkande 17 och bifaller delvis motionerna 2006/07:Fi244 yrkande 31 och 2006/07:Sf235.

Ställningstagande

För att det ska finnas tillräckliga verktyg som tillgodoser att den försäkrade får tillgång till nödvändiga rehabiliteringsåtgärder, behövs ett förtydligande av arbetsgivarens ansvar för rehabiliteringen. Därför bör regeringen återkomma med förslag angående hur sanktioner mot arbetsgivare som inte inkommer med rehabiliteringsutredning bäst bör utformas.

17. Arbetshjälpmedel, punkt 23 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:A273 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vid Försäkringskassans bedömningar av rätten till arbetshjälpmedel har det fokuserats alltmer på arbetsmiljölagen och arbetsgivarens ansvar för olika anpassningsåtgärder. Allt färre arbetsgivare är dock beredda att anställa en person med ett funktionshinder, när man vet att det medför extra kostnader för inköp och underhåll av arbetshjälpmedel. Funktionshindrade som är beroende av arbetstekniska hjälpmedel riskerar därmed att få mycket svårt att komma in och stanna kvar på arbetsmarknaden. Andemeningen med stödet har tvärtom varit att ge utsatta grupper större möjligheter att komma in i arbetslivet. Regeringen bör därför göra en översyn av hur reglerna om rätt till arbetshjälpmedel tillämpas.

Funktionshindrade i arbetslivet har samma behov som andra av att fortbilda sig inom sitt yrkesområde och att därmed kunna utvecklas i sin yrkesroll. Även beträffande facklitteratur har Försäkringskassan börjat ändra inställning. Det måste utvecklas ett enkelt och effektivt sätt för exempelvis synskadade och andra läshandikappade att få tillgång till nödvändig facklitteratur. En anpassning av facklitteraturen bör ses som ett personligt arbetshjälpmedel och inte belasta arbetsgivaren. Det behöver införas en regel där det klart framgår att facklitteratur är ett arbetshjälpmedel.

18. Finansiell samordning, punkt 24 (s)

av Tomas Eneroth (s), Catherine Persson (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Fi244 yrkande 62 och 2006/07:Sf295 i denna del och avslår motionerna 2006/07:Sf242 yrkande 1, 2006/07:Sf258 och 2006/07:Sf281.

Ställningstagande

Vi anser det viktigt att alla fyra aktörer – Försäkringskassan, landsting, kommuner och länsarbetsnämnd – deltar i den finansiella samordningen för en framgångsrik samverkan. Därför avvisar vi regeringens syn om att frågå principen om att alla fyra aktörerna ska delta i samverkan.

19. Finansiell samordning, punkt 24 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf242 yrkande 1 och avslår motionerna 2006/07:Fi244 yrkande 62, 2006/07:Sf258, 2006/07:Sf281 och 2006/07:Sf295 i denna del.

Ställningstagande

Genom finansiell samverkan ges myndigheterna möjlighet att samordna sina resurser för att människor som av olika skäl inte befinner sig i arbete ska rehabiliteras. Detta fungerar inte tillräckligt bra, och regeringen bör därför vidta ytterligare åtgärder som säkerställer att målet med den finansiella samordningen uppnås.

20. Övrig samverkan, punkt 25 (s)

av Tomas Eneroth (s), Catherine Persson (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Fi244 yrkande 16 och avslår motionerna 2006/07:Sf242 yrkande 4 och 2006/07:A269 yrkande 13.

Ställningstagande

Regeringen har aviserat en förändring av uppdraget till Försäkringskassan och Ams att bedriva förstärkta insatser för långtidssjukskrivna och personer med aktivitetsersättning eller tidsbegränsad sjukersättning, det s.k. Pila-projektet. Vi anser inte att någon förändring ska göras. Bland annat anser vi att det är viktigt att båda myndigheterna deltar.

21. Övrig samverkan, punkt 25 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf242 yrkande 4 och 2006/07:A269 yrkande 13 och avslår motion 2006/07:Fi244 yrkande 16.

Ställningstagande

Det är viktigt att långtidssjuka redan under sjukskrivningsperioden kan få stöd och hjälp av arbetsförmedlingen med att finna ett nytt arbete och yrke. Ams har dock tidigare inte arbetat gentemot personer som har en anställning. Att få denna målgrupp inom sitt ansvarsområde kräver tillräckligt med resurser. Samhall AB bör kunna få i uppgift och resurser att mer offensivt ansvara för dem som har en restarbetsförmåga men som inte kunnat få ett reguljärt arbete för denna del. Även andra offentliga institutioner bör kunna få detta uppdrag, för att bl.a. kunna erbjuda jobb inom fler yrken och på fler orter.

Vidare bör en översyn göras av myndigheters organisatoriska samverkan kring långtidssjukskrivnas och förtidspensionerades behov av insatser. Översynen ska fokusera på hur denna samverkan kan förbättras och effektiviseras, främst vad gäller samarbetet mellan Försäkringskassan och Arbetsmarknadsverket.

22. Läkarintyg från första dagen, punkt 26 (s, v, mp)

av Tomas Eneroth (s), Catherine Persson (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v), Gunvor G Ericson (mp) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Fi244 yrkande 17 och 2006/07:Sf296 yrkande 9.

Ställningstagande

Ett förslag att kräva läkarintyg från första sjukdagen skulle tvinga sjuka att gå till primärvården i stället för att kureras förkylningar och magsjukor själva. Förutom den misstro mot individen som ett sådant förslag andas kommer det, om det genomförs, att leda till att sjukvården tvingas till omprioriteringar, där vården får stå tillbaka på bekostnad av ökad byråkrati.

23. Sjuklöneansvar för mindre företag, punkt 27 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf229 yrkandena 1 och 2 samt avslår motion 2006/07:Sf272.

Ställningstagande

För mindre företag kan regeln om 14 dagars sjuklön innebära problem. Ett mindre företag har normalt inte samma resurser och kunskaper på området som ett större företag. Dessutom får frånvaro många gånger större inverkan på verksamheten och resultatet. Mycket talar även för att reglerna om sjuklön påverkar företagets vilja att anställa personal. Därtill stängs männi-

skor med t.ex. återkommande sjukperioder ute från arbetsmarknaden. Regeringen bör därför återkomma med ett förslag om att mindre företag med upp till 10 anställda inte ska behöva betala 14 dagars sjuklön.

Om sjuklöneansvaret slopas för dessa mindre företag innebär gällande regler att deras anställda får en lägre ersättning vid sjukdom än vad anställda vid större företag får. Regeringen bör därför återkomma med ett förslag om särskilda regler för sjukpenning under de första 14 dagarna för anställda i företag med upp till 10 anställda.

24. Rätt till aktivitets- och sjukersättning på garantinivå, punkt 29 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf241.

Ställningstagande

Personer som är arbetsoförmögna på grund av sjukdom eller dylikt när de bosätter sig i Sverige har inte rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning på garantinivå. Regering och riksdag har under flera års tid uttalat att försörjningen av de personer som uppfyller de medicinska kriterierna och varaktighetskriterierna för rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning (förtidspension), men som på grund av kraven på viss försäkringstid inte har rätt till sådan ersättning, eller endast en låg sådan, måste få sin lösning. Ingenting har dock hänt, vilket är anmärkningsvärt. Riksdagen bör därför understryka vikten av att regeringen skyndsamt återkommer till riksdagen med förslag på hur rätten till sjuk- och aktivitetsersättning på garantinivå ska utvidgas till att gälla även personer som är arbetsoförmögna vid bosättning i Sverige.

25. Arbetskadeförsäkring, punkt 33 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Fö219 yrkande 6 och avslår motion 2006/07:Sf279.

Ställningstagande

Elöverkänsliga personer kan inte få sin skada bedömd som arbetsskada. Detta är oacceptabelt. Symtom på elöverkänslighet ska kunna godkännas som arbetsskada.

26. Ränta, punkt 34 (s)

av Tomas Eneroth (s), Catherine Persson (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 34 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Fi244 yrkande 20.

Ställningstagande

Vid långdragna rättsprocesser där beslut ändrats till förmån för den enskildes överklagande saknar individen i dag rätten till ränta. Därför bör regeringen, innan förslag om skuldränta med anledning av utbetalda ersättningar i trygghetsförsäkringarna införs, utreda förutsättningarna för att också utbetala ränta till enskilda som på grund av överklagan eller långa handläggningstider inte fått sin ersättning i tid.

27. Genusfrågor, punkt 35 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf221 yrkandena 1 och 2, 2006/07:So382 yrkande 2 och 2006/07:A269 yrkandena 15 och 16.

Ställningstagande

Det finns mycket omfattande könsskillnader i tillämpningen av arbetsskadeförsäkringen som inte går att bortförklara. De förändringar av försäkringen som gjordes 2002, som bl.a. innebar en viss uppmjukning i bevishänseende, hade som huvudsyfte att rätta till dessa könsskillnader. Önskat resultat verkar nu inte ha uppnåtts. Det är därför mycket viktigt att reger-

ingen i kommande uppdrag tydliggör den nya socialförsäkringsadministrationens ansvar för att analysera könsdiskriminerande inslag både vad gäller arbetsskadeförsäkringens uppbyggnad och handläggningen av ärendeslaget.

Kvinnor får mindre rehabilitering än män och rehabiliteringsåtgärderna är mindre kvalificerade och billigare jämfört med mäns. Därför bör Försäkringskassan ges i uppdrag att utveckla metoder för ett stärkt genusperspektiv när det gäller bedömningar och åtgärder angående rehabilitering, och i detta avseende även hitta lämpliga metoder för att utveckla nödvändigt statistiskt underlag.

Den ojämsställdhet som finns mellan funktionshindrade kvinnor och män osynliggörs. Redovisningar och all statistik över insatser till funktionshindrade bör redovisas könsuppdelat. Det finns även ett behov av en heltäckande utredning som utifrån ett genusperspektiv granskar funktionshindrades förutsättningar på arbetsmarknaden och i socialförsäkringssystemet.

Vidare är det nödvändigt med ökad kunskap om könsskillnader generellt bland Försäkringskassans personal.

28. Tillsyn av försäkringsläkare, punkt 36 (s, v)

av Tomas Eneroth (s), Catherine Persson (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:A269 yrkande 20.

Ställningstagande

Det är avgörande för den försäkrades rättssäkerhet att försäkringsläkarna står under tillsyn. Socialstyrelsen skulle kunna vara lämplig som tillsynsmyndighet i detta fall. Därför bör regeringen skyndsamt återkomma med förslag på hur sådan särskild tillsyn av försäkringsläkarna ska ske.

29. Missbruk och oegentligheter, punkt 37 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf265 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Förekomsten av oegentligheter i våra gemensamma trygghetssystem är i sig en kränkning mot det generella välfärdssystemet. Regeringen avviserar förstärkta kontrollåtgärder. Det är än viktigare att Försäkringskassan förbättrar sin uppföljande verksamhet, varför regeringen i regleringsbrev bör förtydliga detta uppdrag till kassan.

En del av de oegentligheter som det här är fråga om rör den s.k. svarta arbetskraften, t.ex. individer som uppstår sjukersättning och trots det förvärvsarbetar. Den typen av oegentligheter skulle inte existera om det inte fanns skrupelfria arbetsgivare som skapar en efterfrågan på svart arbetskraft. Dessa arbetsgivare gör sig skyldiga till brott genom att de inte betalar in skatt eller socialavgifter på lönesumman, något som i förlängningen är till skada för den försäkrade, t.ex. i form av lägre pension. Efterfrågan på svart arbetskraft måste strypas. Regeringen bör därför utreda frågan och återkomma med förslag till kraftfulla åtgärder.

30. Frågor om socialförsäkringsadministrationen i övrigt, punkt 38 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 38 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:A269 yrkandena 19 och 25 samt avslår motionerna 2006/07:Sf212 och 2006/07:Sf302.

Ställningstagande

Försäkringskassans handläggare ska ha kompetens att göra självständiga prövningar av försäkringsläkares utlåtande. Försäkringskassans tjänstemän har en annan typ av erfarenhet och kompetens än den som försäkringsläkarna har, vilket är viktigt för bedömningen av ärendet. Försäkringsläkarnas utlåtanden är ett av de underlag som ska vägas in i den helhetsbedömning som Försäkringskassan självständigt ska göra. Därför bör regeringen utreda hur handläggare hanterar den information och de underlag som inkommer från försäkringsläkare och om tillräcklig självständighet upprätthålls i bedömningarna.

Det är den patientansvariga läkaren som ytterst ansvarar för kontinuitet och medicinsk kunskap om den enskilda patienten. Det är därför viktigt att betona patientansvarig läkares kunskap också för bedömningen av behovet för sjukskrivning. Försäkringsläkare eller andra granskande läkare som föreslagits utföra s.k. second opinion har bara den ansvariga läkares journal som underlag för sin bedömning och inte en kunskap om patientens speci-

fika behov och förutsättningar. Det är viktigt att dessa läkare har en god kunskap om den patientnära vården för att kunna värdera kvaliteten på sjukintygen.

31. Förbättrade pensioner, punkt 40 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 40 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf220 yrkande 10 och avslår motionerna 2006/07:Sf219 och 2006/07:Sf268.

Ställningstagande

1990-talets statsfinansiella sanering innebar minskade offentliga utgifter och försämringar inom välfärdsstaten i stort. Pensionärerna tog sitt ansvar för ekonomin genom att prisbasbeloppet inte följde prisutvecklingen. Löftet från staten var att detta skulle återställas, vilket inte skedde. De forna ATP-pensionärerna bör kompenseras för detta genom en engångsuppräknings av pensionerna. Regeringen bör därför återkomma med förslag med denna inriktning.

32. Förbättrade pensioner, punkt 40 (mp)

av Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 40 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf219 och avslår motionerna 2006/07:Sf220 yrkande 10 och 2006/07:Sf268.

Ställningstagande

Personer som tagits ut inom ramen för flyktingkvoten kan på grund av bristande information vid ankomsten till Sverige gå miste om en senare rätt till garantipension. Detta kan inträffa om de inte fått information om att de måste ansöka om beslut om flyktingförklaring, status som skyddsbehövande i övrigt eller motsvarande enligt äldre lagstiftning, vilket krävs för att de ska kunna tillgodoräkna sig bosättningsstid i hemlandet vid beräkning av garantipension. Att ansöka om detta i efterhand är inte möjligt då

situationen i hemlandet kan ha ändrats. En utredning bör tillsättas med syfte att lägga fram förslag om att de som kommit till Sverige som kvotflyktingar ska tillerkännas garantipension.

33. Bostadstillägg till pensionärer, punkt 41 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 41 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf265 yrkande 7 i denna del och avslår motion 2006/07:Sf238.

Ställningstagande

Enligt vår uppfattning krävs fortsatta höjningar av bostadstillägget till ålderspensionärer för att stärka villkoren för de pensionärer som har det sämst ställt, däribland många kvinnor. Bostadstillägget bör därför höjas till 94 % av högsta bostadskostnad 2008 och till 95 % 2009. Regeringen bör återkomma med förslag om höjning av bostadstillägget enligt ovan.

34. Familjepolitikens inriktning, punkt 43 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 43 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf256 yrkandena 1 och 2 samt 2006/07:Sf264 yrkandena 5 och 6 samt avslår motionerna 2006/07:Sf303 och 2006/07:So265 yrkande 2.

Ställningstagande

Begreppet ekonomisk familjepolitik är problematiskt och missvisande eftersom familjebegreppet, som det används inom politikområdet, utgår från kärnfamiljen som norm. För att komma bort från detta och i stället sätta barnen i centrum bör politikområdet benämnas Ekonomisk barnpolitik. Det är utifrån barnens behov av social och ekonomisk trygghet som politiken bör utformas.

Eftersom det är viktigt att slå fast att politiken ska vara utformad på ett sådant sätt att den bidrar till en utveckling mot ökad jämställdhet i samhället bör målformuleringen i stället lyda: ”Skillnaderna i de ekonomiska

villkoren mellan familjer med och utan barn ska minska, och jämställdhet mellan könen ska uppmuntras inom ramen för den generella politiken.” En sådan målformulering inte bara bibehåller inriktningen att sätta barns bästa i fokus, utan kan snarare sägas förstärka den. Barn behöver ett jämställt samhälle för att deras bästa ska vara en reell möjlighet.

Värnandet av den generella välfärden är för oss en prioriterad uppgift. För att de åtgärder som riktas gentemot ensamstående föräldrar, av vilka de flesta är kvinnor, ska ha den träffsäkerhet som avses och för att anvisade förbättringar också ska bli reella förbättringar, bör regeringen återkomma med en handlingsplan för hur man ekonomiskt ska jämställa barn till ensamstående föräldrar med barn som har båda sina föräldrar. Regeringen bör även utforma ett handlingsprogram som särskilt syftar till att förbättra situationen för ensamstående mödrar. Ensamstående mödrar med barn lever generellt under sämre villkor än andra. Regeringen bör därför återkomma med en strukturell analys av på vilket sätt föreställningen om kärnfamiljen påverkar utformningen av välfärdssystemet och vilka konsekvenser det får för dem som inte uppfyller denna norm, bl.a. ensamstående mödrar.

35. Barnbidrag, punkt 45 (s, mp)

av Tomas Eneroth (s), Catherine Persson (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Gunvor G Ericson (mp) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 45 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf297 och avslår motion 2006/07:Sf256 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att familjepolitiken bör eftersträva ett jämställt föräldraskap så långt det är möjligt. För separerade föräldrar med gemensam vårdnad om ett barn, som bor växelvis hos föräldrarna, finns i dag en möjlighet att dela barnbidraget så att hälften utbetalas till vardera föräldern. Detta förutsätter dock att modern godkänner delning av bidraget. Detta, anser vi, är i högsta grad orättvist mot den andra föräldern. Har man delad vårdnad om ett barn har båda föräldrar också kostnader för barnets boende, mat, kläder och andra behov. Då ska det vara lika naturligt att barnbidraget delas lika mellan föräldrarna. Därför är det angeläget att man fastställer delning av barnbidraget när man fastställer delad vårdnad om ett barn.

36. Barnbidrag, punkt 45 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 45 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf256 yrkande 3 och avslår motion 2006/07:Sf297.

Ställningstagande

Många föräldrar väljer i dag att dela vårdnaden om barnen efter en separation. När barnen bor växelvis hos mamman och pappan tar båda ett aktivt ansvar för omsorgen om barnen. Därför är det bra att barnbidraget nu kan delas vid växelvis boende, om båda föräldrarna är överens om det. Vi motsätter oss däremot en automatisk delning av barnbidraget vid växelvis boende. Det övergripande syftet med barnbidraget är att bidra till kostnaderna för barnets försörjning. Det är dock inte självklart att kostnader för barnet generellt fördelas jämlikt mellan föräldrarna trots växelvis boende.

Ensamstående kvinnor med barn har en ekonomiskt svårare situation än andra hushåll. De har även en betydligt lägre standard än ensamstående män med barn. En orsak kan vara att ensamstående kvinnor oftare tar ett större ekonomiskt ansvar för barnen. För att ytterligare utreda detta förhållande bör regeringen tillsätta en utredning om hur kostnaderna fördelas vid växelvis boende.

37. Delad föräldraförsäkring, punkt 46 (s)

av Tomas Eneroth (s), Catherine Persson (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 46 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf284 yrkande 2, bifaller delvis motion 2006/07:Sf300 och avslår motionerna 2006/07:Sf264 yrkande 1 och 2006/07:Sf301 yrkande 1.

Ställningstagande

Den borgerliga regeringen har aviserat en familjepolitisk reform som tydligt innebär en tillbakagång av den moderna familjepolitik som vi utvecklat i Sverige. Vi vill gå motsatt väg och bygga vidare på de reformer som bidrar till mer jämställda förutsättningar för män och kvinnor. En utveck-

ling av föräldraförsäkringen skulle vara en av de effektivaste åtgärderna för att skapa jämställda villkor i såväl arbets- som samhällsliv. Mot bakgrund av ovanstående vill vi gå vidare och utveckla fler förslag baserade på Föräldraförsäkringsutredningen.

38. Delad föräldraförsäkring, punkt 46 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 46 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf264 yrkande 1, bifaller delvis motion 2006/07:Sf301 yrkande 1 och avslår motionerna 2006/07:Sf284 yrkande 2 och 2006/07:Sf300.

Ställningstagande

Fördelningen av föräldrapenningen är i dag en förhandlingsfråga mellan föräldrarna, vilket medför att kvinnorna tar ut den största delen av föräldrapenningdagarna. Uppdelningen avspeglar en norm om att det i första hand är kvinnan som har huvudansvaret för barnen. Denna norm leder till en orättvis fördelning mellan betalt och obetalt arbete i samhället och därmed till lönediskriminering av kvinnor. Därtill motverkar den barnens rätt till nära relationer med sina fäder.

Individens valfrihet blir i detta sammanhang enbart en illusion. Varken rådande normer eller konsekvenser, i form av ett ojämnt arbetsliv och familjeliv, kommer att förändras automatiskt. Vi är därför beredda att använda politiska medel för att skapa förutsättningar för jämställdhet. I uppbyggnaden av välfärdsstaten har vi i Sverige steg för steg avskaffat de regleringar inom skatte- och ersättningssystemen som baserats på familjen och gradvis gjort individen till utgångspunkt för politiken. Det har varit nödvändigt för att ge kvinnor oberoende och ekonomisk självständighet. På samma sätt vill vi nu göra med föräldraförsäkringen. En individualisering av föräldraförsäkringen innebär att det inte ska vara möjligt att avsäga sig ansvaret för det lilla barnet. En sådan reform är nödvändig för att ge varje förälder både de rättigheter och de skyldigheter som ett föräldraskap innebär.

39. Samtidigt uttag av föräldrapenning, punkt 47 (s, v)

av Tomas Eneroth (s), Catherine Persson (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 47 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf264 yrkande 2, 2006/07:Sf301 yrkande 2 och 2006/07:Sf307.

Ställningstagande

För att öka jämställdheten inom föräldraförsäkringen bör båda vårdnadshavarna få möjlighet, om man så önskar, att vårda barnet efter födelsen. Mannens tid med sitt nyfödda barn skulle därmed öka, vilket skapar viktiga förutsättningar för en tidig och djup relation till barnet. Samtidigt tillgodoser det barnets stora omsorgsbehov i livets början. De möjligheter som finns i dag med tillfällig föräldrapenning är inte tillräckliga i detta avseende. Regeringen bör beakta detta inom ramen för den familjepolitiska reform som aviserats.

40. Övriga föräldraförsäkringsfrågor, punkt 49 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 49 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf264 yrkandena 3 och 4 samt avslår motionerna 2006/07:Sf301 yrkande 3 och 2006/07:A221 yrkande 9.

Ställningstagande

Reglerna för inträde i föräldraförsäkringen fungerar i dag diskriminerande mot kvinnor. Problemet ligger i den regel som föreskriver 240-dagars s.k. kvalifikationstid för att erhålla föräldrapenning på sjukpenningnivå under de första 180 dagarna. Då kvinnornas uttag är högt fram till dess att barnen är ungefär ett år slår regeln särskilt mot kvinnor. 240-dagarsregeln bör därför avskaffas då den diskriminerar kvinnor och förmodligen leder till ett onödigt uppskjutande av barnafödandet. Regeringen bör särskilt beakta frågan om ett borttagande av denna regel i beredningen av den aviserade familjepolitiska reformen.

41. Övriga föräldraförsäkringsfrågor, punkt 49 (mp)

av Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 49 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:A221 yrkande 9 och avslår motionerna 2006/07:Sf264 yrkandena 3 och 4 samt 2006/07:Sf301 yrkande 3.

Ställningstagande

Pappor tar i dag ett betydligt större ansvar för sina barn än vad tidigare generationer har gjort. Utvecklingen är positiv, men det är nödvändigt att den fortsätter. Vi anser att det är viktigt att skapa förutsättningar för att pappor och mammor ska bli likvärdiga föräldrar. För att en sådan normförskjutning ska bli verklighet måste attityder och beteenden förändras. Vi är medvetna om att det är ett stort och långsiktigt projekt, men det är nödvändigt för både barnens och föräldrarnas skull. I detta sammanhang bör Försäkringskassan, mödravården och barnavårdscentralerna engageras. De bör arbeta långsiktigt med informationskampanjer som motverkar stereotypa föreställningar kring föräldraskapet. Försäkringskassan har redan haft ett flertal kampanjer med skiftande resultat. Det saknas dock utvärderingar av kampanjerna och därmed försvinner viktig kunskap om vilka metoder som fungerat och vilka som inte har fungerat. Regeringen bör ta initiativ till att en sådan utvärdering genomförs.

42. Underhållsstöd, punkt 50 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 50 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf256 yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

Livsvillkoren för barn till sammanboende respektive ensamstående skiljer sig avsevärt åt. Det är därför viktigt att föra en politik som förbättrar den ekonomiska situationen för barn till separerade föräldrar. Det har under flera år förts fram förslag om att underhållsstödets värde ska återställas och indexeras så att det följer värdeutvecklingen i samhället i stort.

Genom den tidigare höjningen av underhållsstödet med 100 kr per barn och månad förbättrades villkoren. För att undvika att underhållsstödet urholkas återigen bör stödet värdesäkras i förhållande till prisutvecklingen.

Det är också viktigt att åstadkomma förändringar angående fastställande av inkomstunderlaget vid återbetalningsskyldighet. Att återbetalningsskyldigheten baseras på inkomsten två år tillbaka i tiden innebär problem för de umgängesföräldrar som får stora förändringar av inkomstunderlaget. Därför bör återbetalningsskyldigheten bestämmas utifrån dagsaktuell inkomst om inkomsten ändrats mer än 15 %. Vidare bör frågan om finansiering av umgängesresor ses över. Även vårdnadshavare utan ekonomiska resurser måste få möjlighet att resa och träffa sina barn. Det är viktigt för att umgängesföräldern ska uppleva underhållsstödssystemet som rättvist, vilket även kan minska risken för konflikter mellan föräldrarna. Vi anser därför att möjligheten att tillhandahålla ekonomiskt stöd, som är reglerat inom ramen för underhållsstödet, för umgängesresor bör övervägas.

43. Vårdbidrag, punkt 52 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 52 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:So382 yrkande 11.

Ställningstagande

Det finns ett stort antal barn med funktionshinder och antalet ökar. Familjernas ekonomiska situation är ofta svår eftersom barnets funktionshinder och behov av omvårdnad är ett hinder för föräldrarnas förvärvsarbete. Därför är det viktigt att man på ett rättvist sätt kompenseras för de stora omkostnader som barnets funktionshinder medför. Vårdbidraget är bl.a. avsett som en inkomstbortfallsförsäkring, men det ersätter inte det egentliga inkomstbortfallet. Regeringen bör därför föranstalta om en översyn av detta stöd.

Särskilda yttranden

1. Anslag under utgiftsområdena 10-12, punkterna 6, 39 och 44 (s)

Tomas Eneroth (s), Catherine Persson (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s) och Helena Frisk (s) anför:

Vi socialdemokrater har i partimotion Fi244 ”Alla ska med” gett vår syn på inriktningen av politiken. Våra förslag syftar till att utveckla hela Sverige och ge alla som bor här del av den goda ekonomiska utveckling som politiken under tidigare mandatperioder lagt grunden för.

Det rekordstora antalet nya jobb och den snabba minskning av arbetslösheten som sker just nu är ett styrketecken för den välfärdsmodell som den nya regeringens politik syftar till att förändra. Hög sysselsättning kan förenas med rimliga nivåer och avgifter i a-kassan. God ekonomisk utveckling kan understödjas av bra sociala försäkringar. Sverige är ett framstående land i sin utvecklingstakt och modernitet just därför att vi har haft en välfärd som syftar till att skapa trygghet och rättvisa.

Vi vill bygga vidare på den generella välfärdspolitiken och inte underminera de system som gör att långtidssjuka och arbetslösa slipper hamna i permanent underläge och fattigdom. Vi motsätter oss de försämringar som slår hårt och brutalt mot de människor som redan hamnat i svårigheter. Vi har en sammanhållen politik för ett sammanhållet Sverige.

Majoriteten i riksdagen bestående av Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna avser dock att fastställa andra, ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten, och gör en annan beräkning av statens inkomster avseende 2007 än vad som skulle bli fallet med våra förslag.

När riksdagens majoritet genom rambeslutet väljer en annan inriktning av politiken än den vi förespråkar deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelningen inom utgiftsområdena 10–12.

Om vårt förslag till ramar hade vunnit gehör hade vi gjort en fördelning av anslagen inom utgiftsområdena 10–12 i enlighet med vår partimotion. Vårt budgetalternativ bör dock ses som en helhet där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Alla människor ska ha rätt till en skälig ersättning om man blir sjuk eller handikappad. Den sociala tryggheten är en grundbult i ett modernt välfärds-samhälle. Mycket tyder på att regeringens politik för sjukförsäkringen innebär att ohälsan kommer att öka.

Sjukpenningen är ett försäkringsskydd för den enskilde när han eller hon drabbas av sjukdom. Sämre ersättningar ger sämre skydd. Därför avvissar vi regeringens förslag om sänkt tak för den sjukpenninggrundande

inkomsten (SGI). Vi avvisar även regeringens förslag om en lägre SGI vid beräkning av dagersättningar. Vidare anser vi att även arbetslösa som är sjuka måste ha en bra ersättning och avvisar därför regeringens förslag om sänkt tak för sjuka arbetslösa.

Förtidspensionärer (personer med sjuk- och aktivitetsersättning) som har slitit ut sig ska ha rimliga ekonomiska levnadsvillkor även när de blir gamla. Den typiska förtidspensionären är en kvinna i 60-årsåldern som slitit ett helt arbetsliv inom vården och omsorgen. Många som tvingas lämna arbetslivet i förtid har det ekonomiskt kärvat. Därför avvisar vi regeringens förslag om att endast 80 % av antagandeinkomsten i aktivitets- och sjukersättningen ska vara pensionsgrundande. Nedskärningen på 1,7 miljarder kronor drabbar dem som har det allra svårast. Vi vill även framhålla att vi anser att förslaget är ett brott mot pensionsöverenskommelsen, vilket är allvarligt då ett stabilt pensionssystem är viktigt av såväl politiska som samhällsekonomiska skäl.

Vi vill förbättra för förtidspensionärerna genom att bostadstilläggen höjs fr.o.m. 2007, så att de får del av samma bostadstillägg som ålderspensionärer. Reformen omfattar en höjning av ersättningsnivån från 91 till 95 %. Taket för bostadskostnaden höjs med 500 kr till 5 000 kr och inkomstprövningsnivån sänks från 62 till 60 %. Höjningarna kan innebära en inkomstförstärkning med upp till 655 kr per månad för en förtidspensionär.

Sammantaget innebär våra förslag ökade utgifter 2007 med 2 245 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Många äldre har svårt att få ekonomin att gå ihop. Av det skälet vill vi förbättra bostadstillägget till ålderspensionärer. En höjning av bostadstillägget gynnar framför allt de pensionärer som har de lägsta inkomsterna. För att ge denna grupp ett välbehövligt tillskott anser vi att nivån för bostadstillägget snarast möjligt bör höjas till 95 % av bostadskostnaden upp till 5 000 kr. Vidare anser vi att bostadstillägget bör minskas med 60 % av reduceringsinkomsten i stället för som i dag med 62 %.

Sammantaget innebär våra förslag ökade utgifter 2007 med 398 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Socialdemokraterna avvisar regeringens förslag till sänkta ersättningsnivåer inom föräldraförsäkringen. Vidare avvisar vi regeringens förslag om sänkt inkomsttak för tillfällig föräldrapenning och havandeskapspenning samt förslaget om ny beräkningsgrund för SGI. Förslagen försämrar enligt vår uppfattning de system som ska garantera social trygghet och jämställdhet.

Vi värnar en familjepolitik grundad på generell välfärd, barnets bästa samt jämställdhet mellan kvinnor och män. Föräldraförsäkringen syftar till att ge båda föräldrarna möjlighet att förena förvärvsarbete eller studier

med föräldraskap. När man skaffar barn, börjar studera, flyttar, mister jobbet eller byter arbete behöver man tryggheten som bäst. Trygghet är en bra grund för fortsatt utveckling, omställning och utbyggd välfärd.

Sammantaget innebär våra förslag ökade utgifter 2007 med 669 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

2. Anslag under utgiftsområdena 10-12, punkterna 6, 39 och 44 (v)

Kalle Larsson (v) anför:

En majoritet i finansutskottet beslutade den 23 november om förslag till ramar för statsbudgetens utgiftsområden samt en beräkning av statens inkomster. Ett tak för statens utgifter inklusive pensionssystemet föreslogs också för 2007 och 2008.

Vänsterpartiet presenterar i sin budgetmotion Fi245 en helt annan inriktning för den ekonomiska politiken än det förslag som finansutskottet beslutat att ställa sig bakom. Vårt budgetalternativ avvisar regeringens politik som bygger på skattesänkningar ämnade att gynna de gynnade, på folkflertalets bekostnad. Vi avvisar således de kraftiga försämringar som regeringen föreslår, särskilt på arbetsmarknadspolitikens område, med sikte inställt på att försvaga den fackliga organiseringen och därmed löntagarnas ställning. Vänsterpartiet ifrågasätter den politik som präglas av en marknadsliberal grundsyn, som skapar arbetslöshet och leder till en socialt destruktiv överföring av resurser till de rikaste. I stället förordas en demokratisering av den ekonomiska politiken där arbetslöshetsbekämpning görs till den ekonomiska politikens allt överskuggande mål. Vänsterpartiet presenterar en omfattande reformbudget för jobb, rättvisa, miljöömställning och jämställdhet.

Vänsterpartiets politik för full sysselsättning påverkar olika delar av statsbudgeten. Ett omfattande jobbpaket presenteras, liksom ett flertal stora reformer för ökad välfärd och rättvisa, så att de resurser som finns i statskassan ska komma till nytta i produktiva satsningar.

Då finansutskottet föreslagit ett rambeslut som innebär en helt annan inriktning av den ekonomiska politiken, än den som Vänsterpartiet presenterat, deltar vi inte i detta beslut om fördelningen av anslag inom utgiftsområdena 10–12, och presenterar inget formellt motförslag till utskottsbehandling.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Vänsterpartiet värnar om människors rätt till trygg långsiktig försörjning inom sjukförsäkringen om arbetsförmågan är varaktigt nedsatt. Samtidigt tycker vi att det är viktigt att lyfta fram arbetslinjen som en rättighet. Mäniskor med hälsoproblem ska inte automatiskt räknas bort från arbetslivet och bli fast i sjukskrivning mot sin egen vilja. Avgörande är satsningar på

rehabilitering och att arbetsplatserna bättre anpassas till människors olika förutsättningar. Det är vare sig ett sätt att bota ohälsa eller att värna arbetslinjen att försäkra villkoren för sjukskrivna och förtidspensionärer.

19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.

Vi föreslår en ökning av anslag 19:1 med 2 340 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Regeringen har i budgetpropositionen föreslagit en rad genomgripande förändringar och kraftiga nedskärningar på sjukförsäkringens område. Vänsterpartiet avvisar dessa försämringar och ovillkorligen även tanken på att försämringar i trygghetssystemen för sjuka och arbetslösa skulle leda till stärkt närvaro på arbetsmarknaden. Vi avvisar således förslaget om sänkt tak för SGI till 7,5 basbelopp och sänkningen av dagersättningar genom att SGI multipliceras med 0,989. Vi avvisar även förslaget om sänkt sjukpenningtak för arbetslösa.

Vi anser även att eventuella effektiviseringar och hantering av felaktiga utbetalningar som kan genomföras inom sjukförsäkringen, inte ska användas till besparingar på utgiftsområdet. Utrymme måste finnas för att även förbättra tillämpningen av regelsystemet, så att det görs mer rättssäkra och rättvisa bedömningar. Mot denna bakgrund ökar vi anslaget med 230 miljoner kronor årligen 2007–2009.

19:2 Aktivitets- och sjukersättning

Vi föreslår en ökning av anslag 19:2 med 2 640 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Vi avvisar förslaget om sänkt antagandeinkomst för personer som uppstår aktivitets- och sjukersättning, vilket skulle leda till en sämre framtida pension för denna grupp.

Vänsterpartiets förslag inom detta utgiftsområde handlar dock inte enbart om att försvara sjukförsäkringen mot de intensiva angrepp som regeringens politik utsätter den för. Vi lämnar också förslag som syftar till att stärka försäkringen och att förbättra de ekonomiska villkoren inte minst för de mest utsatta. Således föreslår vi en stegvis höjning av sjuk- och aktivitetsersättningen till 67 % 2009. Vi föreslår också att bostadstillägget för personer med sjuk- och aktivitetsersättning höjs till samma nivå som för ålderspensionärer 2007. Det innebär en höjning av ersättningsnivån från 91 till 93 % samt en höjning av hyrestaket med 500 kr till 5 000 kr. Vi föreslår dessutom en fortsatt stegvis höjning kommande år till 95 % år 2009 för bägge grupperna. Vidare föreslår vi att karensdagen ska slopas från 2008.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Vänsterpartiets politik för trygghet vid ålderdom presenteras i en rad motionsyrkanden och förslag. På ett antal punkter i detta betänkande avlämnar vi reservationer som anger vår politik de kommande åren. Vi vill inleda med att stärka villkoren för de pensionärer som har det sämst ställt, däribland många kvinnor. Vi vill i detta sammanhang särskilt nämna att vi föreslår att garantipensionen höjs fr.o.m. 2008 och avser att i vår kommande budgetmotion anvisa 1 miljard kronor till denna höjning. Från och med 2009 är vi beredda att satsa 2 miljarder kronor på att höja garantipensionen. Vi föreslår också en höjning av bostadstillägget för pensionärer från 93 till 95 % med start 2008 och anvisar för detta 120 miljoner kronor 2008 och 250 miljoner kronor 2009.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

21:2 Föräldraförsäkring

Vänsterpartiet avvisar regeringens förslag om förändrad beräkningsgrund för ersättningsnivån i föräldraförsäkringen och sänkta inkomsttak för havandeskapspenning och tillfällig föräldrapenning. Av detta skäl föreslår vi att anslaget ska öka med 1 292 miljoner kronor för budgetår 2007. Inom ramen för vårt anslag avvisar vi också den föreslagna besparingen på 500 miljoner kronor. Vi delar inte regeringens förmodan om att satsningarna på att avslöja och motverka fusk kommer att ge sådan utdelning att det skulle motivera en sådan minskning av anslaget. Vänsterpartiet föreslår också en satsning med 480 miljoner kronor på höjning och indexering av underhållsstödet.

3. Anslag under utgiftsområdena 10-12, punkterna 6, 39 och 44 (mp)

Gunvor G Ericson (mp) anför:

Miljöpartiet har presenterat sitt förslag till ekonomisk politik och budgetpolitik i budgetmotion Fi246, skattemotion Fi223 och tillhörande kommittémotioner.

Utgångspunkten för våra förslag är de stora utmaningar vi ser att Sverige står inför. Vi måste ta vårt ansvar för att avstyra hotet mot vårt gemensamma klimat. Vi måste se till att nya jobb kan skapas och att förutsättningarna för att nya företag kan växa fram är goda. Vi måste se till att förbättra levnadsvillkoren för de individer som har det sämst ställt. Det är en folkhälsofråga helt i linje med det andra målområdet i de av riksdagen beslutade nationella folkhälsomålen, ekonomisk och social trygghet. Något som den nya regeringen tycks bortse ifrån.

Klimathotet ställer stora krav på fortsatt omställning nationellt i Sverige och globalt. Klimatförändringarna påverkar inte bara miljön utan även människors hälsa. Genom investeringar i ny teknik, satsningar på biobränslen

och miljöbilar, satsningar på ett nationellt biogasprogram, ökade investeringar i järnväg, sänkt moms för E 85 och fortsatt skatteväxling som vi föreslår skapas drivkrafter och möjligheter för att möta klimatutmaningen och därmed också dess hälsokonsekvenser.

Miljöpartiets budgetförslag syftar också till att frigöra individens kreativitet och kraft. Då skapas möjligheter för entreprenörer som kan skapa nya företag och nya jobb. Sveriges små och medelstora företag har goda förutsättningar att växa och utvecklas. Denna positiva kraft måste bejagas och vi måste se att dessa företag är de som skapar förutsättningar för en ansvarsfull och långsiktigt hållbar utveckling. Att fokusera på individens kreativitet och kraft ska också vara vägledande i all rehabilitering. Då klarar vi också ekonomin och skapar förutsättningar för långsiktigt hållbar utveckling, både ekonomiskt, socialt och ekologiskt.

Miljöpartiet tar i sitt budgetförslag fasta på att förändring också skapar spänningar. I ett modernt samhälle där det sker snabba förändringar av ekonomin riskerar människor att komma i kläm. Människor som känner sig trängda och hotade och inte känner tillit till samhället riskerar att skapa påfrestningar som slår hårt mot vår förmåga att skapa långsiktig förändring. Miljöpartiet menar därför att det är viktigt att värna lika rättigheter för alla människor och ge människor den hjälp och det stöd som de behöver för att kunna komma vidare i livet. Av den här anledningen avvisar vi också regeringens budgetförslag med dess negativa konsekvenser för dem som har det sämst ställt.

Finansutskottet har ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Samtidigt har finansutskottet avstyrkt Miljöpartiets förslag till utgiftsramar och beräkningar av inkomster och därmed förutsättningarna för vårt budgetförslag. Av den här anledningen tar vi inte del i beslutet om anslag under utgiftsområdena 10–12. I stället redovisas här vår fördelning av anslag under utgiftsområdet som förordas i vår anslagsmotion Sf296.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

När det gäller ohälsosituationen i Sverige kan vi konstatera att det allt högre tempot på arbetsplatserna och den höga sjukfrånvaron inte löses genom försämrade socialförsäkringar. Det leder snarare till en ökad ekonomisk stress som spär på den ojämlika hälsoutvecklingen i Sverige och därmed till en försämrad folkhälsa. Vi anser att det i stället behövs ett förebyggande synsätt i samhället. Insatser ska fokusera på att främja hälsa i stället för att vänta till dess att ohälsa och sjukdom har manifesterats. Individer ska ges mer makt och inflytande över sin situation. Det är viktigt att inte fastna i byråkratiska system för att det inte är tydligt vem som har ansvar för rehabilitering.

19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.

Vi föreslår en ökning av anslag 19:1 med 460 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Vi anser inte att SGI ska ändras till att beräknas på historiska inkomster. Det riskerar medföra att människor får ekonomiskt försämrade livsvillkor, vilket drabbar i synnerhet dem som blir långvarigt sjuka. Vi anser följaktligen att förslaget att reducera dagessättningar genom att SGI multipliceras med faktorn 0,989 vid beräkningar är ett felaktigt tillvägagångssätt som drabbar redan utsatta. Det rimmar även illa med målet för folkhälsan.

Vi vänder oss mot att sjukpenningstaket för arbetslösa ska sänkas. Ersättningen är inte lätt att leva på. Arbetslösa sjukskrivna har också barn och dessa barn drabbas extra hårt. Förslaget stärker klyftorna och motverkar målet för folkhälsan.

19:2 Aktivitets- och sjukersättning

Vi föreslår en ökning av anslag 19:2 med 1 700 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Det är helt klart att regeringen tänker sig att personer med aktivitets- eller sjukersättning ska pressas tillbaka till arbetslivet med ekonomiska styrmedel. Det ska bli tufft att vara sjukpensionär med andra ord. När det gäller förslaget att sänka den inkomst som kan läggas till grund för pension, så tycker vi att detta är ett rent märkligt förslag. Personer med aktivitets- och sjukersättning drabbas dubbelt genom att också få sänkt pension. Vi avvisar således detta förslag.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

20:1 Garantipension till ålderspension

Vi föreslår att garantipensionen generellt höjs med 1 000 kr per år fr.o.m. den 1 januari 2007, och för detta ändamål avsätter vi 500 miljoner kronor 2007.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

21:2 Föräldraförsäkring

Miljöpartiet vänder sig mot regeringens försämringar av socialförsäkrings-systemet. Det gäller i första hand den sänkta sjukpenninggrundande inkomsten, vilken även inverkar på föräldraförsäkringen. Däremot delar vi regeringens och majoritetens uppfattning om vikten av att behålla det högre inkomsttaket för föräldrapenningdagarna. Det är viktigt för att mäns uttag av föräldrapenning ska fortsätta att öka. Vi föreslår starkt förbättrade möjligheter till tid med barn genom förlängd föräldraförsäkring med en månad och en ny barntidsförsäkring. Reformen gör det möjligt att arbeta deltid med särskild ersättning för föräldrar med barn mellan ett och tre år. Småbarnsföräldrar har redan i dag laglig rätt att gå ned i arbetstid, men

många saknar möjligheter att själva finansiera en arbetstidsförkortning. Vi anser att det är viktigt att öka föräldrarnas närvaro i barns liv de första åren och vill ge reella ekonomiska förutsättningar för detta. Därför anvisar vi ytterligare 1 315 miljoner kronor utöver regeringens förslag till den ekonomiska familjepolitiken.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2006/07:1

Proposition 2006/07:1 Budgetpropositionen för 2007 utgiftsområde 10:

2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring (avsnitt 2.2, 3.18.1, 3.18.2, 3.18.3 och 3.18.5).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring (avsnitt 2.3 och 3.18.1).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön (avsnitt 2.4 och 3.18.1).
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (avsnitt 2.5 och 3.18.4).
7. Riksdagen godkänner regeringens förslag att målet för politikområdet 19 Ersättning vid arbetsoförmåga skall upphävas (avsnitt 3.3).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 19:6 Försäkringskassan besluta om bidrag, som inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 12 000 000 kronor efter 2007 (avsnitt 3.19.6).
9. Riksdagen för budgetåret 2007 anvisar anslagen under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp enligt följande uppställning.

Proposition 2006/07:1 Budgetpropositionen för 2007 utgiftsområde 11:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. (avsnitt 2.1 och 3.8).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd (avsnitt 2.2 och 3.8).
3. Riksdagen för budgetåret 2007 anvisar anslagen under utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom enligt följande uppställning.

Proposition 2006/07:1 Budgetpropositionen för 2007 utgiftsområde 12:

1. Riksdagen för budgetåret 2007 anvisar anslagen under utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt följande uppställning.

Proposition 2006/07:1 Budgetpropositionen för 2007 Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (avsnitt 2.1 och 3.10).

Framställning 2006/07:RRS8

Framställning 2006/07:RRS8 Riksrevisionens styrelses framställning angående regeltillämpningen inom socialförsäkringen:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad styrelsen anfört om att regeringen tar initiativ till en undersökning och analys av orsakerna till bristerna i regeltillämpningen inom socialförsäkringen.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:Fi244 av Göran Persson i Stjärnhov m.fl. (s):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fasthålla en ersättningsnivå i sjuk- och föräldrapenningen med flera ersättningar på 80 %.
13. Riksdagen avslår regeringens förslag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den sjukpenninggrundande inkomsten bör beräknas på nuvarande sätt.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att sänka den högsta ersättningen till sjuka som är arbetslösa från 521 kr per dag till 486 kr per dag.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att pilotprojektet (Pila) ska genomföras i den takt och med det innehåll som uppdraget till FK och Ams tidigare fått.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionens anförs om regeringens förslag att ändra reglerna så att alla arbetsgivare ska ha möjlighet att begära läkarintyg från första dagen.

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att målet om att halvera antalet sjukpenningdagar fram till 2008 bör ligga fast.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att innan förslag om skuldränta initieras avseende utbetalda ersättningar i trygghetsförsäkringarna bör förutsättningar för ränteberäkning i båda riktningar utredas.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen sin mening vad i motionen anförs om att arbetsgivarens ansvar för rehabiliteringsutredningar ska kvarstå.
32. Riksdagen avslår regeringens förslag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön.
59. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att personer med sjuk- och aktivitetsersättning får del av samma bostadstillägg som ålderspensionärer.
62. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att säkerställa att den finansiella samordningen även i fortsättningen utgår ifrån principen om att alla fyra aktörer ska delta i samverkan.

2006/07:Fö219 av Elina Linna m.fl. (v):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om enhetlighet och rättssäkerhet i bedömningen av elöverkänslighet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att elöverkänslighet ska kunna godkännas som arbets-skada.

2006/07:Sf203 av Luciano Astudillo och Veronica Palm (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att uppmuntra till forskning kring varför antalet sjukskrivningar på grund av psykisk ohälsa, depressioner och utslagning bland ungdomar ökar.

2006/07:Sf206 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att beslut om sjuk- eller aktivitetsersättning inte ska få fattas under fängelsestid eller rättspsykiatrisk vårdtid.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att korta ersättningstiderna för sjuk- och aktivitetsersättning.

2006/07:Sf207 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att låta utreda möjligheten till en steglös handikappersättning.

2006/07:Sf209 av Ann-Christin Ahlberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om möjligheten att förbättra den ekonomiska tryggheten för dem som har de lägsta ersättningarna i sjukförsäkringen.

2006/07:Sf210 av Hans Hoff (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en mer flexibel bedömningsskala i sjukförsäkringssystemet.

2006/07:Sf211 av Sofia Larsen och Claes Västerteg (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en tydlig förbättring av trygghetssystemen för småföretagare.

2006/07:Sf212 av Tomas Tobé och Anna König Jerlmyr (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Försäkringskassan ska ges möjlighet att till arbetsgivare meddela att en försäkrad arbetstagare erhåller sjukersättning oavsett om den är tidsbegränsad eller ej.

2006/07:Sf213 av Krister Örnfjäder (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att arbeta ideellt samtidigt som man uppbär partiell sjukersättning alternativt aktivitetsersättning.

2006/07:Sf215 av Britta Rådström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om enklare kontroll av sjukpenninggrundande inkomst.

2006/07:Sf217 av Annie Johansson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte diskriminera företagare i de offentliga trygghetssystemen.

2006/07:Sf218 av Stefan Tornberg (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att ge flera möjligheter att komma tillbaka i arbete.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av sjukskrivnas möjligheter till ideellt engagemang.

2006/07:Sf219 av Bodil Ceballos m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skyndsamt företa en utredning med syfte att fastställa att alla kvotflyktingar, krigsvägrare och de facto-flyktingar tillerkänns garantipension.

2006/07:Sf220 av Lars Ohly m.fl. (v):

10. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag enligt vad i motionen anförs om att kompensera ATP-pensionärerna.

2006/07:Sf221 av LiseLotte Olsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge socialförsäkringsadministrationen i uppdrag att analysera uppbyggnad och handläggning av arbetsskadeförsäkringen ur ett könsperspektiv.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildning av försäkringskassornas personal i genuskunskap.

2006/07:Sf225 av Anne-Marie Pålsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra en översyn med syfte att finna en fullgod och väl fungerande lösning för gränsgångarna i Öresundsregionen.

2006/07:Sf226 av Hillevi Larsson och Kerstin Engle (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om adoptioner.

2006/07:Sf229 av Marie Engström m.fl. (v):

1. Riksdagen begär att regeringen återkommer med lagförslag om slopat sjuklöneansvar för företag med upp till tio anställda.
2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med lagförslag om särskilda regler för sjukpenning under de första 14 dagarna för anställda i företag med upp till tio anställda.

2006/07:Sf230 av Gunnar Sandberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att småföretagare i så stor utsträckning som möjligt ska omfattas av samma trygghet som anställda vid exempelvis sjukdom och föräldraskap.

2006/07:Sf231 av Krister Hammarbergh (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om flexibla regler för ersättningsystemen när människor får arbete i ett angränsande grannland.

2006/07:Sf233 av Karin Pilsäter (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning om företagarnas socialförsäkringsskydd.

2006/07:Sf234 av Karin Pilsäter (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda möjligheten att omvandla delar av företagares föräldrapenning till ersättning för barn tillsyn.

2006/07:Sf235 av Billy Gustafsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att överväga en regelförändring så att sanktionsmöjligheter kan vidtas gentemot arbetsgivare som inte fullgör sitt rehabiliteringsansvar.

2006/07:Sf236 av Billy Gustafsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av regelförändring som möjliggör en kombination av partiell sjukpenning och partiellt aktivitetsstöd.

2006/07:Sf237 av Billy Gustafsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att överväga inrättandet av s.k. försäkringsmedicinska kommittéer.

2006/07:Sf238 av Mats Berglind (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ändring i lagen 2001:761 om bostadstillägg för pensionärer.

2006/07:Sf239 av Lennart Axelsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av en översyn av företagares möjligheter att använda sig av våra trygghetssystem.

2006/07:Sf240 av Louise Malmström och Johan Löfstrand (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att överväga att öka möjligheterna att genom studier ta sig ur långtidssjukskrivning.

2006/07:Sf241 av Kalle Larsson m.fl. (v):

Riksdagen begär att regeringen skyndsamt återkommer med förslag om utvidgad rätt till sjuk- och aktivitetsersättning på garantinivå för personer som är arbetsoförmögna vid bosättning i Sverige men som inte fått uppehållstillstånd av flyktingskäl.

2006/07:Sf242 av LiseLotte Olsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om målet med finansiell samordning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lokal implementering av uppdraget om förbättrad samverkan.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samstämmda målbeskrivningar.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ansvar för personer som har en restarbetsförmåga men som inte kunnat få ett reguljärt arbete för denna del.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillskapa en samlad och kraftfull omställningsstrategi som bygger på individens rätt till arbete efter egen förmåga.

2006/07:Sf244 av Jan Ertsborn (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om erforderliga regelförändringar så att statliga medel hos Försäkringskassan och Arbetsmarknadsstyrelsen kan användas till att stödja den verksamhet med arbetsrehabilitering av psykiskt långtidssjuka som pågår på Fontänhusen i Sverige.

2006/07:Sf246 av Magdalena Andersson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om egenanställning.

2006/07:Sf249 av Ulf Nilsson och Torkild Strandberg (båda fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om flexibla regler för sjukpenning och sjukersättning.

2006/07:Sf254 av Marie Granlund m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att påskynda och intensifiera arbetet för att undanröja hindren för integrationen i Öresundsregionen.

2006/07:Sf256 av Kalle Larsson m.fl. (v):

1. Riksdagen begär att regeringen återkommer med en handlingsplan för hur man ekonomiskt ska jämställa barn till ensamstående föräldrar med barn som har båda sina föräldrar.
2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med en strukturell analys, i enlighet med vad i motionen anförts, samt ett politiskt handlingsprogram som syftar till att förbättra situationen för ensamstående mödrar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att se över hur kostnaderna för barnets försörjning fördelar sig vid växelvis boende.
4. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag på hur indexering av underhållsstödet bör utformas.
5. Riksdagen begär att regeringen skyndsamt återkommer med förslag på ändring av återbetalningsskyldighet i enlighet med vad som anförts i motionen.
6. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag på förbättringar angående umgängesresor i enlighet med vad som anförts i motionen.

2006/07:Sf258 av Anne Marie Brodén (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behovet av finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser.

2006/07:Sf259 av Emma Henriksson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om den ekonomiska tryggheten för studerande föräldrar.

2006/07:Sf263 av Åsa Lindestam (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om arvode till fritidspolitiker.

2006/07:Sf264 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag på hur en individualisering av föräldraförsäkringen bör genomföras.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om utvidgade möjligheter att vara hemma samtidigt.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om avskaffande av regeln om 240 dagars kvalifikations-tid i föräldraförsäkringen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om möjligheten för föräldrar av samma kön att dela föräldradagarna lika mellan sig.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ändrad benämning av politikområdet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ändrad målformulering för politikområdet Ekonomisk familjepolitik.

2006/07:Sf265 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förtydligt uppdrag till Försäkringskassan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen utreder frågan om problemet med arbetsgivare som anställer svart arbetskraft och återkommer med förslag till åtgärder.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om generell välfärd som utgångspunkt.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inkomstbortfallsprincipen som grund.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att motverka ökade inslag av privatiseringar genom trafikförsäkringen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att statens ansvar för de ekonomiska trygghetssystemen inte ska lämnas över på arbetsmarknadens parter eller på den privata marknaden.
7. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om höjning av bostadstillägget i enlighet med vad i motionen anförs.
8. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om höjning av sjuk- och aktivitetsersättningen i enlighet med vad i motionen anförs.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att eventuellt överskott i socialförsäkringssystemet ska komma de försäkrade till del.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom EU offensivt bör verka för att den nationella beslutanderätten på det sociala området bevaras även i praktiken.

2006/07:Sf268 av Yilmaz Kerimo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att se över behovet av att upprätta avtal med länder om att garantipensionen får medföras till hemlandet.

2006/07:Sf271 av Cecilia Magnusson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ta bort 240-dagarsregeln för överlåtelse av föräldraförsäkring.

2006/07:Sf272 av Anne-Marie Pålsson och Ewa Thalén Finné (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om företagarens sjuklöneansvar.

2006/07:Sf273 av Krister Örnjäder (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en sammanhållen rehabiliteringsprocess.

2006/07:Sf274 av Carina Adolfsson Elgestam och Lars Wegedal (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att följa upp den vidgade rätten till tillfällig föräldrapenning vid vård av svårt sjuka barn.

2006/07:Sf275 av Christina Oskarsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att slå vakt om att tryggheten ska vara en grundpelare i vårt välfärdssamhälle.

2006/07:Sf276 av Ingemar Vänerlov (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bättre samverkansregler mellan socialtjänst och försäkringskassa.

2006/07:Sf277 av Elina Linna m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om försöksprojekt för sjukgymnaster i syfte att ge dessa rätt att sjukskrivna patienter.

2006/07:Sf278 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en steglös ersättningsnivå för sjukpenning.

2006/07:Sf279 av Margareta Persson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en uppföljning av den nya arbetsskadeförsäkringen för att se om den tillämpats i enlighet med de ursprungliga intentionerna.

2006/07:Sf280 av Sven Gunnar Persson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av handikappersättningen.

2006/07:Sf281 av Emma Henriksson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en utredning med uppgift att se över nuvarande lagstiftning om finansiell samverkan.

2006/07:Sf284 av Lars U Granberg och Fredrik Lundh (båda s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bibehållna nivåer i föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och havandeskapspenningen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att gå vidare och utveckla förslag baserade på Föräldraförsäkringsutredningen.

2006/07:Sf286 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.
2. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring.
3. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön.
4. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.
5. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag att målet för politikområde 19 Ersättning vid arbetsoförmåga ska upphävas.
6. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp enligt uppställning:

2006/07:Sf287 av Lars Ohly m.fl. (v):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt uppställning:

2006/07:Sf288 av Eva-Lena Jansson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av samarbete mellan Försäkringskassan och arbetsförmedlingen i syfte att förhindra att människor kommer i kläm mellan olika regelverk.

2006/07:Sf289 av Per Svedberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samverkan mellan Försäkringskassan, Arbetsmarknadsstyrelsen och vuxenutbildning.

2006/07:Sf290 av Raimo Pärssinen m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om utbetalning av sjukpenning.

2006/07:Sf291 av Sinikka Bohlin m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fortsatt föräldrapenning vid flytt till annat land.

2006/07:Sf292 av Sinikka Bohlin m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen ska överväga att tillrättalägga den svenska lagstiftningen så att studerande med studiemedel från annat nordiskt land eller EU/EES-land inte särbehandlas negativt vad avser vilorätten för SGI/FGI i samband med studier efter arbete i Sverige.

2006/07:Sf293 av Sinikka Bohlin m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en harmonisering av sjukförsäkringssystemen i Norden.

2006/07:Sf294 av Anneli Särnblad och Peter Hultqvist (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att principen kring ersättningar är att individen inte ska få försämrad ersättning vid utsträckt provningstid eller oklar ansvarsuppdelning mellan a-kassa och sjukförsäkring.

2006/07:Sf295 av Berit Högman och Ann-Kristine Johansson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av rehabilitering och försäkringsdelegationernas bevarande.

2006/07:Sf296 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp):

7. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp enligt uppställning:
9. Riksdagen avslår förslaget om att införa rätt för arbetsgivare att kräva läkarintyg från första dagen.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte utforma stelbenta regler för bemötande av människor med diffusa diagnoser.
12. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom enligt uppställning:

13. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt uppställningen:
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka föräldrars möjlighet till mer tid med sina barn genom förlängd föräldraförsäkring och s.k. barntidsförsäkring.

2006/07:Sf297 av Britta Rådström och Ibrahim Baylan (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om delat barnbidrag.

2006/07:Sf298 av Marina Pettersson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att regeringen bör utreda förutsättningarna för att följsamhetsindexering i sjukersättning, garantiersättning och ålderspension ska vara likställda och att den årliga uppräkningsen bör ske på samma villkor i de olika systemen.

2006/07:Sf299 av Marina Pettersson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att regeringen bör överväga förändringar i tillämpningen av föräldraförsäkringen.

2006/07:Sf300 av Anneli Särnblad (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utveckla föräldraförsäkringen i enlighet med den inriktning som anges i Föräldraförsäkringsutredningen.

2006/07:Sf301 av Birgitta Ohlsson (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en individualiserad föräldraförsäkring.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att föräldrar ska kunna vara hemma samtidigt inom dagens omfång av föräldraledigheten.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förkorta antalet år under vilka föräldraledigheten kan tas ut.

2006/07:Sf302 av Peter Hultqvist och Marita Ulvskog (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Försäkringskassans bemötande vid kontakter med de sjuka.

2006/07:Sf303 av Birgitta Ohlsson och Barbro Westerholm (båda fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ensamstående pappor.

2006/07:Sf306 av Britta Rådström och Helén Pettersson i Umeå (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att se över regelverket för sjukskrivning och politiska uppdrag.

2006/07:Sf307 av Anders Ygeman (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheten för båda föräldrarna att under en tid tillsammans vara hemma med barnet, i riktning mot Föräldraförsäkringsutredningens förslag.

2006/07:So265 av Mikael Oscarsson och Alf Svensson (båda kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen vad som anförs i motionen om att anta ett handlingsprogram för hur familjen ska stödjas i Sverige.

2006/07:So309 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en utredning bör tillsättas som ser över konsekvenserna av sjuknärvaron i arbetslivet.

2006/07:So382 av Lars Ohly m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en heltäckande utredning som utifrån ett genusperspektiv granskar funktionshindrades förutsättningar på arbetsmarknaden och i socialförsäkringssystemet.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av vårdbidraget.

2006/07:Kr244 av Anita Brodén (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en uppluckring av bidragsregler vid sjuk- och förtidspensionering för att möjliggöra studier.

2006/07:Ub255 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

5. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag på hur kopplingen mellan studiemedel och sjukpenninggrundande inkomst kan avskaffas, i inlighet med vad som anförs i motionen.

26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att deltidssjukskrivning ska kunna kombineras med deltidstudier i enlighet med vad som anförs i motionen.

2006/07:Ub259 av Christer Nylander och Anita Brodén (båda fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rehabiliteringen av smärtpatienter.

2006/07:N294 av Anita Brodén och Nina Larsson (båda fp):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om gränshinder i regelsystemet för gränsgångare beträffande arbete, tjänster, arbetsmarknadsförsäkringar, sjukförsäkringsförmåner och varor mellan Sverige och övriga nordiska länder.

2006/07:A221 av Ulf Holm m.fl. (mp):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att låta utreda Försäkringskassans kampanjer m.m. angående föräldraförsäkringen.

2006/07:A235 av Josefin Brink m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att uppdra åt Försäkringskassan att utarbeta riktlinjer för beaktande av arbetsplatsinflytande i rehabiliteringsarbetet.

2006/07:A269 av Lars Ohly m.fl. (v):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rehabiliteringsförsäkring.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om studier för långtidssjuka.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samverkan mellan myndigheter.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stärkt genusperspektiv.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om genusutbildning på Försäkringskassan.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sanktioner mot arbetsgivare som inte inkommer med rehabiliteringsutredning.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avstämningsmöten.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Försäkringskassans handläggares hantering av information och underlag från försäkringsläkarna och om graden av självständighet i bedömningarna.

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om tillsyn över försäkringsläkare.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om steglös sjukpenning.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om slopad karensdag.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om second opinion.

2006/07:A273 av Elina Linna m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om en översyn av regelsystemet när det gäller arbets-
hjälpmedel.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om förslag till en bättre anpassning av nödvändig fack-
litteratur för läshandikappade.

BILAGA 2

Översikt över förslag till anslag för 2007 under utgiftsområdena 10, 11 och 12

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Företrädarna för s, v och mp har avstått från att delta i beslutet om anslag (se särskilda yttranden 1–3)

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag (om inget annat anges avses ramanslag)	Regeringens förslag	Avvikelser i förhållande till regeringens förslag	
		(v)	(mp)
19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	34 344 419	+2 340 000	+460 000
19:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	72 321 445	+2 640 000	+1 700 000
19:3 Handikappersättningar	1 198 000		
19:4 Arbetsskadeersättningar m.m.	6 285 000		
19:5 Ersättning för kroppsskador	57 800		
19:6 Försäkringskassan	7 148 024		
19:7 Bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvård	1 000 000		
Summa	122 354 688	+4 980 000	+2 160 000

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Företrädarna för s, v och mp har avstått från att delta i beslutet om anslag (se särskilda yttranden 1–3)

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag (om inget annat anges avses ramanslag)	Regeringens förslag	Avvikelser i förhållande till regeringens förslag	
		(v)	(mp)
20:1 Garantipension till ålderspension	20 574 800		+500 000
20:2 Efterlevandepensioner till vuxna	15 869 000		
20:3 Bostadstillägg till pensionärer	7 355 000		
20:4 Äldreförsörjningsstöd	402 700		
Summa	44 201 500		+500 000

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Företrädarna för s, v och mp har avstått från att delta i beslutet om anslag (se särskilda yttranden 1–3)

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag (om inget annat anges avses ramanslag)	Regeringens förslag	Avvikelser i förhållande till regeringens förslag	
		(v)	(mp)
21:1 Allmänna barnbidrag	23 490 000		
21:2 Föräldraförsäkring	28 606 380	+812 000	+1 315 000
21:3 Underhållsstöd	2 117 000	+480 000	
21:4 Bidrag till kostnader för internationella adoptioner	35 784		
21:5 Barnpension och efterlevandestöd för barn	1 029 000		
21:6 Vårdbidrag för funktionshindrade barn	2 760 500		
21:7 Pensionsrätt för barnår	4 592 000		
Summa	62 630 664	+1 292 000	+1 315 000

BILAGA 3

Förslag till beslut om anslag för 2007 inom utgiftsområdena 10, 11 och 12

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Belopp i 1000-tal kronor

Politikområde	Utskottets förslag
Anslag (om inget annat anges avses ramanslag)	
19 Ersättning vid arbetsförmåga	
1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	34 344 419
2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	72 321 445
3 Handikappersättningar	1 198 000
4 Arbetsskadeersättningar m.m.	6 285 000
5 Ersättning för kroppsskador	57 800
6 Försäkringskassan	7 148 024
7 Bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvård	1 000 000
Summa för utgiftsområdet	122 354 688

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Belopp i 1000-tal kronor

Politikområde	Utskottets förslag
Anslag (om inget annat anges avses ramanslag)	
20 Ekonomisk äldrepolitik	
1 Garantipension till ålderspension	20 574 800
2 Efterlevandepensioner till vuxna	15 869 000
3 Bostadstillägg till pensionärer	7 355 000
4 Äldreförsörjningsstöd	402 700
Summa för utgiftsområdet	44 201 500

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Belopp i 1000-tal kronor

Politikområde	Utskottets förslag
Anslag (om inget annat anges avses ramanslag)	
21 Ekonomisk familjepolitik	
1 Allmänna barnbidrag	23 490 000
2 Föräldraförsäkring	28 606 380
3 Underhållsstöd	2 117 000
4 Bidrag till kostnader för internationella adoptioner	35 784
5 Barnpension och efterlevandestöd för barn	1 029 000
6 Vårdbidrag för funktionshindrade barn	2 760 500
7 Pensionsrätt för barnår	4 592 000
Summa för utgiftsområdet	62 630 664

BILAGA 4

Regeringens lagförslag

Utgiftsområde 10

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring¹
dels att 20 kap. 10 b § skall upphöra att gälla,
dels att 3 kap. 2, 4, 4 b, 5 a och 5 d §§, 4 kap. 6 § samt 19 kap. 1 § skall ha
 följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 3 kap. 2 c § och 4 kap.
 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.
2 §²

Sjukpenninggrundande inkomst är den årliga inkomst i pengar som en försäkrad kan antas komma att tills vidare få för eget arbete här i landet, antingen såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst (inkomst av anställning) eller på annan grund (inkomst av annat förvärsarbete). Som inkomst av anställning eller inkomst av annat förvärsarbete räknas inte inkomst som avses i 10 kap. 3 § 1–3 inkomstskattelagen (1999:1229) eller sådan ersättning som anges i 1 § första stycket 1–5 och fjärde stycket lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärsinkomster. Som inkomst av annat förvärsarbete räknas inte sådan ersättning enligt gruppsjukförsäkring eller trygghetsförsäkring vid arbetsskada som enligt 2 § första stycket lagen om särskild löneskatt på vissa förvärsinkomster utgör underlag för nämnda skatt. Den sjukpenninggrundande inkomsten fastställs av Försäkringskassan. Inkomst av anställning och inkomst av annat förvärsarbete skall därvid var för sig avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst bortses från sådan inkomst av anställning och annat förvärsarbete som överstiger *tio* gånger prisbasbeloppet. Det belopp som sålunda skall undantas skall i första hand räknas av från inkomst av annat förvärsarbete. Ersättning för utfört arbete i annan form än pension räknas som inkomst av anställning, såvida ersättningen under ett år uppgår till minst 1 000 kronor, även om mottagaren inte är anställd hos den som utger ersättningen. I nu angivna fall skall den som utför arbetet anses såsom arbetstagare och den som utger ersättningen såsom arbetsgivare. Kan ersättning för arbete för någon annans räkning under

Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst bortses från sådan inkomst av anställning och annat förvärsarbete som överstiger *sju och en halv* gånger prisbasbeloppet. Det belopp som sålunda skall undantas skall i första hand räknas av från inkomst av annat förvärsarbete. Ersättning för utfört arbete i annan form än pension räknas som inkomst av anställning, såvida ersättningen under ett år uppgår till minst 1 000 kronor, även om mottagaren inte är anställd hos den som utger ersättningen. I nu angivna fall skall den som utför arbetet anses såsom arbetstagare och den som utger ersättningen såsom arbetsgivare. Kan ersättning för arbete för någon an-

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

Senaste lydelse av

20 kap. 10 b § 2004:1238.

² Senaste lydelse 2006:359.

året inte antas uppgå till minst 1 000 kronor, skall ersättningen från denne inte tas med vid beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten i annat fall än då den utgör inkomst av näringsverksamhet. Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning skall bortses från ersättning som enligt 2 a § skall anses som inkomst av annat förvärvsarbete samt ersättning som idrottsutövare får från sådan ideell förening som avses i 7 kap. 7 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229) och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet, om ersättningen från föreningen under året inte kan antas uppgå till minst ett halvt prisbasbelopp. Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning bortses även från ersättning från en stiftelse som har till väsentligt ändamål att tillgodose ekonomiska intressen hos dem som är eller har varit anställda hos en arbetsgivare som lämnat bidrag till stiftelsen (vinstandelsstiftelse) eller från en annan juridisk person med motsvarande ändamål, om ersättningen avser en sådan anställd och inte utgör ersättning för arbete för den juridiska personens räkning. Detta gäller dock endast om de bidrag arbetsgivaren lämnat till den juridiska personen varit avsedda att vara bundna under minst tre kalenderår och att på likartade villkor tillkomma en betydande del av de anställda. Om arbetsgivaren är ett fåmansföretag eller ett fåmanshandelsbolag skall vid beräkningen inte bortses från ersättning som den juridiska personen lämnar till sådan företagsledare eller delägare i företaget eller en person som är närstående till någon av dem. Med fåmansföretag, fåmanshandelsbolag, företagsledare och närstående person avses detsamma som i inkomstskattelagen. Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning skall alltid bortses från ersättning från en vinstandelsstiftelse

nans räkning under året inte antas uppgå till minst 1 000 kronor, skall ersättningen från denne inte tas med vid beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten i annat fall än då den utgör inkomst av näringsverksamhet. Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning skall bortses från ersättning som enligt 2 a § skall anses som inkomst av annat förvärvsarbete samt ersättning som idrottsutövare får från sådan ideell förening som avses i 7 kap. 7 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229) och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet, om ersättningen från föreningen under året inte kan antas uppgå till minst ett halvt prisbasbelopp. Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning bortses även från ersättning från en stiftelse som har till väsentligt ändamål att tillgodose ekonomiska intressen hos dem som är eller har varit anställda hos en arbetsgivare som lämnat bidrag till stiftelsen (vinstandelsstiftelse) eller från en annan juridisk person med motsvarande ändamål, om ersättningen avser en sådan anställd och inte utgör ersättning för arbete för den juridiska personens räkning. Detta gäller dock endast om de bidrag arbetsgivaren lämnat till den juridiska personen varit avsedda att vara bundna under minst tre kalenderår och att på likartade villkor tillkomma en betydande del av de anställda. Om arbetsgivaren är ett fåmansföretag eller ett fåmanshandelsbolag skall vid beräkningen inte bortses från ersättning som den juridiska personen lämnar till sådan företagsledare eller delägare i företaget eller en person som är närstående till någon av dem. Med fåmansföretag, fåmanshandelsbolag, företagsledare och närstående person avses detsamma som i inkomstskattelagen. Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning skall alltid bortses från ersättning från en vinstandelsstiftelse

som härrör från bidrag som arbetsgivaren lämnat under åren 1988–1991.

som härrör från bidrag som arbetsgivaren lämnat under åren 1988–1991.

Beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten skall, där förhållandena inte är kända för Försäkringskassan, grundas på de upplysningar som Försäkringskassan kan inhämta av den försäkrade eller dennes arbetsgivare eller som kan framgå av den uppskattning, som vid taxering gjorts av den försäkrades inkomst. Semesterlön får inte inräknas i den sjukpenninggrundande inkomsten till högre belopp än vad som skulle ha utgivits i lön för utfört arbete under motsvarande tid. En liknande begränsning skall gälla semesterersättning. Inkomst av arbete för egen räkning får ej beräknas högre än som motsvarar skälig avlöning för liknande arbete för annans räkning.

2 c §

När den sjukpenninggrundande inkomsten enligt 2 § andra stycket har beräknats, skall denna, vid beräkning av sådan ersättning som utges för dag, multipliceras med talet 0,989.

4 §³

För dagar i en sjukperiod gäller, om inte annat följer av 10-10 b §§,

1. att sjukpenning inte utges för den första dagen, och

2. att hel sjukpenning för de därpå följande dagarna utgör för dag 80 procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365. Sjukpenningen avrundas till närmaste hela krontal. Till den del den försäkrade är arbetslös utges dock hel sjukpenning enligt 7 § med högst 521 kronor.

Som sjukperiod anses tid, under vilken en försäkrad i oavbruten följd lider av sjukdom som avses i 7 § eller har rätt till sjukpenning enligt 7 b § eller rehabiliteringspenning enligt 22 kap. 7 §. Uppkommer för den försäkrade rätt till sjukpenning enligt kapitlet i omedelbar anslutning till en sjuklöneperiod enligt lagen (1991:1047) om sjuklön, skall sjukperioden enligt denna lag anses omfatta också sjuklöneperioden.

Om en sjukperiod börjar inom fem dagar från det en tidigare sjukperiod avslutats skall bestämmelserna i första stycket samt 4 a och 10 a §§ tillämpas som om den senare sjukperioden utgör en fortsättning på den tidigare sjukperioden.

Om den försäkrade gått miste om sjukpenning till följd av bestämmelserna i första stycket 1 eller 10 a § första stycket 1 för sammanlagt tio dagar under de senaste tolv måna-

För dagar i en sjukperiod gäller, om inte annat följer av 10-10 b §§,

1. att sjukpenning inte utges för den första dagen, och

2. att hel sjukpenning för de därpå följande dagarna utgör för dag 80 procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365. Sjukpenningen avrundas till närmaste hela krontal. Till den del den försäkrade är arbetslös utges dock hel sjukpenning enligt 7 § med högst 486 kronor.

Om den försäkrade gått miste om sjukpenning till följd av bestämmelserna i första stycket 1 eller 10 a § första stycket 1 för sammanlagt tio dagar under de senaste tolv måna-

³ Senaste lydelse 2003:423.

derna utges sjukpenning för dag som avses i första stycket 1, med 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365. Till den del den försäkrade är arbetslös utges dock hel sjukpenning enligt 7 § med högst 521 kronor.

derna utges sjukpenning för dag som avses i första stycket 1 med 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365. Till den del den försäkrade är arbetslös utges dock hel sjukpenning enligt 7 § med högst 486 kronor.

4 b §⁴

Försäkringskassan kan efter skriftlig ansökan av den försäkrade besluta att hel sjukpenning för dag skall utges med 80 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst delad med 365 eller, vid sjukpenningberäkning enligt 10 a §, med motsvarande arbetstidsfaktor, även för dag som avses i 4 § första stycket 1 och 10 a § första stycket 1. Ett sådant beslut får meddelas om den försäkrade lider av sjukdom som kan antas medföra ett större antal sjukperioder med rätt till sjukpenning under en tolv månadersperiod. Till den del den försäkrade är arbetslös utges dock hel sjukpenning för dag som avses i 4 § första stycket 1 med högst 521 kronor.

Försäkringskassan kan efter skriftlig ansökan av den försäkrade besluta att hel sjukpenning för dag skall utges med 80 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst delad med 365 eller, vid sjukpenningberäkning enligt 10 a §, med motsvarande arbetstidsfaktor, även för dag som avses i 4 § första stycket 1 och 10 a § första stycket 1. Ett sådant beslut får meddelas om den försäkrade lider av sjukdom som kan antas medföra ett större antal sjukperioder med rätt till sjukpenning under en tolv månadersperiod. Till den del den försäkrade är arbetslös utges dock hel sjukpenning för dag som avses i 4 § första stycket 1 med högst 486 kronor.

Ett beslut som avses i första stycket får även meddelas för en sjukperiod när den sökande som givare av biologiskt material enligt lagen (1995:831) om transplantation m.m. har rätt till sjukpenning till följd av ingrepp för att ta tillvara det biologiska materialet eller förberedelser för sådant ingrepp.

Ett beslut enligt första stycket gäller från och med den kalendermånad då ansökan gjordes hos Försäkringskassan, om inte annat sägs i beslutet. Beslutet skall gälla för viss tid som anges i beslutet eller, om det finns särskilda skäl, tills vidare. Beslutet skall upphävas om villkoret enligt första stycket andra meningen inte längre är uppfyllt.

En försäkrad som har gjort ansökan enligt första stycket är skyldig att genomgå undersökning av läkare eller tandläkare och att ge in utlåtande över undersökningen, om Försäkringskassan finner att det behövs för ärendets bedömning. För den försäkrades utgifter för undersökningen och för utlåtande över undersökningen lämnas ersättning i enlighet med vad regeringen förordnar.

5 a §⁵

För en försäkrad, till vilken tjänstepension utges i form av ålderspension eller annan därmed jämställd pension före utgången av den månad under vilken han fyller 65 år, skall sjukpenninggrundande inkomst fastställas om han

⁴ Senaste lydelse 2004:781.

⁵ Senaste lydelse 2006:359.

har ett förvärsarbete som beräknas pågå under minst sex månader i följd. Den sjukpenninggrundande inkomsten beräknas därvid enligt 2 §.

Är en försäkrad med sådan tjänstepension som avses i första stycket helt eller delvis arbetslös samt arbetssökande, skall sjukpenninggrundande inkomst fastställas endast om tjänstepensionen understiger 60 procent av lönen närmast före pensionsavgången. Den sjukpenninggrundande inkomsten beräknas därvid på grundval av lönen närmast före pensionsavgången eller, om den försäkrade inte har för avsikt att förvärsarbeta i samma omfattning som tidigare, den inkomst han kan antas få av arbete som svarar mot det föreliggande arbetsutbudet. Vid beräkningen skall iakttas att inkomsten inte får överstiga *tio* gånger prisbasbeloppet. Vidare skall inkomsten minska med tjänstepensionen. Minskningen får dock inte ge till resultat att en försäkrad som är endast delvis arbetslös erhåller lägre sjukpenninggrundande inkomst än om beräkning skett enligt första stycket.

Är en försäkrad med sådan tjänstepension som avses i första stycket helt eller delvis arbetslös samt arbetssökande, skall sjukpenninggrundande inkomst fastställas endast om tjänstepensionen understiger 60 procent av lönen närmast före pensionsavgången. Den sjukpenninggrundande inkomsten beräknas därvid på grundval av lönen närmast före pensionsavgången eller, om den försäkrade inte har för avsikt att förvärsarbeta i samma omfattning som tidigare, den inkomst han kan antas få av arbete som svarar mot det föreliggande arbetsutbudet. Vid beräkningen skall iakttas att inkomsten inte får överstiga *sju och en halv* gånger prisbasbeloppet. Vidare skall inkomsten minska med tjänstepensionen. Minskningen får dock inte ge till resultat att en försäkrad som är endast delvis arbetslös erhåller lägre sjukpenninggrundande inkomst än om beräkning skett enligt första stycket.

5 d §⁶

När Försäkringskassan skall fastställa den sjukpenninggrundande inkomsten för en försäkrad som omfattas av 5 § tredje stycket 1–6 och som helt eller delvis saknar anställning skall den sjukpenninggrundande inkomsten i vissa fall räknas om. Detsamma skall gälla för en försäkrad vars anställning upphör under en pågående ersättningsperiod. Omräkningen skall göras när minst ett år har förflutit räknat från den tidpunkt då den anställning upphörde som senast föranlett eller kunnat föranleda beräkning av sjukpenninggrundande inkomst. Därefter görs omräkningen årligen räknat ett år från den senaste omräkningen. Med den tidpunkt då anställningen upphörde jämföras den tidpunkt då den försäkrade helt upphörde med annat förvärsarbete än arbete som anställd. När omräkning har gjorts enligt 5 c § räknas tidpunkten från utgången av det senaste hela år som avses där.

Den sjukpenninggrundande inkomsten av annat förvärsarbete, grundad på annan inkomst än som avses i 2 a § första stycket, skall också räknas om för en försäkrad som inte har upphört med förvärsarbetet. Omräkning skall göras under en pågående ersättningsperiod efter det att ett år har förflutit räknat från ersättningsperiodens början. Därefter görs omräkningen årligen räknat ett år från den senaste omräkningen.

⁶ Senaste lydelse 2006:359.

Omräkningen skall göras med den procentuella förändringen i det allmänna prisläget räknad från det senast fastställda talet för konsumentprisindex jämfört med motsvarande tal tolv månader dessförinnan. En omräkning som innebär en sänkning av den sjukpenninggrundande inkomsten skall inte beaktas. Den sjukpenninggrundande inkomsten kan aldrig fastställas till ett belopp som överstiger *tio* gånger prisbasbeloppet.

Omräkningen skall göras med den procentuella förändringen i det allmänna prisläget räknad från det senast fastställda talet för konsumentprisindex jämfört med motsvarande tal tolv månader dessförinnan. En omräkning som innebär en sänkning av den sjukpenninggrundande inkomsten skall inte beaktas. Den sjukpenninggrundande inkomsten kan aldrig fastställas till ett belopp som överstiger *sju och en halv* gånger prisbasbeloppet.

4 kap.

6 §⁷

Hel föräldrapenning utgör lägst 180 kronor om dagen (lägstanivå).

Föräldrapenning för de första 180 dagarna utges med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, beräknad enligt femte stycket, om föräldern under minst 240 dagar i följd före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten för födelsen har varit försäkrad för en sjukpenning över lägstanivån och skulle ha varit det om Försäkringskassan känt till samtliga förhållanden. Föräldrapenning för de första 180 dagarna utges dock alltid lägst med ett belopp för hel föräldrapenning om 180 kr (grundnivå). För en förälder som endast är försäkrad enligt 3 kap. 4 § socialförsäkringslagen (1999:799) gäller detta under förutsättning att föräldern uppfyller villkoren i första meningen.

Utöver vad som anges i andra stycket utges föräldrapenning för

- 210 dagar med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, beräknad enligt femte stycket, dock lägst med belopp enligt grundnivån, och för
- 90 dagar med belopp enligt lägstanivån.

Vid flerbarnsbörd utges föräldrapenning enligt 3 § andra stycket för

- 90 dagar med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, beräknad enligt femte stycket, dock lägst med belopp enligt grundnivån, och för
- 90 dagar med belopp enligt lägstanivån. För varje barn utöver det andra utges föräldrapenning med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, beräknad enligt femte stycket, dock lägst med belopp enligt grundnivån.

När föräldrapenning enligt andra-fjärde styckena skall utges med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, skall beräkningen ske enligt 3 kap. med undantag av 5 § fjärde-sjunde styckena samt 10 a och 10 b §§.

Utan hinder av vad som föreskrivs i andra-fjärde styckena skall, om föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst har sänkts enligt 3 kap. 5 § tredje stycket 5, föräldrapenningen

När föräldrapenning enligt andra-fjärde styckena skall utges med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, skall beräkningen ske enligt 6 a § och 3 kap. med undantag av 2 § andra stycket första och andra meningarna, 5 § fjärde-sjunde styckena samt 10 a och 10 b §§.

Utan hinder av vad som föreskrivs i andra-fjärde styckena skall, om föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst har sänkts enligt 3 kap. 5 § tredje stycket 5, föräldrapenningen

⁷ Senaste lydelse 2006:359.

till dess barnet fyller två år beräknas lägst på grundval av den sjukpenninggrundande inkomst som gällde innan sänkningen skedde eller den högre inkomst som löneavtal där- efter föranleder, om föräldern avstår från förvärvsarbete för vård av barn. Är kvinnan gravid på nytt innan barnet uppnått eller skulle ha upp- nått ett år och nio månaders ålder, skall föräldrapenningen även fortsättningsvis beräknas på motsvarande sätt. Detsamma gäller vid adop- tion av barn som sker inom två år och sex månader efter det att det föregående barnet fötts eller adopte- rats.

För en förälder som helt eller del- vis saknar anställning skall den sjuk- penninggrundande inkomst som föräldrapenningen beräknas på enligt sjätte stycket alltså omräknas på sätt som anges i 3 kap. 5 d §.

till dess barnet fyller två år beräknas lägst på grundval av den sjukpen- ninggrundande inkomst som gällde innan sänkningen skedde eller den högre inkomst som löneavtal där- efter föranleder, om föräldern avstår från förvärvsarbete för vård av barn. *Skulle den sjukpenninggrundande in- komst som gällde innan sänkningen skedde ha överstigit sju och en halv gånger prisbasbeloppet, om inkomsten alltså hade beräknats utan begräns- ningen i 3 kap. 2 § andra stycket första meningen, tillämpas det beräkningssätt som anges i 6 a §.* Är kvinnan gravid på nytt innan barnet uppnått eller skulle ha uppnått ett år och nio månaders ålder, skall föräldrapen- ningen även fortsättningsvis beräk- nas på motsvarande sätt. Detsamma gäller vid adoption av barn som sker inom två år och sex månader efter det att det föregående barnet fötts eller adopterats. *Har efter tid som avses i 3 kap. 5 § tredje stycket 5 sänk- ning inte skett av den sjukpenning- grundande inkomst som avses i 3 kap. 2 § andra stycket på grund av att den årliga inkomsten i pengar överstiger sju och en halv gånger prisbasbeloppet, tillämpas bestämmelserna i detta stycke och 6 a § på motsvarande sätt.*

För en förälder som helt eller del- vis saknar anställning skall den sjuk- penninggrundande inkomst som föräldrapenningen beräknas på enligt sjätte stycket alltså omräknas på sätt som anges i 3 kap. 5 d § *med undantag av den begränsning som an- ges i paragrafens sista stycke.*

6 a §

Vid beräkning av den sjukpenning- grundande inkomst som skall läggas till grund för beräkning av föräldra- penning enligt 6 § femte eller sjätte stycket skall bortses från inkomst av anställning och annat förvävsarbete till den del summan av dessa inkom- ter överstiger tio gånger prisbasbe- loppet. Därvid bortses i första hand från inkomst av annat förvävsarbete.

19 kap.**1 §⁸**

Om avgifter för finansiering av sjukförsäkringen m.m. och föräldraförsäkringen föreskrivs i socialavgiftslagen (2000:980).

Om avgifter för finansiering av sjukförsäkringen föreskrivs även i lagen (2004:1237) om särskild sjukförsäkringsavgift.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande beträffande förmåner som avser tid före ikraftträdandet.

3. Den upphävda paragrafen, 20 kap. 10 b §, skall fortfarande tillämpas i fråga om begäran om omprövning eller överklagande från en arbetsgivare som skall betala särskild sjukförsäkringsavgift enligt övergångsbestämmelserna i lagen (2006:000) om upphävande av lagen (2004:1237) om särskild sjukförsäkringsavgift.

⁸ Senaste lydelse 2004:1238.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring

Häri genom föreskrivs att 3 kap. 2 a och 4 §§ lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap

2 a §²

För en försäkrad som avses i 3 kap. 15 § socialförsäkringslagen (1999:799) eller som i annat fall genomgår yrkesutbildning när skadan inträffar utges sjukpenning från arbetsskadeförsäkringen vid sjukdom som efter en tid av 180 dagar efter det att skadan inträffade sätter ned den försäkrades förmåga att skaffa sig inkomst genom arbete med minst en fjärdedel.

Sjukpenning enligt denna paragraf utges på grundval av den försäkrades livränteunderlag som anges i 4 kap. 9 och 10 §§ och beräknas enligt 3 kap. och 22 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Sjukpenning enligt denna paragraf utges på grundval av den försäkrades livränteunderlag som anges i 4 kap. 9–11 §§ och beräknas enligt 3 kap. och 22 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Sjukpenningen utges dock endast i den mån ersättningen överstiger den sjukpenning den försäkrade är berättigad till enligt 1 eller 2 §.

4 §³

En försäkrad som beviljas ersättning för inkomstförlust till följd av arbetsskada skall även ha rätt till särskild arbetsskadeersättning som kompensation för inkomstförlust som avser två sjukdagar. Den särskilda arbetsskadeersättningen beräknas för dag med 80 procent av det livränteunderlag som gäller vid tiden för beslutet, delat med 365.

Om den försäkrade kan visa att han eller hon har haft fler än två sjukdagar med inkomstförlust under sjukdomsperioder till följd av arbetsskadan har han eller hon rätt till särskild arbetsskadeersättning för varje sådan dag utöver de två första med 80 procent av den faktiska inkomstförlusten, dock högst med 80 procent av det i första stycket angivna livränteunderlaget, delat med 365. *Vid beräkningen av livränteunderlaget skall vid tillämpningen av 4 kap. 11 § i stället bortses från belopp som överstiger tio gånger där angivet prisbasbelopp.*

Om den försäkrade kan visa att han eller hon har haft fler än två sjukdagar med inkomstförlust under sjukdomsperioder till följd av arbetsskadan har han eller hon rätt till särskild arbetsskadeersättning för varje sådan dag utöver de två första med 80 procent av den faktiska inkomstförlusten, dock högst med 80 procent av det i första stycket angivna livränteunderlaget, delat med 365.

¹ Lagen omtryckt 1993:357.

² Senaste lydelse 2006:360.

³ Senaste lydelse 2006:360.

Den särskilda arbetsskadeersättningen avrundas för dag till närmaste hela krontal.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007. Äldre bestämmelser gäller fortfarande beträffande förmåner som avser tid före ikraftträdandet.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön

Härigenom föreskrivs att 23 § lagen (1991:1047) om sjuklön skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §¹

Ersättning enligt 20 § lämnas med skäligt belopp, dock med högst ett belopp som för dag utgör en trehundra- och sextiofemtedel av 80 procent av en sjukpenninggrundande inkomst som uppgår till *tio* gånger prisbasbeloppet.

Ersättning enligt 20 § lämnas med skäligt belopp, dock med högst ett belopp som för dag utgör en trehundra- och sextiofemtedel av 80 procent av en sjukpenninggrundande inkomst som uppgår till *sju och en halv* gånger prisbasbeloppet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007. Äldre bestämmelser gäller fortfarande beträffande ersättning som avser tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2006:361.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 5 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

5 §¹

Ett pensionsgrundande belopp enligt 4 § skall för hel inkomstrelaterad sjukersättning och hel inkomstrelaterad aktivitetsersättning beräknas enligt följande. Den antagandeinkomst som ligger till grund för den inkomstrelaterade ersättningen skall minskas med ett belopp motsvarande 7 procent av antagandeinkomsten. Det pensionsgrundande beloppet utgör för varje månad som hel ersättning uppburits skillnaden mellan en tolfedel av den minskade antagandeinkomsten och den pensionsgrundande inkomsten av nämnda ersättning efter avdrag enligt 2 kap. 21 §.

Ett pensionsgrundande belopp enligt 4 § skall för hel inkomstrelaterad sjukersättning och hel inkomstrelaterad aktivitetsersättning beräknas enligt följande. Den antagandeinkomst som ligger till grund för den inkomstrelaterade ersättningen skall minskas med ett belopp motsvarande 20 procent av antagandeinkomsten. Det pensionsgrundande beloppet utgör för varje månad som hel ersättning uppburits skillnaden mellan en tolfedel av den minskade antagandeinkomsten och den pensionsgrundande inkomsten av nämnda ersättning efter avdrag enligt 2 kap. 21 §.

Har den försäkrade för en månad uppburit en fjärdedels, halv, två tredjedels eller tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning skall vid beräkning enligt första stycket användas så stor andel av antagandeinkomsten som svarar mot graden av sjukersättning eller aktivitetsersättning.

Utbetalas för hel månad endast en del av sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt bestämmelserna i 16 kap. 20 § lagen (1962:381) om allmän försäkring skall vid beräkning enligt första stycket användas så stor andel av antagandeinkomsten som svarar mot den utbetalade delen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007. Äldre bestämmelser gäller fortfarande beträffande pensionsgrundande belopp som tillgodoräknas för tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2002:1077.

Utgiftsområde 11

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Härigenom föreskrivs att 9 och 20 §§ lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Bostadstillägg utges från och med den månad en bidragsberättigad fyller 65 år, med 93 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 4 850 kronor för den som är ogift och 2 425 kronor för den som är gift. För övriga bidragsberättigade utges bostadstillägg med 91 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 4 500 kronor för den som är ogift och 2 250 kronor för den som är gift. För var och en av makar skall bostadskostnaden beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad.

Bostadstillägg utges från och med den månad en bidragsberättigad fyller 65 år, med 93 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 5 000 kronor för den som är ogift och 2 500 kronor för den som är gift. För övriga bidragsberättigade utges bostadstillägg med 91 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 4 500 kronor för den som är ogift och 2 250 kronor för den som är gift. För var och en av makar skall bostadskostnaden beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad.

Vid beräkningen av bostadskostnaden enligt första stycket, för makar den gemensamma, skall även hemmavarande barns andel av bostadskostnaden medräknas under förutsättning att barnet inte har fyllt 20 år och inte är själv-

¹ Senaste lydelse 2006:980.

försörjande. Detsamma skall gälla så länge barnet får förlängt barnbidrag enligt lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag eller studiehjälp enligt 2 kap. studiestödslagen (1999:1395).

Bostadstillägg utges inte för bostadskostnad till den del den överstiger 2 250 kronor per månad för var och en av de boende vid boende i tvåbäddrum i särskild boendeform.

Bostadstillägg utges inte för bostadskostnad till den del bostadskostnaden motsvaras av preliminärt bostadsbidrag enligt lagen (1993:737) om bostadsbidrag.

20 §²

Särskilt bostadstillägg skall utges med det belopp som den bidragsberättigades inkomster efter avdrag för skälig bostadskostnad understiger en skälig levnadsnivå, allt räknat per månad.

En skälig levnadsnivå enligt första stycket skall anses motsvara en tolftedel av 1,294 gånger prisbasbeloppet för den som är ogift och en tolftedel av 1,084 gånger prisbasbeloppet för den som är gift.

En bostadskostnad som uppgår till högst 6 050 kronor för den som är ogift och 3 025 kronor för den som är gift, skall från och med den månad den bidragsberättigade fyller 65 år anses som skälig bostadskostnad enligt första stycket. För övriga bidragsberättigade gäller beloppen 5 700 kronor respektive 2 850 kronor.

En bostadskostnad som uppgår till högst 6 200 kronor för den som är ogift och 3 100 kronor för den som är gift, skall från och med den månad den bidragsberättigade fyller 65 år anses som skälig bostadskostnad enligt första stycket. För övriga bidragsberättigade gäller beloppen 5 700 kronor respektive 2 850 kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007. Äldre bestämmelser gäller fortfarande beträffande bostadstillägg som avser tid före ikraftträdandet.

² Senaste lydelse 2005:1179.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §³

Den stödberättigade skall genom äldreförsörjningsstödet dels tillförsäkras en skälig levnadsnivå, dels tillförsäkras medel för att täcka en skälig bostadskostnad.

Den skäliga levnadsnivån enligt första stycket skall per månad motsvara en tolfedel av 1,294 gånger prisbasbeloppet för den som är ogift och en tolfedel av 1,084 gånger prisbasbeloppet för den som är gift.

En bostadskostnad som uppgår till högst 6 050 kronor per månad för den som är ogift och 3 025 kronor per månad för den som är gift skall anses som en skälig bostadskostnad enligt första stycket. För var och en av makarna skall bostadskostnaden beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad. För var och en av de boende i tvåbäddsrums i särskild boendeform skall en bostadskostnad som uppgår till högst 2 850 kronor per månad anses som en skälig bostadskostnad enligt första stycket.

En bostadskostnad som uppgår till högst 6 200 kronor per månad för den som är ogift och 3 100 kronor per månad för den som är gift skall anses som en skälig bostadskostnad enligt första stycket. För var och en av makarna skall bostadskostnaden beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad. För var och en av de boende i tvåbäddsrums i särskild boendeform skall en bostadskostnad som uppgår till högst 2 850 kronor per månad anses som en skälig bostadskostnad enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007. Äldre bestämmelser gäller fortfarande beträffande äldreförsörjningsstöd som avser tid före ikraftträdandet.

³ Senaste lydelse 2005:1178.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension att punkt 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (2002:206) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

3. De nya bestämmelserna i 3 kap. 11 och 22 §§ tillämpas även för tillgodoräknande av pensionsgrundande belopp för åren 1999–2004. Anmälan om att få tillgodoräknas pensionsgrundande belopp för åren 1999–2004 skall ha kommit in till Försäkringskassan senast den 31 mars 2007. Sådan anmälan som enligt 15 kap. 6 § skall göras senast den 31 januari fastställelseåret, skall *i dessa fall* i stället göras senast den 31 mars 2007.

Föreslagen lydelse

3.¹ De nya bestämmelserna i 3 kap. 11 och 22 §§ tillämpas även för tillgodoräknande av pensionsgrundande belopp för åren 1999–2004. Anmälan om att få tillgodoräknas pensionsgrundande belopp för åren 1999–2004 skall ha kommit in till Försäkringskassan senast den 31 mars 2007. Sådan anmälan som enligt 15 kap. 6 § skall göras senast den 31 januari fastställelseåret, skall *för åren 1999–2005* göras senast den 31 mars 2007.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

¹ Senaste lydelse 2005:328.